

R. N. K. I. 1122

~~1122~~

1. peld.

Tees.

RMWJ. 1122.

LIBANVSON TERMÖ.
CEDRUS-FÁNAK VELEIE.

Collegii Tyriensis AZ AZ Societatis Jesu

A TŰRES-SZEN-
VEDES PAIZÁNAK

SZENT FERENCZ SZER-
ZETÉBŰL, TISZTELENDŐ

P. F. CORENUS IAKAB,

Minorita által iratott Könyvébül, Nagyságos Me-
gyeri Sigmond által egybe szedetett, es Deák nyelvű ki-
nyomtattott Sententiáknak Summája.

Egy Tűrés-szenvedés szerető lélek által Magyar versekben Azon
Jonak követői eleiben adattert, *adscriptus*

*Anno
Sub.*

*1701
Libra: C*

Nyomtatta Nagy-Szombatban az Acad.börűvel, BYLBA MÁTHÉ 1671.

T

M. N. MUSEUM KÖNYVTÁRA
II. Nyomt. Kövedéknapló
1899 év 367. sz.

ELŐL-LÁRÓ BESZÉD

Ilágnak fiai sokan vélekednek,
Számptalan bölcsei régen versen-
genek,
Végét nem érhetvén mais teprē-
genek,

Előmben is azért ily kérdést gőrditnek.
Földön nem volt senki Salamonnál bölcsebb,
Szent Dávid királnál s. Dariusnál kincsebb.
Nem volt Absolonnál szebb, és kellem-
tesbb;

Vallion, s-de, ki lehet világon erősebb?
Azt mondgiák némellick: legh erősebb az-
bor;

Melittül szokot, lenni lator az sok iámbor.
Giakran ki miát lesz gazdagga minden pór
Részeg itélettel, hogi már cő nagy Sándor.
Mődgiák viszont mások: nincs erősb királnál,
Annak méltóságos nagi birodalmánál,
Nagiob már nem lehet felsőb hatalmánál
Erősb minden pinczék, es szőlők boránál.

Híres aszfszony népek, ezt el nem tûrhetik
 Erősebb királynál, nemek, azt hirdetik,
 Mert királyt inárul könnyen le beszélik
 Csak erefsze nielvét közzüllök az szebbik.
 Bornál, éget bornál, minden arany viznél
 Patikákban koholt drága főzeléknél,
 Eltre ki gondolt kellő csemegéknél,
 Bölcsaszfszonj beszéde hathatós ezeknél.
 Szomnak valóságán ha ki kételkednék,
 Salamon ágias rabságában esék,
 Bálvány imadáfra mikor vetemedék,
 Tudgia mind ez világ, ne is kérdezked.
 Ez földön legh nagjobb Samson ereiénél
 Nevezetes baira valo készületnél;
 Dalila volt erősb minden köteleknél;
 Betsabé lábai David hűségénél.
 De még is erősebb mi lehet az pénznél
 Ki minden termetnél föllicb hayt és észnél,
 Aszfszony, kiraly, és bor, hailanak illiennél,
 Legherősebb az pénz, kedves mēynél, föld-
 nél.
 Ez világi bölcsek minniáian tanittyák,
 Mert az pénzt legh föllicb mindenek ohai-
 tiák.
 Királyok sok pénznek térdet feiet haitnak
 Bűnök bocsánattját azzal szérzik s-kapiák.

Egy szóval hogj teli torokkal kiáltiák,
 Mindenek fok pénznek égednek megh valliák,
 El adók mindenek, pénzért nem tagadgiák,
 Mély földben némellick el azért fikkalztíák.
 Van még egi nagy, erő ha iol véfzem észben,
 Es legh nagio b erő mind ez földickben,
 Kinél ha mi lehet erősebb az égben,
 Igazságh legh erősb igaz bíro kézben.
 Mind ezek közt mássa, nincsen szerelemnek
 Ki Mennyen és földön parancsol mindennck,
 Es jelesebb uttia ember életének,
 Ez egész summája Isten törvéniének.
 Nincs semmi erősebb pátiéntiánál
 Az ki ugy birna Mennyecknek országával.
 Es nem gondolna világ csalárdságával
 Megh koronáztatván Isten irgalmával!
 Ha ki nem ártallya munkámot olvasni,
 Am bár ne restellie okait vizgálni,
 Velem egyűt vélném kezdi pártiát fogni,
 Pátiéntiának, s felsőbbnek vallani.
 Némeli olvasónak igen tulaidona,
 Mások munkáiában: hogi csak az részt állya,
 Magának hiános voltát nem vizgállya,
 Felebaráttjának jó hírét gázollya.
 En né talám vak merőn is bizakodván,
 Kegies olvasónak jó akarattjában,
 Kérem fogiatkozást ha tanál munkámban,
 Gondollya vétségem hogj etet biztomban.

Az ki verseiben semmi véték nincsen,
Versekre könyvet, feiemre követ eitsen.
Job lesz barátságért egi kicsint szenvedgien
Mint sem mások felől vak merőn itellien.
nevemet ugi hinném keresve tanállya
valakit elméie vizgalni tanitot,
szíves munkáimot talám megh köszöni,
ítélvén hogy sokban néki is kedveznek,
azert szeme elől engem ha el vét is
Csorba nélkül hadgia Lelkem ősméretét.

EL S Ö R E S Z E

Az békefféges Tárásnek Paisjáról.

Gek váraiban ki szokot vigiázni,
Erős férfiakis mivel fegiverkezni,
Es hol szokot Pais ezereként fogni,
Menyei vőlegéntül megh tanulhatni.

Canr. 6.

Kiki magát ónifok féle fegiverrel,
Szokta puskáiaival, némeli hegies törrel,
Csak Isten házának hoga más fegiver nem kel,
Kit csak egy Pais-is. Könnyen megh elégel.
Nagy böcstelenség vólt réghi vitézéknek.

*Pierius
lib. 1. 6.*

Kardban mint Paisban kisseb reménségek,
Többekkel Scipio bizonsága ennek,
Pais minden kardnál job feg. ver embernek.
Noha Keresztiének külömben itélnek,
Oltalmúl, ártalmúl kardot emlegetnek.
Mirtilius vitéz, de niertes ellenek,
Ki Paissal viván láttára mindennek.

Szokot történetbül hajója merüle
Haiolván paisra megh marada élte,
Melirül Leonides ily modon énekle,
Ezt valaki hallia, méltó ne feleicse.

Leonides

Szárazon, sem vizen szerencsém nem merült

Mert Pais veszeljnek eleiben került,

Kinek az poéta sem méltatlan örült

Lucil. 1.9

Mondván szerencsémnek, készenvédet és tárt.

Athénásban lakos nagy hírvú vitézek,

Barátioknak akkor jobban örvendeztek,

Hapaisi feiekre mint koronát töttek.

Dauiddal nagi méltán szentül vélekedtek:

Psalm. 5

Vrampaissával io akaratodnak,

Hivendbár látsák mint kronáztatnak

Kik neved bősüllői méltán mondatnak

Csuda tételiddel kik magasztaltatnak.

Láconban az giermek mihent születtetett,

Bölcsőért Paisban azonnal tétetett,

lib. 42.

Theocritusnál Hercules mit hirdetett

hierog.

Midőn vizzel mosott s-téijel elégitett,

Aranias Paisra szép lágian fektette,

Anyai jó vóltát azzal ősmértette,

Eő dicsirt példáiát valaki követte.

Testi, lelki, kedvét által úton érte.

Kisdedet szóró lapátban, vagy rostában,

Szokták vólt erőssen kötni mint polában,

Hogy miképpen része lenne tisztulásban,

Keresztelő János nem hágy hazúgságban.

Vagion Christusnak szóró lapát kezében,

Matt. 3.

Arról nem tehetek ha nem fér elmédben,

Keresztelő János iria beszédében,

Nem szabad, sem illik azt vennünk kétségben.

Bekes.

M Á S O D I K R É S Z E.

Békecséges Tűrés micfoda nem tudde?

Mint bölcsen szolló Cicero fejtette,

Vízszás nehéz dolg. kegyenlő tűrése.

Cicero.

Azt hozta magával giakor szenvedése,

Ne lenne kétséges ember üdvössége.

Szent Agoston, s-Hieronimus azt tanittja,

Ellenkező sűlios, első tönöknek sűllyá.

D. Aug.

D. Hier.

Melliet hoga békével tűrhessünk javallia,

Mert ugy lehet ember részes minden jéba.

Szent Tamás a tűrést imigien példázza,

Olynagi, s-kellő jószág emberi állatba,

D. Thom.

Mely szomorúságát kétségtől elvonja,

Hogynagi keserűség szívét elne fonsa.

Azzal szeme hűnyik haragh szikrainak,

Enyhödnek szándéki dühös indulatnak

S-ha nem nehéz tűrni csendes gondolatnak

Természetis heljád mingiárt jó szokásnak.

S. Aug.

Mert a tűrőt szenvedőt kellemetessé

Oka szenvedésnek térszi érdeme ssé,

Mely hajó lesz, ugy nem lehet kétsége ssé,

Sőt lesz enigazza és tökéletessé,

Igaz szenvedését hidgied annak lenni

Ki vízszás dolgokat azért szokot tűrni,

D. Greg.

Hogi Isten hágiáfit, át ne kelljen hágni,

Mellieket tartozik minden meg tartani.

B

Nem

Nem cselekedőj, túrói gonosznak;
Valójában túrni méltábban mondatnak,
Mint kik semmi rosszat túrni nem akarnak,
Bűnben azért torkig szüntelen úszkálnak.

Terent. Ennek arczolatja igen kedves Csendes,
Homloka szép tiszta, nem barázzal ékes,
Sem keserűségnek ránczával egyetles,
Terített szemöldöke, rendes, színes, belles.
Meg alázot, nem gyalázot szép szemci,
Halgatással bősős haja és fogai,
Bátrak s-ártatlanok színében láttatni,
Világos fény enére jól fogh élni, s-halni.

Valaki akaria Isten színét látni,
Nem illik szenvedést annak elkerülni,

psal. 61. Mert az Urtól szokot mindenkor származni,

psal. 70. Te vagy Uram kiért méltó nekem túrni.

A Szenvedés nálunk erős állhatatos,
Nállatok úgy hallom szüntelen kiáltós,
Melly üdvösségetekre nem lesz foganatos.
Ha tűrés nálatok nem lesz kívánatos.

Amb. 1.1 Az szenvedés Christus hívőne: Anyja,
Ki bűn tengerinek habiait elhánnya,
Tudgiad mindeneken vagy ymbírodalma,
Minden nyereségnek övé diadalma.

Cassiod.

Basilid.

Szerencsétlenség sem oly szerencse nincsen,
Kit örömmel tűrő könnyen ne felkitesen,
Tégedis nem félek hogy kétségben eitsen,
Csak szenuedésektől az üdő ne mentsen.

HAR

HARMADIK RESZE.

Mely szükséges legyen békefféggel tûrni.

 *Zenvedésre méltán vagyon nagy szükségtek, Isten akaratiát hogy mikor teszitek,
Kevánt igéreit meghêrdemelliétek,
Mennyei áldását mindenkor vegyétek.*

Hob. 10.

Fáradság, s-nagy érdem nem éri pallyáit,

Cyprian.

Haszenvedés nélkül, vária coronáit,

Jacob. 1.

Egyedûl csak tûrés nem veszi el soldyát

Mint legh tókélletesb ôrökség határát.

Közös a szzenvedés fok réghi példákkal,

Tertul. 1.

Istennek egyeles parancsolatival,

*de par. 91
16.*

Vgyan is butánkôt tûrés oltalmazza

üavösségünk uttyát mikor mutogatja.

Békeffégg szecet neki tulajdona,

Szedésre oktat, töredelmünk vária,

Tetünk igazgattya, Lelkünk tartogattja,

Nyelünk zabolázza, kezünk tartoztattya.

Kétfetett hadgya, botránk zást baltja,

Martyrusságotis ed teszi legh iobbá,

Gazdagot mértékli, az szegényt biztattya,

Elôket nem emészti, beteget nem nyújtja.

Hiveket vigasztal, Pogány szépén hiya,

Szolgát Vrnik, Vrat Istennek aian'ya,

Az szony embert szépít, fiát magasztaltja,

Ferfiat keményít, gyermekekben csuda.

Iffiban dícséretes, bocsúltes
Véiben, sőt minden Nem véle kellemtes,

1 Cor. 13

Hidgyed kívánt időben gyönyörűség,
Szerencsefelet is egyedül eö nyertes.

Nem lehet nem eöz vegy, sem jo, csak tűréssel;
Valamint az étkek hogy jobbak kennyérrel,
Miképpen minden jo közös szenvedéssel,
Ugy minden rosz tellyes tűrheteitlenséggel.

Az kevélység embert ugyan is mért bántya;

Alázatosságot tűrni nem akaria;

Mi okon haragszik? okát nem adhattya;

Lop, vagy fősvénkedik? szegénységét futtja.

Miért bújalkodik? késértet el birta;

Minden indulatit mert vizketegh biria.

Miért mondgiák, torkos? nem akarják látni.

Azért hogy nem akar semmi bőjtöt tűrni.

Henyélsz te mindenkor ha munkád nem lézen,

Tűrheteitlenség ne legyen, bűn sem lézen,

Tűrés uralkodgyék, imez csak el veszszen,

Hogy mindent veszélyben magával ne eitszen.

Luc. 21.

Csendes szenvedésben biria ki-ki Leikét.

Senki mert külömben el nem biria testét,

Szántó vető ember soha nem gyűit kincset,

Ha fogyatkozástis olykor nem szenvedet.

Valaki bánatit békeséggel tűri,

Istennek haragiát ottan el kerüli.

Pro. 25

Mat. 6.

Ura nehézségét tűréssel enyhiti,

Sűrű gonosságit nap-is megelégti.

Men-

Mennél ki gonosz szabb, gonoszt ténhetetlen,
Semmi rossz dolog his nem viselhetetlen,
Csak a könnyű tűrés né legien kelletlen,
Az próba tűrésnek el kerülhetetlen.

Bion:

Enuroid

Ovid. l. 2

NEGYEDIK RÉSZE.

Mert az békeséges tűrést ellenkező dologh mutat-
tya és nyilatkoztattya meg.

Int sötét éjszaka nem árt szillagoknak.

Amp. 93

Tűrés úgy nem enged semmi rossz dolognak

Crisoprasus kövek nappal nem látnak

Legh nagyobb sötétben szüntelen ragyognak.

Ugy szenvedésnek is világa nem látnak,

Míg visz szás dolognak homályában tűnik,

Hiv ember sok jokiúl el nem ragadtatik,

Ellenkezőektől el nem birattatik.

Drágafűszerfűszamok illattját nem érzed.

Hanem ha megh töröd, és a tűzben veted,

Választottaknak is szívők akkor geried,

Mikor szenvedéstől hányatik, s-megh eped.

Ha nem lesz késértet, nem lesz Coronája,

El múlt erős harcznak nagyon nagy jutalma,

Chrysos

Szenvedésnek nagyon drága szép illattya,

Mint tűz nekhamban, nagyobb foganattya.

Bátorságos élet olyan mint holt tenger,

Seneca.

Nagy harangh üttetlen egy forintot sem ér,

Mint nád, fűst, és ganéi csak mi üdőt sem ér,

Legh nagyobb égett fa, fűstben, hamuban fér.

Semmi tűrés nélkül szenvedésnek Súllya,
Gyűkerezett fákat fergetegh nem bántya,
Aldott Búza szemet mennyi veszély állya,
Migh fűtő kényérül előnkben adhattya,

1. Cor. 6.

1. Cor. 10.

Minden élő ember baldoklani látzik,

Gyarlosága felett nem is kísértetik,

Fazekas edénye migh el készítettik,

Sokszor égő tűzben ki, s-bé vonattatik.

Jobb könnyen vétetni, mint szám ki vet-
tetni.

Istennek hatalmát hogy tudgyuk esmérni,

Tob. 12.

Istennél valaki kedves akar lenni,

Szákséges annak készerteket tűrni.

elis.

Anthitom fának ugyan tulajdonságá,

Hogy tűznek ereie soha ne bántassa,

Mint aranyat az tűz mocskátúl tisztittya,

Tűrő embereknek Legyen ez példája.

Moysef csipke bokra hamu nem lehetett,

Annál világosb volt, mentül Továb égett.

Igaz ember égett, soha megh nem égett,

Igy az szenvedés is minden iora éltet

Irtózik vad marha, szokatlan iáromtúl,

Gyermek katona is halványodik sebtúl,

De megh aggot vitéz sebnek ugyan örül.

Győzedelem tudgya véres kardal uyúl.

OTCÖDIK

T Ö D I K R E S Z E.

Senki nem lehet ment, a szenvedésektől.

Incsen boldogtalamb mint ki sóha nem tárt,

Senec.

Hire, neve, méltan, s-erszénye is ürült,

Mert legh. nagioh. iökon köz el sóha nem ült,

Aug.

Egki csapás nélkül csak beyaban örült.

Baira születtettünk, búra fogantattunk,

Almunkban s-emetten, gondra vetemettünk,

Bernard

Akar hova fordály kell türnünk szenvednünk

Hogy, Isten ránk mérte arról nem tehetünk,

Hogy emberré löttek azért is bánkodnak,

Mezitelenségek miatt el pirúlnak,

Hogy munkára, születtek azon morognak

Holtig szenvedni kell, beyaban sohaitnak.

Calfrid

Eléb prädikalni kezdett mint mondani.

Eléb iövendölni, hogy sem mint szollani,

Psal. 74.

Mert az ur pohára elég borral teli,

Minden bűnös ember tartozik azt nyelni.

Magának oly dölgot ne igérien senki,

Kit Evangelium nem akar igérni;

Mert tőrés hátunkra szokot telepedni,

Psal. 65.

Kit nem kerülhetni, de könnyen tőrhetni.

D. Chry.

Az ki házat épít nem azért csinállya,

Nap sugár ne érie, vagy eső ne iárya,

Hánem azon vagyon hogy, könnyen el biria.

Hajótis gazdáia nem azért faragia,

Semmi

Semmi hab ne érie, hanem el ne veszszen,
Ezer fájdalmoknak oka mi lehessen,
Nincs sem Város sem Vár bánattúl üressen,
Munka nélkül nem vőlt senki, nem is lesz en.

HATODIK RESZE.

Használnijs tudnak ellenkező dolgok.

*E*mberek fájdalma Szentségnek olajja,
Kiknek azon vőlt a legynag yoh bánattya,
Hafok munkájoknak ut lenne jutalma,
Szerecséltentűznek szeremsés bűnoka.
Nem jobb-é hogy téged Isten ostromozzon,
Magának választván, hogy sem mint el hadgyő,
Es úgy engedgyen megh, s mentedre bocsátső:
Ha szőlő tő nyugszik, buijan nő s-bokrosson,
Ha szőlő tő könyvezni láttatik, vagy sírni,
Legszemeseb, s-bőveb levefzokot lenni:
Fe slettebbek voltak Isráel népei,
Mikor engettettek jókban torkigh űlni.
Sáros, téglás munkát mikoron műveltek,
Bűnököt szivőkből mind ki rekesztettek,
Istentől áldástis segítségül kérték,
Ben tartot madarat ágon fokat öltek.
*Azért boldoghabságh, ha vége szabadságh,
Szenvedés embernek tisztulás nem rabságh,
Orvos nevet vőstl Menyei bíroságh
Fiam ne lefese gy az ostrom orvosságh.*

Bár sarutlan volna kit saruia szorít;
Szenvedési közben életet nem emlit,
Erdő, kit szerezése szegénységre szorít,
Boldogh Sanyarúságh, ki Mēnyekben lódit.

Martialis,

Mennél mi rettentőbb még is kellemetes,
Bánóktól a lélek igen sullyos terhes,
Vízkegy erkölccsel csak nem minden tellyes,
Gondal teprenkedő, fogsággal egyeles.

*Arif.
Hugo*

Szorgosságh el biria, sok dolgok el nyuitiák,
Félelmek szorittyák, fájdalomok bússittyák,
Gyaróság' fergeli, gondgyai szollittyák.

Ki ment félelemtől bátor ne fély attúl,
Ha távúl nem akarsz esni Menyországától,
Gyümölcs sok termése le szakad ágastúl,
Gabona termés is el törik szalmástúl.

Hamar erő gyümölcs, nem szokot megh érni,
Ostortúl hamaréb fogh bűnös szem nyilni.
Eghi sugallásnak, mindgiárt kell engedni.
Szentek io példaiat méltó el követni.

Nem csak szorongato szűkségtől kell várnunk,
Hogy bűneink miat olyant ne mondhassunk,
Szűkségh volt el vesznünk, azért hogi ne vesz-
Mikor gazdagsággal igē bővelkedünk (szünk,
Vagy gyönyörűségek bennünköt foglalnak,
Nyavalyák boszszótnak, ioszáginak pusztúlnak,
Barátink szenuednek, Maradékink hálnak,
Urhoz kit bántottak, mindgyárt folyamodnak.

C

Tud.

Tudgyad hogy szenvedés üdvösségnek uttya,
 Valaki élteben maga kedvét futtya,
 Megh irt úton kívül hazáját nem láttya,
 Minden mulatságit magával akaszttya,
 Mert el végtére is színién ugy lesz dolga,
 Mint ki mély tömlőczbül midőn házbā jutna
 Igen szép helyeken mikor által jutha,
 Végi örömének ment akasztto fára.

psal. 33. *Riksz enveinek, ülnek ellenben az Urral,*
psal. 90 *Mellettek van, telni nem hadgya bánattal.*
Keseredettekét áldgya jutalommal.
Kedves tűréseket tetézi sok joval.

HETEDIK RESZE.

Túrve kell tanulnunk üdvösségünk uttyát.

Rom 8.

I v á l a s z t e l m i n k e t C h r i s t u s s z e r e l m é t t ű l
 E s é g h, i n s é g h, s z ű k s é g h, n e m á l h a t k e r e s z t ű l
 Csak præceptor miatt szökni örösektől,
 Illetlen, rendetlen állandó embertől.
 Midőn nem mindenkor a ki fenyt enyhít.

psal. 117.
August.

E n U r a m o s t o r a e n g e m e t m e g h t a n í t
 N e m c s a k s z o v a l p e n i g s u g a l l á s t i s i n d í t,
 H a n m t a n í t á s s a l, b á n a t o k k a l m o z d í t,
 H o g y k i a z ö s z t ö n n e l b ű n é t e l n e m h a d g y a.
 E s s u g a l l á s i n a k s z í v é t m e g n e m n í j t t y a,
 E r d e m e s z e r e n t i s M e m y e k b ű l k i h a d g y a,
 M e r t e l n e m k á r b o z t a t M e s t e r ű k o s t o a.

psal. 117

Noha

Noha megh büntetet, halálnak nem adott,
De sok nyomorúságh sokat észre hozott,
Méltán, Egk ellen mert bűn bátorított,
Es az igaz útról mészsze tántorított.

Zech. 38.

Gen. 42

Nabukodonozor szemeit felnyitá,
Aláz atósággal egekre fordítá,
Minden észét, kedvét ottan megh tanálá,
Gondolat s-oktatás válék igazságá.

Dan. 4

August

Ostorral Fiúnak minden fogadtatik,
Fiak száma közzül mert ki rekesztetik,
Ki nem szenved olykor s-nem sztoroztatik,
Lárvóséghajaiara különben nem nyilik.

Heb. 11

August

Heb. 11

Szenvedések nélkül fattyu fiak vattok,
Sem zabola nélkül jó Lóval nem birtok,
Vad emberekkel is szintén úgy bánnyatok,
Hogy méltán Istennek alaja birtatok.

2. Mach

Uralkodo Isten leszen jutalmazó,
Szenvedés embernek szükségé mint tanító,
Ne legyen Istennek kedve ellen járó,
Mert szenvedés nélkül a' test rugódozó.

Gen. 46

Gen. 32

Soknak háza népe nagyob ellenségi;
Abelnek volt Kain, Josephnek battyai,
Pharaonak legyek, s-Ægyptum békáj,
Sok jámbor Atyának veszélye fiai.

NIOLCZADIK RESZE.

Az Szorongatások választottak iele.

Galat. in
1. Pet. 2.
Hieron.
2. Tim. 3.
Eccles. 2.

Szenvedésre minden ember hivatalos,
Senki tűrés nélkül keresztién, sem okos,
Hogy Christusban élhes, tűrés kívánatos,
Lelked igazságban hogy lebeessen földös,

Gonossággal viván kénytelen szenvedni,
A ki baira készül, s harczra vetkeződni,
Es fel vagyon kenue, nem illik nyugodni,
Arnyékátul vitéz nem szokot iedni.

Feslett erkölcsöddel, es természetteddel,
Amikor föl töttel mingyárt ölben estél.
Há mit cselekedtél, erőssen vagy tűrtél,
Rimai szép szokást, és törvényt követel.

Keresztyéni szokás, iol tenni, szenvedni,
Mert nem io magúktol az ostrom elűzni,
Oróksége nélkül ki nem akar lenni.

Jobb Testamentumtol mint ostromul várni.

Mikor szent Pált Christus magának választá,
Mond Ananiasnak megb tanitom reá,
Mint kellyen nevéért tűrni, s fáradnia,
Hogy szenvedésinek lebeessen istalma.

Szükség h hogy valaki kedves volt Istennél,
Elete gyakrabban legyen késértettel

osf. 2.

Es ugy Achor völgyét bírta reménységgel.
Minden bűncinek lévén kegyelemmel

Akar.

Akarván királlyal hamar szemben lenni,
Király arany veszfőzt kezdé ki nyútani,
Mellyet szokot vala kezében tartani,
Kinek végét Esther kezdé csokkal érni.
Ugy cselekszik Isten mint iol tanúlt oruos,
Midőn betegséged láttya hogy halálos,
Bizuást egyél, igyál, aludgyál, szabados,
Ne kiálthas méltán hogy orvossod gyilkos.

2. sz. 56

Szivek vágyodási után bocsátotta,

2. sz. 80.
Matta 13

Dicsérettel Jánost Isten magasztalta
De mind azon által feiét el vágatta,
Világban kit szeret az élet kinozza.
Hát mikor óletünk, által út kinúnkra,
Ez utért Hazánkat szivünk el ne hadgya,
Boldogtalan világh vagy méreggel rakua,
Csuda némely ember hogy még is úgy fallya.
Mikor édes vólna vallyon mint szeretnék?

Matta 16

*Kereszt véseléssel utánam sietnek,
Valakik saiatim, s tanytanyim lesznek,
Választottak között ki nem rekesztetnek.*

KILENCZEDIK Re'sze.

Nyomoruságinkban Isten vagyon velünk.

*Vele vagyok minden nyomoruságiban,
Rése volt mindenkor Vrnak ol. almában,
Ot kel a segétség hol merűlsz bántásban,
Ostor mikor érde k, nem űlsz bán. sárában.*

2. sz. 90.
Ambrosz
de ioseph

Drunknak személyné tövis között rosta,

Gregor.

Jájon bár verecségh csak Ur Christus lássa,

Bernard

Mert rút fekélyinket más fel nem vállalja.

Hajójarúl Péter csak nem le marada,

Matth.

Ura kezét niútván hamar fel állatá.

14.

Szüntelen kerülis halálnak árnyéka!

Isalm.

22.

Nem félek, o szíaktúl, velem Ur áldása,

Kit biztat vagy segít megh van boldogsága.

Az szegénység nem hejában dicsértetik,

Mert ki kedvel téged abbul jól ki tetczik,

Eleven keneső Arannyá változik,

Tűzben keveredvén csak füstben enjészik.

Asztali paitárnak oly tulaidonságha

Migh tart kenyeredben tart eő társaságha

Ertéked fogyni vagy on bátorságha

Legh nagyob szükségben nincs állandoságha.

TIZEDIK RESZE.

Isten akarattya Legyen akaratunk.

D. Hier.

Oha van embernek szabad akarattya,

De szabad életre nincsen szabad uttya.

Igenkevel állat e. háladatlan vólna,

Oly akarat ellen ki élni akarna,

Kinem egyéb módon kíván parancsolni,

Csak miért lebesse minket intalmazni,

Nem szokot Istennek reánk szükség lenni,

sonceas.

De néhánk szükséges hagyástúl fűgni.

Mert

Mert azért adatott nekünk az akarat,
Isten akarattya ellen ne legyen gát,
Senki rendetlenül bűnt nem igazíthat
Ki nélkül ne vária Lelke nyugodalmát.

Mégh hús darabok is fogok közt valának,
Vrnak ostromátul elborítottának,
Vakságh tulaid na mi akaratunknak,

Ne járjunk tanácsán bolondnak és vaknak;
Munka nélkül igyekezni haszontalan,
Menjben túrés nélkül vendéghez lesz hivatlan,
Istennek engedni ne légy hát szokatlan,
Ha kívánsz éltedben lenni halhatatlan.

Akaróde Vram egy részét testemnek,
Vedel Vram, mert nem nagy dolgot ígérlek,
Minden tagom mellől csak hamar el megyek,
De talám több hasznát veszed én lelkemnek.

Vedel Vram a zítis nagy örömmel adom.
Napját sem oráját annak nem balasztom,
Amit éléb áll az t neked ajánlom,
Kész akartva peng ha kedved tanáлом.

Ille: dőb lesz vala adni mint megadni,
Valamit eltagadoz meg kell attul válni,
Az t nem érdítetik, nem is fogh szentvedni,
Kinek akarattya nem fogh ar a lenni.

Nem igen nagy iga, nem is nagy szolgálát,
Midőn Istenének enged az akarat,
Kire mégh Pogány is szégyen hogy taníthat,
Isten tudgya jobban nekünk mi használhat.

Egyéb

Psalm.
70.
Aristo.

3. 4. 5.

Egyéb okért mi reánk szenvedést nem bo-
csát,

Csak hogy közelitse vigasztalásunkat,
Mint amaz szent jámbor kezdvén imád-
ságát

*Talor
in Vita
Petrus*

Mond, Istennek fia, ved szívem bánattját.

Mint tudod s akarod könyörüli en raitam,
Iriák Diogenesnek oskoláiában,
Minden szerencsére készült legyen bátran,
Ki nyavalyát, s ütést érez tagyaiban.

*Gregor
Bispe*

De ha betegségtől akarsz meneküdni,
Ur akarattjától ne kívány el válni,
Lelked egészségbe mert csak az fogh lenni.
Kiből ha ki esel kies viszsza térni.

Monduán Vram Legyen az te akaratod,
Mert így elmélkedvén léfzen orvosságod,
Isten akarattya ieles táplálásod,
Csak legyen hasonló abcz akaratod,

*Bernar.
Epistol*

Mert ez lehet Istenhez hasonlatos mód,
Az mi lesz ne legyen nem io azt kívannod,
Vagy hogy úgy történnyék á mint te akarod,
Lenni az mik lesznek illik úgy akarnod.

Mivel igen feslet ember akarattya,
Azért igen szükség Isten legyen ez éllye,
Mindenekben legyen ő szent akarattya,
Eörökké ne vesztzen érdemünknek soldgya.

T I Z E N

TIZENEGYEDIK RESZE.

Nyomoruságinkban Istenre tekintsünk.

Vészély keres minket szélyes! mint ellenség,
Szorongatásinkban Isten az erősség,
Sokszor bánatinkal vagyunk egyetleg,
Esköt mi tanálynak minket ő is lelnék.

Psal. 45.

Ha vesztély téged, vagy te azt utól éred,
Ki jobban segíthet székséges azt kéred,
Heyában Vrakhoz, vagy emberhez téred,
Mert azok által nem lehet menekned.

3. Augu;

sup:

Psal. 45,

Ps. 145.

Hafzontalanság azokhoz folyamodni,
Kik előtted mingyárt kezdenek el futni,
Soknak vétek nélkül illenék mondani,
Szerencsés emberrel szoktanak iol tenni.

Minden javallás közt egyedül az bátra,
Urunk szélmélyét hogy szívünk is ohajcsa,
Csak eö rea tekintsen szemünk világha,
Ki bánatban veszni lelkünköt nem badgya.

Psal. 90,

Mikor segítségül urunk hivattatik,
Akkor bűnös lélek el nem hagyattatik,
Ezechias tudde mivel gyógyittatik,
Könyörög, Ieremias vigasztaltatik,
Oroszlány vermében Daniel vigaszik,
Iób penigh az fában győzedelmeskedik,
Sufanna Birákrul megh oltalmaztatik,
A Tolvay Paradicsomban tanáltatik.

2. Par. 32

Hiere: 17

Dan: 6,

Iob. 2,

Dan: 13,

Luc: 23,

szent Istvánt egekben örömmel fogadgyák,
 Utánnok mehetnek kik úgy imádkoznak,
 Mikor vízfűzés dolgok minket szorongatnak,
 Mint kel tolyamodnunk Istenhez, tanítanak.
 Használ szenvédés közt gyakran imádkozni,
 Mert firás, ordítás, nem fogh megh menteni,
 Szegény bűnös lelkét meg szokta győtreni,
 Lehetettlen azzal büntül menekedni.
 Christus à Kereszt fán nem csak el kezdette,
 Imádságát, hanem mind el is végezte,
 Nem azért hogy arra lőtt volna szükségé,
 Hanem hogy példája orvosságunk lenne.
 Könyörőgh mindenkor az szép ártatlanságh
 Soha nem könyörőgh megh avúlt roszaságh:
 Tengeren mikor van szél vész háborúságh.
 Egy bizonyos halban van annyi okosságh,
 Hogy nagy habtól félvén kösziklához ragad,
 Migh szélvész nem szűnik onnét el nem szakad.
 Csudálatos dologh nagy békével marad:
 Az ember fe féllyen ha Istenhez ragad.
 Igen jól szokta volt egy jámbor mondani,
 Nekem jó lesz en Istenhez ragaszkodni,
 Es eő benne egész reménység gel lenni,
 Hogy lehessen eörök jutalmot el venni.
 Urral ki ellenben, nincs veszedelemben,
 Ambátor akár ki veszekedg yék velem,
 Ne adgyon semmit is à nyereségében,
 Valamigh Ur Christus nem távozik tőlem.

*Referi D
 Ambros.*

Ab. 17.

Isten legközelebb szokat ahoz lenni,
Valaki ellenben véle kíván lenni,
Közelit azokhoz kiktudnak szenvedni,
Es kikédttet szokták segítségül hini.

Csak hidgyünk szíveffen közel üdvösségünk,
Haborúságinkban nem hágy reménységünk,
Csak hozzámint édes Atyánkhoz kiáltunk,
El hiszem bizonytal hogy meg hálga'ttatunk.

Rom. 13.

Mert mi szenvedésünk Lelkeink napfénye,
Hajótörésekben szabadságnak fészke,
Istenünknek méltán választott edénye,
Mert az volt mindenkor bűnösök reménye.

Ps. 119.
S. Chrys.
S. Paul.

Pallérozot köveket Jerusalemben,
Elmeszszünnét hozták a nagy épületben,
Hogy a Templom lenne nagyobb dicsőségben
Ugy ember Lelkeis tisztul az életben.

Valamint egekben Isten választotti,
Kivánnák Istennek akarattját tenni,
Illik földieknek hasonlót követni,
Hogy meg érdemellyékeökis választatni.

Bess.

Sokszor ha mi rosztul akar sz menekedni,
Nem veszed eszedben jodra fogna válni,
Ha mit igen kívánsz s kedved nem kezd telni,
Tudgyad sokkal nagyobb jodra fogh az lenni.

S. Augus.

Valamint árvizek elmeszszete terjednek,
Mikor igen szoros helyen rekedeznek,
Föl felé sebessen hamar lövellenek,
Fellyeb való határookban igyekeznek,

S. Chrys.

Halandó embernek elméje sem nyugszik,
 Valameddigh szoros helyekben rekesztik,
 Szorongatásban, hányodik, vetődik,
 Valamigh testétől Lelke menekedik.

TIZEN KETTŐDIK RESZE.

Minden szenvedésnek Christus legyen czéllya.

Seneca
 Epist: 96.

Ma Pogány bölcsék Feidelme Seneca,
 Mi tanúságunkra né heyábá mődgya.
 Buidoso mind addig embernek szándéka,
 Migh nincs életének egy bizonyos czéllya.

Szükség haiosoknak csillagra vigiázni
 Hát méltó nekünk is példák után járni,
 Szenvedésink által czelúnkra sietni.

Hebr: 12,

Edes kalauzunk Iesus után járni.

Illendő mindennek tűrésben öltözni
 Azokat előnkben melly-vas gyanánt venni,
 Ellenségünk niylát véle megh előzni
 Mert ugy lehet iobban harczokon ütközni.
 Legh iob kép-iróis ha képedet iria
 Személyed állattyát gyakran megh vizgállya,
 Megh feszült Christusnak hasonlo példája,
 Kit hogy el kövessünk, szent Pál is iavallya.

Hebr: 12

S. Aug.

Oka miért kellet a főnek szenvedni,
 Tagiainak akart véle példát adni,
 Akart mi Urunknak akarattya tűrni.
 De minket szükségünk kényszerit szenvedni.

Mi

*Mi Conditioval, eö szánakodásbul,
Mi szükségeinkbül, eö kész akaratbül,
Hogy vehetnének részt szentséges áldásibul,
Intatna szivünknek vigasztalásibül.*

*Mikor Hadnadgyának sebeit szemléli,
Ahitatos katona magáét nem érzi,
Ur Christust legh inkább tűrés ismérteti,
Keresztyén embert is azon ki jelenti.*

Lévi:

*Méltan szent jámborok atándékúl vöttek,
Ha Christus nevéért szenvedések érték,
Christust soha tölök el is nem vehették
Valamigh magokat attúl el nem vöttek.*

Mat. 5.

D. Amb.

*Reánk forion ám bátor minden fele csapás
Csak el ne vonódgyék tőlünk égi áldás,
Christus ielen léte Mienyeikút forrás,
Kinek nem árt semmi még keszgyo marás*

*Ha kívánod, Christus sebedet gyógyítja
Forro hideg léles szomúságát otygá,
Mint orvos beteget gyengén chinogattya,
Nehéz szükséginket megszűre távozattya.*

*Ha meghalni rettegysz; tudgyad, eörök élet;
Sötétségtúltartasz; napvilágod lehet:
Mienyékben vág yódol; út s-mingyárt el vezet,
Hapemghebetnél, nagy örömmel étet.*

*Szenvedésnek nyomán s alázatoságnak,
Az mely jámbor hűvek szívek szerint járnak,
Késérte'ek előtt semmit nem buidosznak,
Söt mind azok felett tűrve uralkodnak.*

Seneca

Seneca Sextius könyveit olvasá,
Mely szívét s-elméjét annyira gyulasztá,
Hogy minden esetét baira hívogatná,
Szerencse kerekét semminek tartaná.

Alkalmatosságot keresve kerestek,
A réghi Pogányok hogy dicsértettnének
Még csetnekek-is láttára szenvednek,
Hát hogy ne kövessék igaz Keresztyének.
Ki miben öltözik maid azonnak látczik,

Rom: 13 *Valaki követi, Christusban öltözik,*
Ilkik tehát kire vigyáznak szemekink,
Minden úton, módon kövessék erkölcsink.

Rom 8, *Ha nem szánkodunk nem dűchöittetünk,*

S. Aug: *Christus országát soha meg nem láttuk,*
Ha sok szenvedésben miis nem követtyük.

Sőt ha vigasztaltatni tőle kívánunk,
Szükséggh hogy életét kövesse életünk,
Hogy dicsőségében ugy leheffen rélzünk,
Bűnöscke miat-is könnyen ki rekedünk
Választottak közzé nehezben vétetünk.

D. Bern: *A fe. segők es kik embereket szólnak,*
Iesus bűcsőjével nem vigasztaltatna',
Köny hullatásiban nem iút kaczagóknak,
Póla köteleiben stolákban iároknak.

Kit sokot faitalan szerrlem bántani,
Ístálló s-Iászol nem fogia vigasztalni,
Sinazogák első székit nem kedvelli,
Szükségbe fogh inkább gazdagot alázní.

Szegénnek sem lesz en pénzre geriedése.
Kevélynek használni nem fogh szelidsége,
Megh általkodtaknak engedelmeségbe,
Tűrhettetleneknek megh árt. szenvedése.

TIZENHARMADIK RESZE.

Boldogságh érdemel békeßéges tñrést.

MAlamely embernek gyenge szeme fénye,
Aralmas színekre szemeit ne vesse,
Kertek szép virágít gyakorta szemléllie
Untalan tekintsen mezei zöldségre.

Eghi dicsőffégre iob lesz en vigiáznod.

Mint szőlő, vagy olai fában csalatkoznod.

O! Keresztyen ember nincsen arra gondod,

Mert világi iokban egy sem tulaydonod.

Ki Paradicsomban hivatalos lesz en,

Heb. 11.

Őrűllyön őrvendgyen, erőssen szen vedgyen,

Hogy iövendő iokban nagyob részt vehessen,

Kedves munkáiának béri el ne vefzsen.

Ugyanis magamot ha iátéknak adom,

Húsz, harmincz esztendő mulva félben hagyó,

Pokolra vettetvén szüntelen kinlódod,

El veszett lelkekkel őrókké kárhozom,

Keserves népével Istennek ki edgyez,

Mennyei szentekkel őrókké őrvendez.

Ki szenvedésinek intalmára czéloz,

Nem haboz, közelit vigasztalásához.

D. Greg.

Terh

Terh hordozo ember izzad és keseregh,
De fok fáratságát mert követi io végh,
Uyab munkát keres, melytől nem is rettegh,
Elindul eörmmel, nem ül, sem ál vesztegh.

Gyarló életünkért semmit nem sainálunk,
Tengeren szárazon egyaránt csavargunk,
Kérdhetné valaki, vallyon mért fáradunk,
Csak hogy ez életben fok kincsel birhassunk.
Tudgyad hogy el adó Mennyekek országa,
Akarodé tudni mit ér boldogsága,
Eskiknek adatik ingyen birodalma
Elsőb leszen ottan ízegények vására.

Mert azok pénz nélkül vésznek nagy országot,
Fájdalmon örömet, munkán nyugalmat,
Lassú együgyűség vészen diadalmat,
Halálon életet vehetz, s-örök napot.
Keresztyének között nagy zavar eshetnék,
Olykor ha kedvetlen életük nem érnék,
Mert Menyben külömbé nem uralkodhatnék;
Pogányok hiuságért fokot szenvedtenek.

Öv. id. Minden szenvedésit nagy örömmel tűri,
Az ki üdvösségét unatlan keresi,
Uidámittyák szívünk aiándék nagysági,
Hát ne rémitzenek munkák ütközet.

S. Aug. in Ps. 93. Heyában eörülnek mulandoságoknak,
Kik eörökös iokat kívánni nem tudnak.

Rom: 8. Mert aká, mely nagy is tűrése világnak
Menyerországhoz képest mondom méltatlannak.

Világh

Világ szenvedési nem cselekedeti,
 Mondá; mért szenvedni több mint cselekedni.
 Hát méltó embernek sokatis el tűrni.
 Hogy leheffen éghe diczőséggeel birni.
 Tűri Sanyarúságot, mulatságot vehess,
Tűrd az mit nem akarsz, az mit akarsz nyerve ^{Gregor.}
 Bizony nap estig van ott kinszenvedés,
 Kinek házában nincsen gyönyörködés.

TIZEN NEGYEDIK Re'sze.

Io Lélek isméret semmitűl nem retteg.

sak maga Légyen bár Lelked isméreti,
Hidgyed nem fogh semmi teneked ártatni, ^{Gregor.}
De ha bűnöd Lézen az fogh vádolkodni,
Istenes bírálkkal méltán íteltetni.

Kis biro bé vádol, félelem rabúl tart,
Okosság meghítél fájdalom sanyargat,
Nagy erő Lelkedben egy felé sem bocsát ^{Tullius.}
Valakiket akar egyaránt tartoztat,

Ki semmit nem vétett semmitűl ne féljen,
Az ki penigh vétett nagy ostromúl féljen,
Bűn magát megh verni mert nem elégtelen,
Senkit maga bűne nem hágy büntettetlen.

Ugy ne fély attúl ki bűneidet tudgya.
Mint eönnön magadtúl mert Lelkedet túria. ^{Gen. 41.}
Jákob Fiaival nylván megh vallattya,
Hogy Attyok fiának, tőlök lött romlása.

Lelkek ismeretit Lopás nem győtrötte,
Kiben egyiknek is nem vólt semmi vétke,
Vólt kinok közöt is szenteknek cöröme,
Mert nem vólt egyiknek is nagy bűnökben része.

s. Aug. Nem lehet *l-lelkünkön* nagyob *sanyaruságh,*
Mint bűnök miat következet romlóságh,
Kiben ha szaladis nincsen állandóságh,
Maga után vonsa magát sok fáratságh,
Ha mikor el hadta szivünknek szállását,
Hogy azért vehesse hivságh tokaságát,
Várván külső képpen is minden jutalmát,
Ott érzi megh jobban Lelke furdalását.
Ha magadban érzed, bűn kezd fűstölgeni,
Szivednek bár fies ablakit megh nijtni,
Szádot azon képpen gyonáfra tátani,
Lássanak bűneid hamaréb ki menni.
Ha bűnnek szikrái kezdenek támadni,
Szűkségh hamar vizzel azokat óltani,
Könyhullatásokkal Sűrűven öntözni,
Kik tudnak kéretlen bocsánatot nyerni.

D. Amb. Azok valósággal Lélek bizonsági,
Es ki törvény szerént szokot tisztán élni,
Kinban jó lélekkel inkább togh örülni
Mint bűnös lélekkel szeren csékben élni.
Távozzék valami belől furdal minket,
Szűnnyék az mi kívül árthat, vesztegethet,
Megh rekett seb nagyob kinokot szenvedtet,
Fájdalommal nyílt seb mingyárt könnyebített.

Ez g yarlo életben kevessebb félelme,
Nincs mint kinek van jó lelki ismerete,
Még lánczolja Péter semmit nem rettege;
Sőt bizodalomnak álmában erede.

Jó Léleknek türes leg jó akarója
Istennek naponként zóldellő pásittya,
Ki bűn nélkül vagyon lehet bátorsága,
S-nagy bizodalommal lehet minden szava.

Lelkünk ismeretét tisztán kell tartani,
Hogy lehessen igaz szenvedéssel tárnai,
Jó lélek ismeret inkább nevetkedni,
Túd, kemény halállal mint el nyomattatni.

Igaz akaratnak Lelke ismereti,
Késztetésünkben szokot vigasztalni,
Legh nagyobb veszély volt Istent meg bántani,
Esetek bölcs embert nem fognak el bírni.

TIZEN ÖTÖDIK Re'sze.

Az Oliári Szensség méltan véve használ.

Valaki Urunknak Testét méltán vészti,
Lelki szerelemre mindenkor gerieszti
Istenes munkára erejét neveli,
Urunk kinnyainak leábrázolt képi.

Tanítványinak ez volt nagyobb erejek,
Minden veszélyektől ezzel menekedtek;
Christusnak Testével élén ugyan égtek,
Nyereségnek látczot minden szenvedések.

Ernő

Astor. 12

S. Aug.
S. Bern.
Plautin.

S. Hier.

S. Bern.

Tullian.
Torquar.

S. Cyrk

Joan. 6. Christus maga mondgya, *Kicszi Testemet,*
Es nem méltatlanúl iszja én véremet,
En abban, s ő bennem lakozik s-örvendhet,
Mint szintén vas veszsző nádön erőt vehet.
Gyarlo embernek is vagy on abban modgya,
Ez szentséggel élven fulliát el álhassa
Minden késértetnek; másnak is példája
Lehet igen könnyen, égő áldozattya.
Magán egy csep viznek könnyű el száradni,
Ha tengernek talál közepiben esni,
Nem tud sokaigh is ottan el oltolni,
Hanem az sok viz közt éppen fogh marad-
ni.

Rendetlen bánatok mikor vesztegetnek,
Minden hasznát veszed említet szentséghe nek,
Kitűl megszűze futni kell az őrdögöknek,
Urokot imádni kel az Angyaloknak.

3. Aug. *Mert Uram tekin-k állasz ellenében,*
Mind erő hatalm csak semmi az ellen,
Es ki benned hozzá eledelül vész en,
Annak is éretted nagy élete lésh en.

Joan. 6. *Mert kicz Szentséggel gyakran szokott élni,*
Christus vételével Christussá fogh válni,
Minden bűneitűl egyszer s-mind ment lenni,
Választottak közé Menyben számláltatni.

TISEN HATODIK RESZE.

Mások Példájával örömmel szenvedek.

Enótul Dienes egyszer kérdi vala,
Philosophiának mi legh nagjob haszna
Mond: halálnak sullyát csak semminek
tartya,

Azont kinnyai közt Socrates is vallya.
Az igaz szenvedés terheit kedvelli,
Tűrni, gyűlölni nem szelédség jelei,
Hanem dicsőségnek szinlet fedelei.
Ha Samuel felől kezdek gondolkodni,
1 Reg. 12
Feiedelemségből az kik le vetették,
Könyörögne értek, midőn arra kérnék,
Monda, távol lég yent tőlem oly nagy véték,
Sz *üntelen értetek hogy ne könyörögnek.*
Midőn fegyveresek előttünk indulnak,
Kivánt szép példájul szemünk előtt vannak,
Lelki útközetrül méltan gondolkodnak,
Egy szivel Lélekkel bátran vagdalkoznak.
Eghi búcsújárás fok harczokkal tellyes,
Climac.
Urnak csúfot tűrni nem kicsiny szenvedés,
Késértetek ellen állni igen ékes,
Machabeusfoknál vala kellemetes.
Vénség bádgyatsággal bár ne mentse magát,
Lelke bátorittya legh erőtlemb tagját;
Kéri, nem keringi mindenkor halálát,
Hogy szenvedésinek vehesse jutalmát.

Akariz boldogúlni, kell osztoroztatni,
 Nem elég csak példát akarni követni,
 Eudoxiamiattkelvén el buidosni,
 Szokta volt egy jambor nagy bátran mondani:
 Midőnaz Városbul én ki üzettettem, (tem,
 Könnyen megh vettettem, magamban beszél-
 Királyom akaria bár számki vettessem.
 Az **U**r minden föld, kétségben nem esem.
 Ha vagdalni akar csak ne kések véle,
 Mert Esaiás - is békevél szenedte.

Jonas. 2. Ha Tengerben hait, Jonás jut eszembe,

Mat. 6. Ha követni akar, István eléb túrte.

Ha penig akaria feiemet vétetni,

Marc. 6. Abban-is ottan fogh János társom lenni,
 Ha minden kincseműl meg akar fosztani
 Mezitelen szokot ember születeteni.

Annya föld gyomrában mezitelen térni,
 Jo keresztyén nevet nem méltó viselni
 Sem választottaknak köziben vágyódni,
 Ki megh irt példákot nem fogia követni.

TIZEN HETEDIK RESZE.

Szenvedés közben - is szükség' hálát adni.

1. Theß. 5. Zt tanittya szent Pál Mindenkor örövend-
 gyünk,

Es Istenünknek szüntelen könyörögiünk
 Mindenkért neki nagy hálákat adgyunk,
 Köszönet, s-imádság megh ne szünnyék közöttünk.

Mert

Mert kik Isteneknél szoktak nyájaskodni,
Nem heyában fognak szüntelen örülni,
Az szentírásból ezt megh bizonythatni,
Köszönnettel szokot tellyes öröm lenni.

Ott öröm s-vigaßágh úgy mond találtatik,
Köszönet s-dicséret szép szava jelenik,
Ki sz omorúságtúl valaha bántatik,
Urnak adgyon hálát nagy örömmé válik.

Istennek szent Annyát ha ki köszöntötte,
Hála Istennek szeliden azt felelte:
Keresztyén embernek csak nem természete.
Mindenkor Istenhez áldását terieszfe.

Méltánis adhatot hálát Istenének,
Kinek volt legh nagyob része kegyelmének,
Int szent Pál is mindent hogy megh köszönnyenek,
Hogy hálát adva többet nyerhessenek.

Bőségben, szűkségben, és minden inségben,
Pufztulás, legh nagyob bizodalom közben,
Szerencsétlenségben, sok szép nyereségben,
Aldom én Istenemet minden időben.

Nem csak ott tartozol ember köszönnettel,
Arannyal ez üstel mikor bővelkedel,
Olayal, fő borral; nagy on kérkedhetel,
Akkor is, ha tőlök mind megh üressédel.

Mert azért is méltó nagy hálát adni,
Hogy midőn láttatunk mindentül hagyatni,
Ne kinszeritefsünk Istentül távozni,
Isten is eő magát mi tőlünk el vonni.

I stentül

Apoc. 7

D. Bon.

Ephesi. 5
1. Tess. 5.

Psal. 33
Augusti.

Chrysoſt. Iſtentűl, mikor тұrt Jób többet érdemlett,
Es mikor kinnyáért mondott kőszőnetett.
Mint teli házában mikor ſzegényeket
Fogadot, és gyakran, s gaz dagon vendéglet.
Nagyob ſzerencsėje nem lészzen ſenkinék,
Azzal ha mindenét oſztya ſzegényeknek,
Mint ez két ſzócskával: hálá az Iſtennek,
Tarhattyuk azt méltán elég nyereséghek.
Verőienék ſzent Jób ki által veretett,

D. Greg. Megh mondhatta méltán *vert viſzen verettlent.*
Midőn foháſzkodva ily ſzóval könyörgőt,
Diczőſség Iſtennek, és minden dicséret,

D. Chry. *Erdőgőt ſebhette hálá adásával,*
Nem gondol társának zugolodásával,
Nyerte koronáját álhatatoſſággal
Mindent meg kőszőnvén alázatoſſággal.

Idem. *Oltári Szentséghek el reiterezett titka,*
Csak azon háládás eő magyarázattya,
Mert vévén az kenyeret hálakat ada,
Bűneink oſtorit magára vállalta.

D. Greg. *Es noha veréſte ſoha méltő nem vőlt,*
Midőn verettetnék nagy hálakat adott,
Sullios oſtoriban világh példája vőlt,
Tűrés formájára mindent ugy tanított.
Attyának hálát ad, s-Fia megh kőszőni,
Mert hálakat ad va ember Lelkét nyeri,
De káromkodással eőrdökké el eſzti,
Vesztet boldogságát ohaitva ſem éri.

Hogy

Hogy megh ne emészsen szenvedésnek tüze,
Az Urat szüntelen nyelved dicsőitse,
Ki téged oltoroz, annak dícsérete
Minden sebeidnek kívánt könnyebsége.
Világi életben azt kezdgyűk dicsírni,
Az kit Menyországban kívánnak dicsérni,
Szentebbet oly nyelunél nem is gondolhatni,
Mely szenvedési közt tud hálákat adni.
Mely uton ha szenvedcz sűrű fáidalmakat,
Es mind azokért-is adcz te nagy hálákat,
Mártiromságodnak vészed Coronáját
Munkájának Lelked el éri pályáját.

D. Gys.

TIZEN NIOLCZADIK RESZE.

Artatlan szenvedés üdvösségünk útja.

Szenvedések közt az, mit nem kerülhetni,
Legh jobban cselekszi, ki keményen tűri,
Szükségből nagy érdē mertigy szokot
Kénteleségh szabad akaratra térni. (leñi

Senec.

Legyen bár kéntelen mi nyomoruságunk,
Ha léssen békével minden szenvedésünk
Szarmaz ik belőle edvök üdvösségünk
Kit világ fiai el nem vésznek tőlünk.

D. Gys.

Szegény kuldus Lázár igen nyomorult volt;
Bokrossan nagy éhségh kire ugyan omlott,
Földön feküvéssel nem akartva romlott,
De Szenvedéssivel egész helyben állott.

F

Mert

Mert Abrahám kebelében akkor iutott,
El választottak köziben számláltatott,
Angyali karokban menyben kordoztatott,
Széles ez világnak példáiul hagyatott.
Io Istenünk ellen nem kell zugolodni,
Szenvedésünk miatt, s-gazdagságra vágyni,
Vagy ki azt ellenzi, azzal ellenkezni,
Hanem mindazokat békefésséggel tűrni,
Valamellyeket el nem távoztathatnak.
Lázár felől semmi jobbat nem olvasnak,
Hogy mik éhségből, sebekből származtanak,
Benne csendes türeést azok inditottak.

Luc. 23. Az Toluai reménlet hitt, s-vallást nyilván tett,
De vallyon hasonlót ehez ki említet,
Kit nem bölcs oktatás, példa sem geriesttett,
Tudomány nem haitot, mester sem vezérlett.
Vgyanis az megh lött csudákat nem látta,
Még is szabadito Istenét vallotta,
Kivánván hogy emlekezzék meghőrola,
Ki nevét fidoságh vesztetni akarta

D. Amb. Tanítvány kit megh tagadott Toluaj vallott;
Dicséri, kit Iudás csokkal el árult vólt,
Tolvaj a keresztján; Istennek aianlott
Mindent kit magában szabadnak alitor,
Mondván: én Istenem emlekezzél rólam:
Nem fűgni keresztén nem vólt hatalmában,
De békével tűrni állot hatalmában.
El nem kerülhetvén ugyan cőrűlt kinnyán.

Gonosz

Gonosz embereknek az tulajdonságba,
Hogy megh bántódásit szenvedgyék átkozva,
Azon tűzben fénlik az aranyak iova,
Meliben egyeledvén füstölőgh rossz polyva.

Nyomrásagh után vigasztalás köze,

Gerfon

Minden ióság felet lehetz szenvedéssel,
Iób, szenvedése iobb minden veszténél,
Felényit sem érne kincse szegényeknél.

Ioseph maga magát pénzen el nem adta,

Gen. 37.

Io akarattyábúl tömlőczőt nem lakta,

David nem kereste vesztét Saúl miá,

1. Reg. 18

Sem penig hogy cötet Semei átkozta.

2. Reg. 16

Csak az mit erőmmel távoztattak volna,

Békével szenvedték, s-akarták akarva,

Kit néha szenvedni kellett nem akarva,

Mert ez világh kicsiny, de nagyobb iutalma.

TIZENKILENCZEDIK RESZE.

Eőrők kárhozatrol gondolkodni hasznos.

Ind ebéd vacsora, s-minden fürdő, házak,

D. chryst.

Ha pokolrul való beszélédel folyának,

Bizonyára sokan el nem kárhoznának,

Sem világbi bayban nem szomorkodnának.

Nem árt Gyehennarul gyakorta belzélni,

Mert ugy lehet iobban Gyehennát kerülni,

Tanácsos lelkünknek hasznára vigyázni,

Nyavalyákat túrni, szerepcsét megh vetni.

Hivságot nem szenved örökké-valóság,
Melyrül gondolkodni nagy Lelki mulatság,
Nem szeret vétkezni Mennyei társaság,
Nem kell semmi játék-s-emberi giarlóság.
Ha valamely bíró rut sötét tömlőczczel,
Fenyegtetne téged vagy sok vereséggel,
Kiktől csak gondolkodva menekedhetnél,
El hiszem mindenkor arrúl elmélkednél.

D. prof. Örök kárhoz atrúl való gondolkodás,
Örök kárhoz attúl való szabadulás;
Még-is el mulatni, méltán igen csudás,
Söt minden veszélyben székség nagy báladás.

D. Aug. Ugyan-is ha méltó tömlőcztől irtózni,
Kérdés kívül méltó Gebemátul félni,
Csak ideig tartó kínoktól távozni,
Es örökké való tüzet nem kerülni.

Irtózik az ember ideig meghalni,
S vakmerővül nem fél örökké meghalni,
Daykák emelőjököt foktak bé mázolni,
Nem akarván tovább gyermeket szoptatni.

Tartatlan keserűséget job szenvetnünk,
Idem. Bár keserűségben el-mérüllön torkunk,
Hogy sem mint örökké Zavarodgyek belünk
Soha Pokoltul ne menekedgék lelkünk,

Job. 21. Mint némellyek hogy már kezdek szertént élnék,
Egy szem pillanásban mind pokolban mennek,
Ugy kik ez világban hogy már roszszul élnék,
D. Greg. Egy szem pillantásban Menyországba mennek.

Mulando

Mulando munkában mikor epedeznek;
Eőrökös munkától akkor menekednek,
Dávid ként *pokolban elevenen mennek,*
Eleven elmével holtak ne legyenek.

Psalm 113

Méltó elevenen szállani Pokolra,
De nem amaz pogány Eneas modgyára,
Hanem igen okos Keresztyeni módra,
Nagy kinokhoz képest semmit nem tűrlássa.

Könnyebbeket sokkal könnyeb lészen tűrni,
Nagyobbakrul ha nem restelsz emlekezni,
Halálisrai méznél kezd édesseb lenni,
Mert cőtet nagy szível fogod ohajtani.

Mind ezeket azért ha jól megh gondollyuk,
Itt éges, itt metély, itt vagdally, azt mondgyuk,
S kériük *csak* eőrökké légy *keg* yelmes nekünk,
Hogj szent Országodban eőrömmel juthassunk.

Nehezeb nincs semmi mint olyant akarni,
Az mi ez életben soha nem fogh lenni,
Es azt nem akarni, kit nem kerülhetni,
Mint ha szokot vólna akarattyán fűgni;

Az mit bűnös akar soha el nem éri,
Es az mit nem akar eőrökké szenvedi,
Erdem sem reménség ott nem fogh használni
Heijában fogh raitad véred szánakodni.

Ha az élet baját békével szenveded,
Menyekben Istentől nagy jutalmát vészed,
Elet kívánsága mire nem kényszerget,
Purgatiot venni beteget eőröltet.

Lelki nyavalyáink izűkséghe inditsanak,
Hogy az eörök halált tőlünk el forditsák
Kinokot, rettegést meszsze tavoztassák,
I o cselekedetre szívünk haytrogassák.

s. Amb. Mert az mint szent Ambrus Doctör bizonyttya,
Mindéggy keresztiséggel az pœnitentia,
Szenvedést munkával egyarant vállaltya,
Hogy eörök kínoktól lelkünk szabaditsa.

HUSZADIK RÉSZE.

Elet rövidséghe fel hágy az szerencsén.

2. Cor. 7. *rövidek az idők kik világgal élnek,
Iol teszik ha élnek mint ha nem élnének,
Akarmely pompás is, világhi életnek,
Termeti láttattya mindegyütt el vesznek*

Job. 14. *Jób mondgya; embernek napiai rövidék,
Hetven esztendeig csak kevesseñ élnek,*

Pindarus. *Pindarus hí minket egynapi embernek,*

s. Jacob. *Mások lengedező párának neveznek.*

D. Bern. *Szolgál idő nekünk de csak rövideden,
Következő képpen igen szerencsétlen,
Rövid életének megh sikarnik iégén
Valaki elméiét le függeszti ezen.*

1. Cor. 7. *Mindenek sirianak, mint ha nem sirnának,
Ha szavát fogadni akariuk szent Pálnak,
Ne csak boszszúságbul kelletlen sirianak,
Mint megh nem bātottak ugy siránkozsanak.*

Sőt ki örvendezis mint ha nem örülne,
Mint legh nagyob ár viz ki folyamiát érte,
Egyszakadás miatt határit vesztette
Zörgéssel, zúgással ismét honnyát érte.

Halandoságunknak ilyen folyamattya,
Születik, s világbul vagy on ki mulása,
Elnek, s-holtak helyet izületik másikíá,
Az szerencsének így fordul karikáia.

Ne csudáld mert hiúságh, s azon merő pompa,

Seneca:

Kit világh fitogat de soha nem birta,

Matt. 4.

Az ki kifertette Christust á pusztába,

Világnak minden országit mutogadta.

Azokat örömmel igerte; nem adta,

Mint ákiken soha nem vólt birodalma:

Menyei fokioknak megh lehet birása,

Nem folyo, s-mulando mint földnek határa.

Kinek nem is méltó birodalmán kapni,

Hazánkot Christustul könyű megh tanulni,

Kinek országa nem vólt soha világhi;

Arvizhez nyavaliánkat hasonlithatni.

Kinek akár mely nagy legyen dagadása,

De mivel forrásbol nincs szaporodása,

Csak hamar le tolyván lesz ki száradása,

Escsak mulandóságh eő tulajdonsága,

Seneca mondta-ként: *ha mit látz futozo,*

Seneca:

Magam-is hogy irom, világh mely változo,

Aidig megh változtam; nincs semmi állandó,

Szines világh képi hamar el mulando.

Mely

Mely tragædiához hasonlo min denben
 Holott ki vesztég űl az Kyrályi székben,
 Semmit el nem viszen drága öltözetben,
 Sem része tovább nem lesz ékességében.
 Hivatalosoknak ott kettős kapuja
 Bémenet, születés léssen indulattya,
 Ki menve le menets. halál léssen zárja,
 Nincs mivel kérkedgyék ki lesz így Királlya.
 Láttál az ut félen valami szép plántát,
 Ki szemednek hozhatta vigasztalását,
 Nem láttadé vallyon hamar el mulását,
 Hasonlónak ísmérd életednek siriát.
 Eöröm, szomoruságh, nála nem állandó,
 Sűrű hamisághra mert világ hailandó.
 Még sem gondolsz véle hogy csalárd s. változó,
 Es egy izoval mondua semmihez hasonlo.
 Valamely Királynak belső tanács hive,
 Midőn jó Uranak sok javait vőtte,
 Király jó szolgáját egyszer arra inté,
 Ha ugy tettezik tőle még-h-is többet kérne.
 Szolga Királlyától egy szeget kívána,
 Melyre adományit rendel akaszthatná,
 Fogiatkozás nélkül mindenkor birhatná,
 Mellyet az irigiségh ne akadályozna.
placat. Kérelemmel giűitöt kincset nem birha'ni,
 Bár le szegedűk-is nem jó azzal élni,
Nazian. Kit Nazianzenus javallott megvetni,
 Hogy állandó jókat tanullyunk kívánni,

Az mi kevéli elménk nem akar megh válni,
Attúl, ki életében késértette veszni,
Ez világh magában régen kezd elaszni.
Még is mi szűvünkben látzik virágozni,
Ha világh utánunk kiáltia el fogitam,
Uram, te kiáltod tiéd vagyok s voltam,
Az giarlósággh még is veszélyére rohan,
Testi kívánságin szertelen kapdosván.

D. Greg.

Az jelen valok t csak azért szerettük,
Mire megyen vége hogy megh nem gondoljunk,
Valósága szerént ha jól megh érthetünk,
Ily vakmerőséggel talám nem követünk.

Augusti

Gregori

Io ember világi életen nem kapdos,
Etel, ital, s-hiuságh nála utálatos,
Megh lásd hogy ollyankor lehets hason-
latos.

Mert élted külömben nem lesz foganatos.
Vigiáznod arra is igen hasznos leszen,
Hogy mulando árniék téged ne verthessen,
Eörök sötétségben, s-oda ne veszthessen,
Szükséggh köniörögnöd hoga Isten megh
mencsen.

Miveligen rövid ember iava, s-élte,
Szükséggh rövid legyen ed gorosz tétele,
Hogy rövid iok által poklot el kerüllic
Es rövid roszszal üdvösségét nyerhesse.

HUSZON EGIEDIK RESZE.

Történetekről is nem árt emlékezni.

Seneca.

Ik egigjen történetek sokan megh eshetnek,
Mindnyájunk részire sokkal jobban es-
Biz ontalanságokon ha nem esdeknénk. (nek,
Mindenek uyjultva sokkal nehezebbek.

Vagy niomoruságnak alája vettette,
Szerencse nyílának határozott vége,
Csudára nem méltó ha faniargat sebe,
Szerencsét nem hiszem fenki el kerüllje.
Sőt nem is kevesé vétkeznek némelliek,
Kik talám alittiák legh jobb szerencsének,
Ha nem érte baja szerencsétlenségnek,
Holott az legh nagj ob jele veszélyének.
Sokkal okosabban gondolkodnak azok,
Kiknek szerencséjek közben esik bajok,
Mert az roszrol valo élő gondolatok,
Szerencsétlenséget könnyien meg orvoslók:
Azt réghi pogániok is nagyra böcsülték.

Plinios.

Utrul vizsgálja jövet mikor Uliissesnek,
Egy kedves ebének halálát megh vitték
Sok könnyuhullatásit szolgálai szemlélték;
Midőn felesége halálát értette,
Csudálatos, csak egy könnyét sem ejtette,
Mert annak halálát régen megh értette,
Igi emlékezetit könnyien feleltette.

Anaxa.

Anaxagorás is hasonló keméni volt,
Fiai halálán csak még sem változott,
Sőt ki néki arrul biz onios hirt hozott,
Nagy mordon így felelt: *nemz ettem halandót.*

Severus Császárnak maga koporsója
Szeme előtt legien untalan még hatta,
Hogi midőn azt gyakran kézzel tapogatná,
Halála szüntelen előtte forogna.

Hogi ki sokszor néki volt gondolattiában,
Midőn reá szorulna ne lenne szokatlan,
Még előzze, ki nem akar esni búban,
Hogicso nagy öröme ne jusson bánatban.

Tanácsosb embernek félelemben élni,
Es ha vigaságban talál sz egyeledni,
Méltó fájdalommal egyenlőnek hinni,
Vigat más orában szomorun láthatni.

Niavaliák esetek sűrű nagj szerencsék,
Meljre ugy hallottam fokban vetemedtek,
Sokan is el estek de nem sebesedtek,
Kivált képpen arrul ha nem feletkeztek.

Hogi mivel ember bir könnyű el veszteni,
Vagion egészségünk; még szokot változni,
Csak mi kis niavalja találja is érni,
Ha sok pénzünk vagion, azt is el veszthetni.

Vannaké szép Leánijd nem sokáig lesznek,
Bölcs Seneca volt job vizsgálóia ennek,
Mikor azt tanította: *még gondolt vesztéyek*
Ha szaporodnak, Lágian időztetnek.

Euripid.

Seneca.

idem. Nem akarunk sokszor megh vigasztaltatni
Mert nem tudjuk készen niavaliánkot várni,
Mennél iobban folynak ember szerencsái,
Szerencsétlenség is fogh ott szállást kérni.
Sőt keresztien ember érdemére nézve,
Bánatokat szivel keresve keresse,
Cselekedetinek iutalmát vehesse
Istentül, ostorát ki reád ereztette.

Ecc. 18. Haldoklónak iobb, mint bólnak az orvosság,
Némellyeket mikor érdek niomoruságh
Kétségben esétek gondolliák lesz váltáságh,
Kerülnék ha volna bennek áitatofságh.

Gregorius Emberi giarloságh ha megh gondolba'ná,
Hogy minden veszélinek egyedül eő czélya,
Nagy buzgo lélekkel jóvendőt gondo'na,
Minden eöröm felet Istenén kapd'sna.

HUSZON KETTÖDIK RÉ'SZE.

Ellenkező dolgoknak szenvedésére,
Feles bűneinkről hasznos emlékezni.

Ovid.

*E*lsőben is valakik megh érdemlették,
Eő büntetéseket nagy örömmel tűriék,
Hó, iég első villámás és fok menikővek
Valamint hogj mindezek az égből esnek.
Párak s-holmi kődők földből gőzölgenek,
Kikből minden éghi haborúk erednek,
Földből támad oka égh versengésinek,
Ostorok így bűnből mint kut főből jönnek.

Ehfégh

Ehség, haboruság, Pestis betegségek,
Tölcsék be forrását undok rút bűnöknek,
El álnak folyami minden büntetésnek,
Gondolatink, s-utunk kit nekünk szerzetek.

D. Chrys.

Izraél házának undok bűneiért,
Es Jácob el áradot gonofságiért,
Atalkodásával nierte mind ezeket,
Eő magok közelitvén veszedelmeket.

D. Hier.

Isten megh engedi népnek bűne miatt,
Rosznak vész tegetni Anyaszentegyházat,
El szenvedi szentej niomorgatását,
Nem hallodtadé Antiochus Példáiát?

1. Mach.
6.

Ki mind fel forgatta Istennek oltárát,
Es megh tapodtatta minden igazságát,
Melyben mutogatta Menyei hatalmát,
Minden világhi rossz Adam bűne miatt.

3. Reg. 6.

Igy szól maga Isten haellenem iártok,
Bizommal kidgyétek ellenetek iárok,
Esha ti vétkezni el nem mulattiátok,
Bűnőtökért rátok büntetést szállitok.

Azért bűneidet ha iol megh vizsgálod,
Könniebben fogh esni érdemlet ostorod,
Bátorságossab lesz ideigh kóstitnod,
Mint érdemed szerént örökké kárhoznod.

Bűnös fiát Isten ideig taníttya,
Hogy bűnei szerént ne kárhoztathassa.

D. Aug.

Némelj bűnösöknek ugyan tulajdona,
Vénsége hizásban, vénségben hizása.

Illj nagy szerencsének nincs mit irigileni,
Jo Fiam, elhid bár nincsen mit kívánni
Mert nincs ez világon szerencsétlemb semmi,
Mint ki szerencsésen nem szűnik vétkezni.

D. An. *Méltók szalomra, s méltán ítéltetnek,*
Kik mikor vétkeznek mingiárt nem bűnbödnék,

D. Greg. *Zöld: lő pást közt mely veremben esnek.*
Mely történeteket ingien sem reméltek.

Theodor. *Bokrosson megh ujjult Dávidnak táidalma,*
Hogi Semei miatt borszusággal forra,
Eszében juttat el múlt paráznasága,
El múlt ő vétkének új szégien vallása.

D. Greg. *Legh könnyebben tűriük bűnelenségünket,*
El múlt bűneinkre fordítván elménket,
Nagyob büntetéről való emlekezet,
Súlsós ostromozást csak könnyen szenvedtet.

D. Chrys. *Dávid el nem felelkezett bűneiről,*
De Dáv. Noha bocsánat által ment volt azoktól,
Paráznaságh nem volt reitve szemeitől
Gyilkosságának sem távozott képétől.

Azért nem hejában szokta volt mondani,
Bűneit magával láttya ellenkezni,

psal 50 *Csak te bűneidről akari emlekezni,*
Nem fogh azokról Isten is emlekezni.

Mert Isten a bűnről akkor felelkezik

Mikor nem haragszik; s-akkor nem haragszik

Az vétek mi tőlünk mikor esmértetik,

Es mikor békével ostrom szenvedtetik.

Boldogh

Boldogh emlekezet mellicl megh szűnhetik

Istennek oštora, sőt el is múlhatik,

Bűntetés okának ha bűn esmértetik

Oštorunk is vigasztalásunkra válik.

Ha kit mellj Várasnak bíráy megh fognak,

Es sőtét tömlőczre niakra főre hánnak,

Bűnei melli hamar eszében forganak,

Mint kel menekedni beszélget magának.

Josephnek báttiay tömlőczre hányatván,

Gen. 43.

Mind megh esmértek hogi egigyik *sem ártatlan,*

El szánt akarattal mindniájan megh vallván,

Eőcsők vesztében hog y igen nagy bűnök van.

Vallyuk megh Dáviddal, hog: *mi mindezekben,*

Psal. 118

Bűnünk miatt estünk illy veszedelemben,

Uram de nincs hamis te ítéletedben

Minden igazsággh van Királyi székedben.

Jobban tűri betegh az ér vágo vasat,

Mikor eő maga is láttya véri poshatt,

Tolvajal kereszt fa nem tudde mit vallatt?

Luc. 26

Cselekedetünknek el vettük jutalmát.

Mondaná valaki Judás megh vallotta:

Mat. 27

Hogy Mestere igaz vérit el árulta,

De vigasztalását abban nem találta,

Mert eő nyugodalma lőn csak akasztó fa.

Judást inkább tűrhetetlenséggh vesztette,

Christus fáidalminak végit nem leshette,

Nékijs hogi használna elég tétele,

Mert talám ugy nem lőtt volna veszedelme.

Nem

Nem azokhoz kellett volna folyamodni,
Kiknek nem restelte Mesterét eladni,
Azért vólt kántelen magát is megh ölni,
Irtózáván éltében keveslebbet túrni.

Készszzeb vólt eő magát buijában megh ölni,
Mint keserűséget éltében szenvedni,
Nem általlotta halálhoz folyamodni,

Enrhy.

Keserűségétül azzal menekedni.

Caro.

Azért ha nem tetstet bűnödöt kerülni,

Tesék ostoridat békével szenvedni,

D. Greg.

Mert bűntetésünköt könnyű leszen túrni,

Ha bűnt ostorinkal egyben fogink venni.

HUSZON HARMADIK RESZE.

Kiki maga sorsát békével szenvedgye.

*Boetius
de consol.
philosop
capite 2*

Allyon kihez tart oly temérdek széresse,
Kihez közelgetvén békételensége,
Kivánságát másra könnyen ne térítse,
Éltetzeni sorsát ne kánteleni se.

Vallyon kinek van olly csendes boldogságba,
Kivel öltve férne minden állapottya,
Ugy hogy sokkal job ne lenne változása,
Magával embernek lévén háborgása.

Isaia 14.

Első vólt Luciter ki sorsát megh unta,
Fellyeb akart menni lött aláb szállása,
Embert állapottya változtatására,
Maga példajával szüntelen oktattya.

Az embert megh csalta ennek irigysége,
 Maga fájlalta, mert békételen tartte,
 Eördög mivel sorsát békével nem tartte,
 Szántelen fájdalmat az onért szenvedte,
 Emberi nemzetett megh nem csalta volna,
 Szerencséiét ha nem irigylette volna,
 Magas egekből ha le nem esett volna
 Ellenünk hihető nem vétkezet volna.
 Ez tanuságunkra légien elég nekünk,
 Mások a miénken, másén mi kapdosunk,
 Idegen földekből sokkal többet várunk,
 Mint ha saiatunkból nem lehetne hasznunk.
 Legh boldogab embernek alitom lenni,
 Ki magát máson nem kívánnyá cserélni,
 Sőt ha ki legh iobban akar cselekedni,
 Szerencsei között szükséges maradni.
 Nagyobnak tessenek az mik legk kisebbek,
 Hogy így esetid nagyok ne lehessenek,
 Gazdagoknak fokban Kincset irigylenek,
 Noha szánakodást inkább érdemlenek.
 Az mitt Isten adot azzal elégedgyél,
 Irgalmasságra méltónak ítéltecsél,
 Embereknek nagyra vész nagyob veszéellyel,
 Elsők ítéltenek kemény ítéllettel.
 Tobias vén Annya szokta vólt mondani,
 Szegénységünkkel akarunk elégedni,
 Nē hágy elégsége gazdagnak alumní,
 Gazdagnak eördögök töriben kell esni.

Sap. 6.

Eccl. 5.

Tim. 6.

Valaki hát szentül akar gazdagulni,
Felettéb semmitis nem illik kivanni,
Senec. Magát eö magában kel be szédegetni,
Vgj ki ki magával fogh megh elégedni.

Cicero. Az iságh emberben magával elégszik,
Socrates Mulatságra nem vágy csak kevéshez szokik,
Mire vágyasz ha veled Isten megh elégszik,
D. Cyr. Elégh légién telked ha Istennel telik.

Mert szép Angyalokhoz hasonlók ugy leszünk
Mennél kevesebbel világban elégszünk,
De mennél ez életben többre vágyódunk,
Naponként mind iobban el vész szabadságuk
Nem igaz szabadságh az kiszűkölködik
Sokra van szűkséghe ki sokra vágyódik,
Ki kevésre szaggat kevésfel bé telik.

Socra. Socrates egy kalmárt látvan hogy rakodik,
Távurol megh vonván magát így beszélle,
Mely sok ezkör ökre nincs semmi szűksége,
Ha szemed előt lesz más rossz szerencséie
Könnieb lesz magadénak el szenvedése.

Mivel az betegnek száia izi nincsen,
Akár mely io izű étek csömör lészen,
Viszont nyavaliáiok egésségre térvén,
Edesden élődnek faiton, petreselymen.
Sophocl. Vékony szerencseis bölcsfek előtt kedves,
Es gyönyörűséges mint iria Sophocles
Szerencsések sorsát, soha nem szűkséges
Boldognak itélni, nem is üdvösséges.

Világi szerencse naponként változik,
Es az kinek mások szerencséie tetzik,
Annak magáé mind unalmasnak látnak,
Az emberi elme untalan változik.

Világon legh morder az emberi nemzet,
Ki maga sorsára nagy panaszal vetet,
Minden dolgaiban nehéz elmét viselt,
Kit példának száma előnkben teriesztett.

Ki giakorta Urát szokta változtatni,
Vendéghez fogadónál van abrakia szűki,
Fazekasnál sok fárt el unta hordani,
Onnan szigiártóhoz igiekezik menni,
Holott fogorinak megh búzött bőrivel,
Es Attiafiainak poshatt részeivel,
Terheltetett s-el töltt sok undok veszélliel,
Eörmöst cserélne elébbi tisztivel.

Alkotmány alkotóiának nem mondhattya,
Igy, vagy penigh amugy cötet mért csinálta,
Vallyon fazekasnak abban nincs-é módgya,
Akarattya szerént edényét formállya.

Az fár eö magában csak fár szokot lenni,
Fazekas kezétül eö formáiát vészi,
Elementumokat rothadás követi,
Megh elégszel csak légi egészfzen Mcnnyei.

HUSZON NEGIEDIK Re'sZE.

Szomoruságtul nem használ megh epedni.

Kár mit is nem io felettéb fáylalni,
Mert az eő magabā nem is tud használni,
Az fáidalō kettős azt megh kell tanulni,
Egygyk az mely szokot Istē szerént leñi.

Tulni illik mikor Isten megh bántatik;

Másik csak világi, semminek tartatik

Hallodradé szent Pál mitűl vidámodik

Igy szöll: *velem edgyütt Angialok cőrűlik,*

2. Cor. 7. Nem hogy szokásitok szerént szomorkodtok

Hanem tiszta szibűl megh szomorodtatok,

S-Pœnitentiára igen kész en vadatok,

Kit nagy dicséretre méltónak alitok.

Aldott szomoruságh kit pœnitentia,

Követ buzgosággal, és bűnők siralna,

Szomoruságnak csak ugj lehet hajléka,

Ha tőled bűnődöt megszize távoztattya.

Azzal gonofságnak tűze megh aludgiék,

Szomoruságh által bűnűnk takarodgiék

Melliel ne gondold hogy más fáidalō szűñiék

Egiedűl bűn ellen Bölcsék azt rendelték.

Példának okáért ha megh birságnak,

Ki miatt napiaid csak bánattal folynak,

Nem használ, vagy kinek fiai megh halnak,

Eő magátis adgya buyaban halálnak.

Kivel

Kivel ugy reménlem fel nem támasztotta,
Valakiszemélljed igen megh gyalázta,
Busulsz, de soha tud azt víszliza nem adgya
Szomorúságh tehát csak bűn orvosságja.

Világi fok bu, s-gond test szomorúsági,
Melljet az világnak bennünk szereteti
S-attul nem válhatás szokta vólt nemzeni,
Mért mulando ióktul nem akarnánk válni.

Illyen szomorúságh halálunknak oka,
Ki Lelkét fokaknak testéből ki, fojtia,
Vélekedés szerént ha nem leszen modgya,
Ki-is minden hasznát egyedül toldhattya.

Ha van igaz Epictetus beízedében,
Emberr többet nem veszt semmi történetbē,
Mint árrul tulajdon vélekedésiben
Nem csömörlik kinek szája izi nincsen.

Valakitűl fok pénzt el loptak, sirattya;
Pénze nem lopása miatt vagyon kinnya,
Kára kevesben mint vélekedés foitya.

Epictetus

Sem pénzét, sem Lopót hogy nem találhattya,
Szent Pál mond, *kezdetem tetézni magamnak*
Hogy Christus vólt ez ilya fok nyavalyámnak,
Es ámitte nevezél exiliumnak,

2. Cor. 12

Kivánt szép hazáink az eő lakásnak.
Semmi nem oly veszett csak te véled annak,
Szomorúságh iele az nem akarhatnak,
Es oly nyomorúságh kit ha nem akarnak,
Szenvedni erővel senkit nem is halhatnak

Boetius

Könnien fordithattya ember akarattját
Akarattya ellen tévén akarattját,
Hatalmunkban vagyon az mi szomorkodtat,
Es ha nem akariuk ui rendet nem szabhat,
Eccli. 30 Ki ha ugy nem vólna, Izent irás mit mondott,
Ne szé e ez Lelkednek nagy szomoruságot,
Látczik bölcs Salamon előül mit gondolt,
Nem szomoritattunk hatalmunkban né volt.

D. Amb. Busulásod mint nap, iob hogy ész enyhítse,
Mert kellett felett vagyon szenvedése.

Senec. Kinek idétlenül esik szenvedése,
Ne légién ióvendő dolgon törődése;

Nyomoruságh előtt léfész nyomorultá,
Tárne sokkal több rossz érhet hogy sem várna,
Olyan tul iőtőzni nagy színek lágiságha,
Eccip. Kinek még híret is ember meszse hallya.

Fordits az szűkséget férfi keméniségre,
Tarts szived erőmmel minden történetre,
Mert kinek Istenben lehet reménséghe,
Semmitül nem leszen méltán iyedféghé

D. Chrys. Mit használ az el mult kimul emlékezni,

Mert akárkinek is olyan természeti,

Hogy szomoruságinak végit erőli,

Minden féle ember könnyen megh cselekszi.

Lopott pénzem után hogy annyit busultam

Azzal én magamnak semmit nem halználtá,

Sokakon megh esett magam is iol láttam,

Ki bűnc hogy azon még is nem tanúltam.

Az kiken megh esett, s- békével szenvedték
 Tűrésnek Istentől nagy jutalmát vőtték,
 Békételenségnek hasznát nem vehették,
 Sőt nagy veszedelmét mindenkor érzették.
 Mindenféle gonosz együtt szokott lenni.
 Hová szomoruságh szokot beférkezni,
 Busulások molyok s emberek hohéri,
 Ki tudgyák elménket erőtléníteni.
Tarcsátok, s- magatokat mag' kémmélyétek,
 Erdemetek szerént nőjön szerencsétek,
El telik ideie világon mindennek
Hasonlo vége lesz búnak es örömnnek.

Pérg.

zilem.

HUSZON ÖTÖDIK RÉSZE.

Aprokérdésekre való feleletek.

Mberi Nemzetnek oly nagy puhasághia,
 Tűrni hogy élteben semmit nē akarna,
 De mint hogy el kerülhetetlen az oka,
 Kelletlen szenvedni Kéntelēségh adgya
 Isten hogy felelne nekik azt akarnák
 De ki vagj O ember, s-ki akarattjának,
 Engedgyen az Isten, s-kellyen válaszodnak,
 Néked önnat lenni ; vagi túled uradnak.
 Mennyei tanácsot méltatlan vizsgállya,
 Ki magát világban csak embernek tartya,
 Edest nem érdemel hogi izlelljen száia,
 Az ki kecsérűt-is nem kőstolt valaha.

Nya-

Nyavalyáink, vágyodások, szenvedések,
Igen tulaidona orvos Istenünknek,
Hogy az mit használni lát egészségünknek,
Azzal vészi eleit betegségünknek.

Ott látczik orvosnak nagjobb mestersége,
Ha betegnek jayal megh tér egészséghe,
Kinek szenved teste hamar gyógyul lelke:
Mint az orvofsághnak nincs gyönyörűsége,
Ugy megh bántodásnak nincsen kedvességhe,
Megh itattya még is egészség reménye,
Légien hát bántodásnak is el tűrése,
Mikor üdvösségnek táplál reménséghe.

D. Aug. Orvos kezé alatt sütnék és vagdálnak,
Sok kéáltás ddal semmit nem gondolnak,
Mert az orvos nem enged akarátodnak,
Másra vigyáz, s örül még gyógyulásodnak.

Igy orvofságidat ne tarts ostoroknak,
Sem büntetésidet eörök kárhozatnak,
Nyavalyádban szerencsédben tanácsolnak,
Istennek dicséretire forditanak.

Heb. 12. Isten az kit szeret megh szokta büntetni,
Kit fiának fo ad azt is ostorozni,
Ne fusz ostortul ha kívánsz szerettetni,
Fogadgy bé mást, ha bé akarsz fogadtatni.
Christus Menyországot igazaknak adgya,
Csak mint maga vötte drágábban nemhadgya,
Ostor on, tövissen, gyalázaton tartya,
Késerves halállal kinek nyílt kapuia.

Isten

Isten előtt Iános nagy sereget látta,

Az ártatlan Báránnak szeme láttára,

Mind feiér stolákban, kezekben szép pálma.

Kik közül egy vélék, ki illy szokat monda.

Ezek nagy nyomoruságokból érkeztek.

Hát nem gyönyörűségekkel dicsekedtek

Mért hogy leghoroszabbak itt né büntettetnek

Es az ártatlanok mért vesztegedtetnek?

Soknak Pharaó vétkében vólt nagy részük,

D. C. 176

Még is Pharamak oston nem érték,

Sem penigh az vörös tengerben nem veszték,

Sokan máig minden veszéjűt el kerültek,

Régen Izraelt is sokan busították

Eököst mindaz által kígyók meg nem marták,

Sokan Gyeri undok bűneiben hágtak,

De bel-poklosságtúl nem háborgattattak.

Int nékik fogaknak csikorgatásában,

Nem csuda hogy Isten büntöst ez világban,

Nyakkal nem hágy esni látogatásiban,

Ha vétkezel kívány esni ostorokban.

Az kinek efze vész, vagy feie szédelegh

Ugy látczik előtte minden forogh peregh,

Neláttya hogy látczó dologban nincs vétségh

Hanem hogy velejét zavarja üresfégh.

Istenre senkinek nem lehet panaszlja,

Hogy reális egyaránt nem oszlott áldása,

Gazdagnak meg hatta hogj eötet táplallya,

Kicsoda lesz vétkes, ha eö elmulattya.

Gazdagh leszen vétkeš mert eő sáfársága,
Illik szegénieknék eőrmest fel oszfsza,
Szűkölködő előtt ne is sugorgassa.
Alamisnájának lehessen iutalma.

Valamint hogy ketten egy ágyban fekűsznek,
Paplan Lepedczőben nem jut mindkettőnek,
Azért hogy egy másrul el rágatták, s uették,
Társára vet, mert nem gazda oka ennek.

Igy eleget Isten mindeneknek adott,
Kezeit föl nytván minden állatokat,
Eghi áldásával egyaránt megh áldott,
Vallyon ki panaszol hogy néki nem jutott.

Há fősvény akaria mind el ragadozni,
Kit a szegénieknék kellenék osztani,
Eővé nem Istené fogh az vétek lenni,
Kinek véghetetlenek szép adományi.

Sok féle állatott Isten mért alkotott.

Kinek semmi haszna de ártalma nagy vólt,
Mint némelljekről szent Agošton így szóllott,
Es nekűnk példában örökösön hagyott.

D. Aug. Ártalmas állatok oštor, vagj áldások,
Probálnak oštoroznak, vagy iora hozók,
Rettegtetés bošszontás nem mulik rajtok,
Hogy raitunk ne fogigion az Memyei átok,

Exd. 5. Mire fualkodtat kevélység annyra,
Régi bolha csipésről hogy légien álma
Szenvednek; Pharahot kevélysége mia
Népével egyűtt Isten megh aláza.

Medvé.

Medu'ket oroszlányokat reá bocsáta.

Kiktüleököt csak hamar megh szabaditá

De Legyet bekákot azokra szállita,

Illy rut állatokkal göggért fanyargatta.

Vesztett állatok azért is teremtettek

D. Hym.

Testünk gyarlósága hogy megh ésmértessék

Hogy nagynak s kényesnek magának ne tessék

Ricsiny állatoktól is sebesítessek.

Mert bűnünk után is kínaink nem szűnnek,

Hogy inkább ellene mondgyunk bűneinknek,

Melljre vágyodásink vízfzsa ne térienek,

Sőt velünk örökös haragban legyenek.

Mit cselekedhetem hogy nagy fzenvedések,

Es nyomoruságok ketté ne tőrienek,

Barátom, vagy Isten ellen gerieszszenek?

Ha gondolom nem használnak hanē vesztnek.

De mondgyá! fáidalom kemény szokott lenni,

Sőt te igen lágy vagy hanem tudsz felelni,

Senece.

Mert szokása szerént ember természetli,

Mindenkor erős vólt. az okatis nemzi.

Kinek ereiével ha nem akarsz élni,

S-Isten segétségét magadévá tenni,

Többé senki előtt csuda nem fogh lenni,

Ha lesz csak mitől és kéntelen megh halni.

Akár mely baitulis ha el nyomattatol,

Igen iol téfzed ha nem panaszkodol,

Istentől úgy inkább el nem hagyattatol

Emberektől is méltán nem csufoltatol.

Ollyan ember baia mint madarak szárnya,
Földtől egek felé kifel magasztallya,
Mint madár nem röpül kinek nincsen szárnya
Nem üdvözül kinek nincs bua bánattya.

Ha madárnak tollát mint terhétki téped
Es azokkal hogy már röpülni könnyited
Nagyon megh csálatol mert a földhöz vered
Add megh neki terhet röpülni segited.

Hasonlo mind ehhez Christusnak igáia,
Valaki örömmel hordozni akaria,
Melly kedves és könnyű ottan megh láthat-
tya,

Mert mint az üdönek nincs mind egy folyása.
Nincs mindenkor sem tél sem nyár sem étszaka,
Sem nap, ugy mindenkor embernek sincs
Kinnya,

De legyen mindennek szorgalmatos gondgya,
Hogy bánati után eörök nyugodalma,

Es szomorúsági után vigassága,
Szükséges tűrési után vidámságba,

Lehessen I stentül érdemlett jutalma,

Meñyeknek országa örökös hazája.

ovid. Gyengén nevelt elme sokott rugódorzi,

Mint egyféle barom hám fából ki rugni,

Nehéz fogiatkorást magában tallanj,

Eörömet bánattal egyaránt viselni.

HUSON

HUSZON HATODIK RESZE.

Éldözéseket békével tûrni méltó.

E Kerülhetetlen szenvedés ne érje
Kinek a keresztienységben vagyon része, Hier. 47.
Aitatos embernek vagjon szenvedése,
Mert az üdvösségnek telles remensége,

Miért ölte meg Kain Abelt attiafiat? Gen. 4.

Cselekedetinek tudta igaz voltát,

Az ki nem követi bántya gonoszokat

Kilehet ki téged szüntelen háborgat?

Kit gonoszúl élőt sértegetz, iol élne?

Tûréssel bajt vini mennünk bár fietve;

Hogy kinek futásban legyen nyereséghe,

Együtt futo tárlát szükséghe meg előzze.

Nyomoruságh embert mindenütt követi,

De tûrve szaladót sohul el nem éri,

Ha fogna előtte békételen futni,

Hamar, s-esztelenül kellenék el fogyni.

O'dözést szenvedünk, méghe is el viselljük,

2. Cor. 4.

Békével nem tûrue terh alatt töretünk;

Bűnünk bocsánattyát ostorral vehettyük,

*Mert Christus azt mondgya: *éteit mént öladózzuk?** Mat. 9.

Szolgait nem kérdi, szenteit nem kérj,

Hogy meri valaki cököt haborgatni?

Csak ne igiekezzünk Istenül meghe válni,

Könyű lészen minden öldözést viselni.

Kivel edgyütt Christus nem lehet egyedül,
Vigiázzunk, s-emberért könyörögiünk szétül,
psal. 55. Eördögh ellē imádkozzúk, s-mödgjuk szíubúl
Ember tapodott megh *Vr Isten* könyörülj.

D. Amb. Erőlen emberen bőszen állás semmi,
Ket dühös harag a eördögh tud kísértetnj,
Kiktül nyomattatván Izraél fiai,
Annál inkább kesztek nőnj szaporodni.

Mert ugyan is nagyobb Urunk segítsége,
Mint rut eördögöknek minden ingerlése,
Esnoha Istentül vagyon engedelme,
Nem hadgya fiait Isten eő kedvére.

D. Greg. Mert az gar Isten övéit ideig,
Engedny mrgattani nem sokáig,
Altak dta' bűnét nevedni végig,
Magok miatt felek veszen eördöghkétig.

Az mi vadon erdőkben szokot termeni,
Házi eledelnél iob izű fogh lenni,
Kiváltképpen ha fogtak ebek is üzni,
Melytül hevitetvén tud gyengéb is lenni,

Mások csufot vereséget is szenvedtek,
Sokan nagy rabságot tömlőczőzést túrtak,
Kire méltatlannak világot ítéltek,
Artatlanságunk iele ti fok vétketek.

Sőt boldogságunk is mert megh boldogithat,
Christus tanítását halliad mire oktat,
Boldogok az kiket csak ember szidogat,
Eőrálljenek, Menjben mert iutalmok maratt.

Atyafiai közt azt jobban szereti,
 Kit magához kíván hasonlónak tenni,
 Engemet öldöztek, öldözést szenvedni,
 Kell hát tinéktek is egyenlővé lenni.
 Nyilván kevés szorult áitatóságban,
 Kinek része nincsen nyomorúságokban,
 Harészünk nem leszen aprókin vallásban,
 Részünk leszen tartok eörök kárhozatban.
 Dicséretre méltó büntetések haszna,
 Ki bűneink mérgét tőlünk mészze hajtya,
 Dér alatt gyümölcsöző aratások magva,
 Lacedæmoniának volt oly szokása.

Innepe napia vólt ostorozottaknak,
 Iffiakat mikor attyok sanyargatták.
 Es az Templom előtt megh ostoroztatták,
 Kedvesb gyermekeket arra méltoztatták.

Az két szeret, s kedvell Isten megh engedj

Hel. 12.

Hogy vesztegettebbék, sőt kit bé fogadni

Akar fűsághban, szokta ostorozni.

Atyái kezével, s olykor simogatni.

Valakik nincsenek ember munkáiban,
 Nyilván torkigh ülnek eördögh kinnyaiban,
 Nincs semmi szerencse olyan nyavalyában,
 Ki bűnej köztis élhet bátorságban.

Boldogok valakik öldözést szenvednek

Az igazság miatt, mert bizonynal eörök

Menyeknek országa, honn't ki nem esnek,

Az igazság alatt minden iok értetnek.

Az illien szenvedés megh koronáztatik,

Igasságnak ielével bélyegeztetik,

Az ki véletlen halálra íteltetik

Riben mégbis semmi félelem nem látetik,

D. Aug. Sőt mindent békével tűr az mi történik,

Itélem Mátyrnak nyilván tartathatik,

Senki büntetéssel Mátyrrá nem válik,

De szenvedésszel bizúást annak látzik.

Martyroknak vagyon nagyob dicséreti,

Halálának okát ha békével tűri,

Mert azt kinnyainak neme kisébėti,

Az ki öldöZést oknelkül nem tűri,

Az al üdvösségét soha el nem nyeri,

D. Greg. Ne tűryön mint Tolvaj el kell távoztatni,

Vagy ki máséra vágj, méltó el kerülni,

Erdemmel dicséretit, intalmát veszi.

Kivált képpen ha ugy fogh tűrni szenvedni,

Hogy inkább bűnein akarion bánkodni,

Kikben giarloságbol, tanált volna esni,

Mint kinnyain, kiket kéntelen szenvedni.

HUSZONHETEDIK RESZE.

Tűry böcsstelenséget, s-ragalmazásokat.

Sol im.

Olinus szovait ha melto el hinni

Sokat látot ugy mód nyelvetlő születni

Plinius ezt kezdi másut bizongatni

Mondván vannak feöldnek még ollyá

népei.

Kik

Kik minden szái nélkül szoktak születtetni
Fogyatkozásokat orrokkal toldani
Mellyen lélegzetet eleget kel venni,
Külömben világon nem lehet el élni.
Pythagoras bölcsnek kedves Tanítványi
Még eött Esztendőknék elmúltak forgásy
Kínserítették mind halgatva tanulni
Addigh szabad nem völt, csak egyetis szólni;
Nékünk emberek közt vagy on maradásunk
Kiknek rosz nyelvekkel sokszor mardostatunk
Világhban sem lehet elégh tágh szállásunk ;
Hol gonosz nyelvektől ne háborgattassunk.

psal. 12.

*Mert eők az, Egekben le tévén szájokat
Világhban nyelvelik minden batárokat
Bátran káromollyak menyeyi szolgálakat
Menyeyi szentekre tartották szájokat.*

*Es földnek szenteit nyelvek sanyargatta
Seött. Isten felőlis fakattak gonoszra
Melyből okot vévén hasonlo gyanúra
Sokan vetemettek ily veszet mondásra.*

Secundus
Chaldeus

Mit tudhat az Isten emberek dolgában
Tudomány leheté vallyon magosághban :
Ha azért így szoltak csak még atalkodván
Isten nagy jószágit ingyen sem gondolván.
Felsőled nyomorult bűnösfről halgatnak
Véledé? s-nem inkább világh szerte szólnak
Bátran s-akarattyok szerint rágalmaznak.
Még követésedről nem is gondokodnak.

*Libri de
bono par.*

Ha Isten Urunknak és Atyánknek tartynk
Békéséges társaságot el ne távoztassunk
Mert Fiakhoz nem illik hogy el fájúlljunk
Ha edgyütt minyájan ádvősségre vágyunk

Hogy túrlies továbbis sokat illik túrni
Rágalmazoidnak boszujára lenni
Mellyet eők szenvédúen nem fogh keduek telni
De te szenvedésed néked fogh használni

psal. 38.

Hogy szerit teheszed Patientiának
Arra nagyob hasznát veszed halgatásnak
Enged szám szollásban d. Zó lakattyának
Alázatos, néma löttem az jószágnek

Galus.

Idegen nyelvekre megh kel fikedetni
Érdőgh nyelven szokván rágalmazók szolni
Nem keresztyén nyelven rolunk beszélgetni
Mellyet keresztyénnek illendő nem tudni.

D. Hier. Ugyanis emberek szoktak haragudni,

Haragot keresztyén megh tud zabolázni
Ki minket szollástul mint egy baira hini
Nem restel s. magához hasonlóva tenni.

Ha néki megh feleltz fejedre neveled
Ha pēigh csak halgatz mōgiák megh vetetted
Christus Mesteredet szükseges keővetned
Az rágalmazókat ugy nem ellenzened.

1. Petr. 2

Kit midőn szidának eő nem sztközödöt,
Es mikor szenvedet sem fenyegetődöt,
Tuddé ellenségnék természet mit hozot?
Eléb haragjánál nagyon átkozodot.

Ugyanis

Ugyanis csak rosz embernek tulajdona,
Hogy rut morgásival társát baira hja,
Hasonlo morgásra hogy eötet birhassa
Es kivánt veszélyekben nyakkal forditja,
Christusson Pilatus csudálkozik vala
Hogy fok vádokra is csendessen halgatna,
Halgatással vádot eö nem bizonnitja,
De felcsetivel életét fogyattja.

Ezeket ha dücsöfséges Urunk túri,
Hát bűnös micfoda orczával kerüli
Rágalmazásokban halgatás mennyei,
Fognak foggal senki nem tudot használni.

Társát ki akarja szoval sértegetni
Szükséghez azon szótul sérelmet szenvedni
Magának is, mert ha végét nem szemléli,
Ellenségét, magát, egy veszélyben éti.

Ki felebaráttját akarja gyalázza

Jövedőre térsz: eö magát ad szá,

Rágalmazó nyelvtől Egh magát el zárja,

Halgatás te néked Egeket megh nyitja.

Bolondok, mert minden okos ész ellen szólnak,

Es csak bosszuszujoktul arra inditnak,

Sőt Cato igazat mond haragosnak,

Mert véli ideigh tartó bolondoknak.

Az harag nem egyéb rövid bolondságnál,

Illetlen szurkálni égő tüzet kardal,

Elephánt nem gondol apro állatokkal

Diszno röhögésre lábánis alégh ál.

Prov. 13.

Basilus,

Senec.

Aristot.

Az egeret látván kit legh fellyeb utál,
Megh indul, s-mérgében nē hinnéd mit csinál
Okos embereket méltán ki ki csudál,
Hogy sokszor ok nélkül vannak indulattal.

Seneca. Azt mondgya Seneca: bolondság bennetek
A haragh, kék mitis nagynak lenni véltek,
Világh biro Sándor. midőn haragudnék,
Aristotelestől néki javaltaték;

Aristor. Rágalmazokat hogy csak semminek tartsa',
Senkit rossz nyelveknek nem hat megh ártalma
Csak magát azoknak köz tárful ne adgya,
Halljad szollóinak mit felel Seneca.

Seneca. El hittem magokrol nem vrollam szollanak,
Az kik is jól szolni soha nem tanultak,
Nem az mit érdemlek hanem mihez szoktak,
Azal minden jámbort bátran rágalmaznak.

Némely ebnek is olylyan tulaydonsága,
Hogy embert szokásbul gyakrabban ugattja,
Mint haragbul; méltó dicséretnek oka,
Ki sértegetőit szájára bocsáttja.

Antigonust midőn háta meget szidná
Tábora közt edgyik feslett katonája,
Csak hirtelen rájok sátorát megh nyitá,
Külömben felőle ne szolyon megh hagyá,
Nem szokot hirtelen haragra gyuladni,

Ecclesi 19 Könnyen mindeneket ha nem fogsz el hinni,
Kj könnyen hiszen megh fgh kissebbtetni,
Azért is nem méltó mindent hamar hinni.

Sokan

Sokanis harudnak hogy megb csalhassanak,
Olykor szépen szólnak, de gyakran változnak,
Az ballomást néha külömben hordozzák,
Az szok végét viszszájára magyarázzák!

Artalmasab távul követség hordozó,
Mint ha közel volna téged rágalmazó,
Ne légy mindeneket nagy erőmmel hallo,
Uyágokat néz ő, s-untalan vizsgáló.

Plutar.

Sok féle bántások mulnak-el mi túllünk,
Kiket tudatlanul magunkra nem vesszünk,
Sőt megb haragudni mikor nem akarunk,
Sok helyen mód nélkül bár ne vizsgálodgunk.

Szükség ravazságnak czéllául tétetni,

Seneca.

Olosnak engedni bolonokát szálni,
Szünnyék meg a vétek, bireis fogb szünni,
Ha igaz nem leszen nem fogb illethetni.

Rágalmazó nyelvnek mi leszen gyűmölcsé,

Nagy jutalmát vészi békével tűrője,

Dücsöskégebb serelem szénvedése

Halgatással, mint győzedelme feletve.

Midőn azért minket mások rágalmaznak,

D. Greg.

Adgyunk helyt szivünkben Christus szavainak,

En dücsögemre gondgya vagy on másnak,

Kiket megb itéli lattára világnak,

Minden állatoknak fene természetit

Emberi természet könnyen meg szelédit.

Emberi nyelvet senki jobbra nem fordít,

Mellyel az emberi elme soha nem birt.

Csendes boldogságh is szerit nem tehette,
Fogaknak fulákit hogy el kerülheffe:

Seneca.

*Az mi nem jobbulhat békével tårése,
Ha szomnak hitelt adcz, leg nagyobb szerencse.
Mert ugyanis ne em legh jobban fogh esni,
Ha velem én Vram paisul fogh élni,*

D. Bern.

*Sõt nem is átallom magamra vállalni,
Valamit tehetnek gonoszok nyelvéi.
Rajtam boszszujokat töltsék káromkodók,
Csak ne legyen az Vr nekik fel tött czélyök,
Sõt mindenek előtt kérkedve így szollok,
Eörmmel éretted halált szégyent vallók.*

HUSZON NYOLCZADIK RESZE.

Apro sérelmekért nem jó boszszút állni.

Psalm. 93.
Deut. 32.

*B*oszszu állás tudgyuk hogy minket nē illet,
*Hareme az ha almas és nagy igaz Istent,
Ki boszszu állással mindeneket rettent,
Azon meg is menthet, ki meg is büntethet.*

*Ha magát barátod azzal ajánlaná,
Ellenséged bizd reám jüijön velem baira,
En fegyveres lévén alkalmasb harczra,
Mint te fegyver nélkül, bá rez világh lássa.*

Hiere. 5.

*El hiszem csak könnyen tennéd akarattyát,
En vagyok ki szíved minden ügyét, baját
Itélni a arom, s-boszszulni fájdalmát,
Es ellenségednek megk törni hatalmát.*

Boszszu

Boszszu állásodat bizd csak a nagy Urra,
Megh lád hogy azoknak nem lesz semmi heija
De igen jól megh lásd nyelved azt ne mondgja;
Rajtam boszszu álló, tőlem azont várja.

Psa. 102

Ecl. 28

Nagy irgalmaságot szolgáltató Isten,
Békével törőkről nem lesz feledékeny,
Nem badgja boszszu állókat itéletlen,
Sem penigh rágalmazókat büntettetlen.

Szent István könyörgőt Urát kérvén arra:

Kinnyát nekik vétkül ne tudajdonítsa,

Mat. 9.

Illy szavai között lelkét ki bocsátá,

Es lőn szenvedésnek eörökös példája.

Igaz nyugodalma, s-boldogh lehet álma,

Az ki ellenségét Istennek ajánlya,

Boszszu állás késik némely azt kiáltja,

Mellynek igéreti nem halad sokára.

Psal. 36.

Akár mely dolgis késő nyarva'jának

Rövid esetek is látczanak hosztizásnak

Nem lehet betegnél helye kívánságnak,

Nehéz eleget tenni akarattyának.

Kik néked szolgálnak serénség van benne,

Denéked későnek látczanak és restnek.

Mert tulajdonsága kényes betegségnek,

Ne haragudgyál lesz vége rövidségnek.

Bizd magad Istenre minden hamar lesz en,

D. Aug.

Kinek igéreti van mindenkor készen,

Bánik mindenekkel igen szép csendessen.

i. Petr. 3

Fel tölt céllya lévén senki el ne veszszen.

Rezéid

Rezeid szelidek, fen: akaratod,

Ennek valóságát érzi minden tagod

D. Aug.

Ezt vagy azt követvén ellenség megh tapod;

De nem bátorságos arról gondolkodnod,

Emlekezeteis mert indit haragra.

Job ha szemeidet veted Menyországra,

Igéreti szerént Isten bé fogadgya

Lelkét, valakinek szenvedését láttya.

Ki szokott nagy vizen gyakran hajózázni,

Bátorságosb fel felé, vagy partra nézni,

Mint sem víz folyásin szemét feleyteni,

Hogy megh szédül vén ne kellyen belé élni.

Igy boszszu állások hogy el ne birjanak

Job hogy Isten felé szemeid járjanak

Mint fértő ellenségeknek árthassanak,

Rendi nem az lévén Isten tilalmának.

Boszszuságok olyanok mint folyo vizek,

Az Eghben, vagy mikor megh halni készülnek,

Valakik állani boszszut igyekeznek,

Elő ellenségtől ingyen megh győzetnek.

Kik nagy dücsőséget ez földön keresnek,

D. Ambr.

Mennyei szemeket magokról el vetnek,

Fenekét teli hordónak vagy edénnek,

Kengasd és nem hallod edtet reszegőnek.

Ha üres fogh lenni megh hallod zengését,

Az ki el nem veszi ferfi keménységét

Békével, s halgatva tűri szenvedését

István ellenségért nyujtás könyörgését.

Pogány

Pogány Diogenes midőn kérdeztetnék,
Emberök közt vallion kicsodák nemesbek,
Felele, kik rágalmazást megh vetették,
Mert legh nagyobb túrótt nemesbnek ítéltek.

Mennél ki legh nagyobb engedelmeskedni

Ovidius

Túd, s indulatokat emberséggel tűrni

Hatalmas Császárhoz ugy nem illik semmi,
Mint boszúságozatra megh nem emlekezni
Boszszúállás embertelen embert illet,

Ugy az engedelem jó vérű fejedelmet;
Isten szának odva mutogat kegyelmet,
Nem hadgya heijába senkinek érdemét.

Az haragból rövid bolondsághoz hasonló,

D. Basil.

Ki ha sokáig tart unalomra méltó,

Arta i kívánni bolondságra való,

Ansoni.

Keresztyén emberben nem lehet állandó.

Abigail biztában javallja Dávidnak

Hogy megh engedgyen gonosz akaroinak,

Mivel az nem lesz en oka boszszujának,

Sem kegyelmes Ura botránkozásának.

1. Reg. 20

Havalmi szádnak igen jónak tetczik,

Az kitől gyomrodban nagy csőmör származik,

Honnét annak gőzi fel ökröndőztetik,

Az mi ember gyomrátul nem jól nyeltek.

Szerencse némelynek boszszuját alhatni,

Az ki ész nem tudot okosságban venni,

Eletnél boszszontás kedvesb szokot lenni,

Az ki sok rosszban nem átallya merőlni.

Melly is jó léleknek nemzi sohaitását,

Alkalmatofságát sokféle fájdalmát,

1. Reg. 24.

Mint David Saulnak el vágta palástyát,

Boszszujából, látván nyavalyáinak álmát,

De szívét Davidnak nagy bánat el fogta,

Hogy Saul palástyát boszszuból el vágta,

Mellyért szép vénségét hidegh sanyargatta,

Hogy cselekedetét el nem halasztotta.

Botránkozás rövid de éles kövecske,

Az kiből származik lábaink sérelme,

Igy sokkal nehezebb ellenséged ügye,

Mert boszszu állásnak léssen veszedelme.

Szent Pál. jelen volt hogy szent Istenként követték,

Aktor. 22

2. Cor. 11

Es egy akaratall ő is követték,

Bűne büntetetlen ottis nem hagiaték,

Psalm. 90.

Véledé kik rágnak megh nem büntette nek?

Halljad, bár csak mi kevéssé giőzzed várni,

Bűnnek büntetését megh fogod láthatni,

Boszszu állók fognak nagy boszszút szenvedni,

Választottak közül eggyig ki rekedni.

HUSZON KILENCZEDIK RÉFSZE.

Szenvedni mért kellien több okait mondom.

Kellé boszút állni azt is elő hozom.

D. Greg
tomi. in
ioanne

Ki gyalázzatiát örömmel tűrheti,

Ha tudgia miatta másnak mit kel tűrni,

Csak te ne resteld másnak csúfiát szent-

Istentől fogh könnyeb ítélted lenni,

(vean,

Az hires Bálác Moabiták királlya,
Midőn az nagy heginék teteién állana
Honnét az Istennek népeit megh látá,
Igen álmélkodván imez szókot mondá.

Nam. 23

*En vallion a Zekia mint mondassak átkot,
Kiket Isten soha maga nem átkozot,
Pirongatásokra sem ad akaratot,
Isten kiket soha megh nem pirongatot.*

Gondolgodgial te is kit Isten megh áldot,
Es fetétségnek hatalmábúl ki hozot,
Az Kereszttség által piros vért is ontot,
Tőled noha talám sokszor megh bántódot.

Mihent igaz szivel bűnödből ki tértél,
Azonnal Istennek kegielmében estél,
Ugyanis Baalámnál roszszab nem lehettél,
Kinek példájával soha nem élhettél.

Egy Pharisaus, és egy Publicanus vólt,
Publicanus Bűnben eggiet sem tagadot.
Azért bűneiben sokat is le mosot,
Bűn emlekezete szerzet bocsánatot.

Luc. 18

D. Chr. 1.

*Igen nagy ellenség nem akarattyával,
Barátunk let ingien minden boszszujával,
Ki bekével tárve érkezik sok jóval,
Es veszedelemben nem bág esni niakkal.*

Nagy részét azoknak Dávid megh vallotta,
Kikkel háta meget Semei gyalázta,
Csak bekével tárve jól tehetet róla,
Mellyért Semeinek vólt nagioh boszszúja.

2. Esdr. 10.

Igy néked is átal uton fogh használni,
Csak boszszúságidot akard mérteklenni,

Cori. 11. Legh nagjób dűcsősségű lelkűnk esméretű,
Aratlanságunknak élő bizonysági.

Jobi 16. Bolondokat kedvek szerint szólni badgiuk,
Midőn Martyrokká vas nélkül lehetünk.
Szenvedést lelkünkben ha megh oltalmazzuk,
Es Urunk példáját szemünk előtt tarttiuk.

D. Greg. 1. Az ítélet szerint kiknek nem kell vala,
Serm. 46. Nagi keferőségnek pohárát megh innia,
Iván iszák, s-te mint ma'adcz ária'lamá?
Kit ne illetheffen másoknak pohára.

Ki fölöttéb engedcz győniörűségeknek
Nem lehet kedvedre lenni mindeneknek,
Akarod ne légien vége niereségnek,
Mert nehéz poháritallya nieldeklődnek.
Kit ellenségink által maga nyuit Isten
Ki ellen támadván fejed olljan léssen,
Mint valamely kinlo nehéz betegségben,
Kinek orvosság is csömör szemeiben.

D. Aug. Arra vigiáz Re eszt Fán ki fűggöt érted,
Ki'rt sóba boszszút senken nem tétetett,
Szived boszszuállást még is nem feleithet,
Hog példája lenne tőrésnek, szenvedé'.

Nem jó gonoszért is gonoszszal fizetni,
Sőt inkább szeretni s-értek kőmörgezt,

B. Casar Istennek monbassa lelked esméretű,
Adtam s-adj; engedtem, méltó bá: engedni.

Ez úton érdemre lehet engedelmed,
S-boldogságra csak az pohárt mehg ne vesséd,
Melybül következik örök üdvösséged,
Mert addig egészszen nem telhetik kedved.

Biráknak régenten Istentől hagiaték,

D. Tho.

Hogy mindennek bűnét egiaánt büntetnék,

Levit. 19.

De bosszúállásnak jele se látozanék,

Hanem igazságnak végét czéllúl vennék.

Magános embernek penig megh vólt hagiva.

Hogy ne igyekezének rút bosszúállásra,

D. Hier.

V gians Vr Christus azt sóha nem mondta;

Hogy ki jobb kezünköt ütni megh tanállja,

Bal kezünköt nyujtsuk; hanem a másfikat

Tulaidon kezünköt, ugy mint a jobbúkat;

Nem illetvén sóha bal kéz igaz akot,

Sem lágy és páha szív erős férfiakot,

Illetlen ütésnek bal vállat tartany.

Illendőb mindenkor jobb vállát nyvtani.

Abbúl nagy erőnek tetczhetvén jelei.

Es szeléd elméknek szenvedő kélségi.

Mely gonofzt nem gondol sértegető ellen,

Job nem balog szível Istenéhez térien,

1. Cor. 4.

Rik őket átkozzák áldván és dicfiervén,

Mert nem lehet nagyob érdem az életben.

Adrian.

Fejdelmeknek elég bosszúját álbatni,

Nem szükség, s-illetlen azt véghez-is vinni;

jobban tudgia Isten, kitől élet s-menny,

Lebetség s-telebtség kinek adomány,

D. Aug. Kit tőlünk em'eri fé'elem ki vész'en,
Jobb hogi Ur Christ'usnak szerelme srkent'sen,
Határrúl és harc'zról se légi feledéken,
D. Chry. Hol ember tűréssel giőzedelmet vélzen.

Az Olympia har'zok ékesége,
Rofz erkölcsbül állot s-völt az nyeresége,
Christus mez'inek külömböz törvénye,
Vertnek, nem verőne' lévén győzedelme.

Plutarc. Ctesiphonhoz megh lásd hogi ne légi hasonló,
Ki felől Plutárchus iria, völt fel rúgó,
Hajos, szelet látván hogi ártalmas s-zúgó,
Evedzője s-vitorlája is hailandó,
Seréni gondot visel hogi vizben ne veszszen:
Azon utat adgia mi Urunk előnkben,
Rofzszal nem gondolva égh felé evezzen:
Hogy boszszuk habjai ne eiticsék veszéliben.

rja. iiii Kellemetes ember ki tud kőmörölni,
Akarván Istenét közeleb követni,
Ki boszszú állásban nem tud giőniörkődni,
De boszszú állóknak sem szokot kedvezni.

HARMINCZADIK RESZE.

Vakmerő itéletet bekével tűriük.

LSőben is nem utólsó emlekezet,
Miora à széles világh teremtetet,
Hogy kiváltképpen iz. és jo embereket
Rofz emberektől érdekel bal itélet.

Abelt

Abelt gonosz Cain vakmerőn szökött;
Ugy Jacobot Esau szabadon gyalázta;
Josephet ítélte minden attiafia;
Moises is Nénietül magát nem óhatta.

Samuel Annjárul vakon ítelt véli,
Igy Dávidról Saul éppen azont vélt,
Amant Mardocheusnak mariák fogai,
Üdvözítőnk felől tem tudnak halgatni.

Kire szent Lukácsnál nagy panasz hallatik.

Keresztelő János az ki bort nem iszik,
Jelen van, ki soha kenyeret sem eszik,
Még is vakmerőjül ördöngösnek vélik.

Ki eszik és iszik az embernek Fia,
El jár, ki töle ek imez szököt hallja,
Eh farkas, bor ivo bűnösök barátja,
Nyilván val bűnösök ek párt fogja.

Valljon mivel vagi jobb Abelnél, Jacobnál,
Josephnél Moisesnél, Dávidnál, Christusnál,
Feleld; nem vagick jobb régi Atyáimnál,
Nem mehetnek tovább világ határinál.

Vakok és mindenkor vakok vezetők,
Festéknek mi vóltát vak megh nem itéli,
Hasonló ítélet előttem csak semmi,
Minéműt szoktanak felőlünk mondani.

Minéműek vagiunk arra kel vigiázni,
Mindent ferve téz én igazságra nézni,
Az m'gh ítélőtül tartozunk szenvedni,
Az megh íteltettek tudgának halgatni.

Genet. 4

Gen. 27.

Ibid. 37.

Num. 12

1 Regum

1 Heis

1. Re. 18

Esther 3

Mat. 19.

Nidemi

1. Reg. 19

Mat. 15.

Nazian

Fogad.

Fogadgiuk megh nagy bölcs Seneca intését,
Lelkünk ismérétének tegyük eleget,
Csak semminek tarjuk világban hirt nevet,
Ki nem vág az albat, nem is üdvözíthet.

Ha Cato, Cicero felőlem így szólta,
Celius, vagy két Scipio rágalmazna,
Az en megh indolni talám melő volna.
Rossznak nem tetozeni dícsé et summája,

D. Aug. Libri de remedio fortune. Csufis o y birtul vá mi sententiát,
Ki latorná' jobban megh éramli sulliát,
Mondgia bár ki ki magára sententiát,
Pœnitentiát ill-tót, nem találát.

Ha téged nem furdal lelked isméréti,
Ember itéleti tudgiad hogy csak semmi,
Mert summája szeket minden jónak lenni,
Ki nem ha'gia le két bűnökben fertezni,

1. Genet.

Világon mi nem fél? Biás azt felelte:
Csendes jó léleknek nincs soba félelme,
Sőt ember szivének szüntelen öröme,

D. Bern.

Atkor ódást szenvedni jó cselekedve.
Xenophon azt szokta vólt bölcsen mondani,
Nehéz olyan dolgot csak megh is gondolni,
Kiben fogiatk zás ne találán esni,
Es az irigy melvek megh ne tudgiák szolni.

Akár mitis nehéz végezni oly bölcsen,
Ha csak keveset is hagi abba ne vétsen,
Emberek bal itéletiben ne eítsen,
Noha Menjországbán érdemedre lészen.

Harmincz

HARMINCZ EGIEDIK RESZE.

Gonosz embereknek cõtársalkodása és veszekedési,
szenvedésünk czéllya.

REbeka méhében mind két kisdéd fiak, Gen. 25.
Egimásbā ütközzvén meg nē álkhatának,
Azont kel tũrni az Anya sz. Egiháznak,
Hol két féle nép magok kōzt hasonlanak

Ugy mint az kevélyek és alázatosak,
Tiszta életűek, és végigh paráznak;
Mostani üdőben ritkán tanáltatnak
Kik Christus Urunkot nielvel káromlanak;
De kik életekkel igen sokan vannak;
Kik magokat pörnek s-vesződésnek adgiák,
S-noha társaságok látczik unalmasnak,
De nagi érdemekre vélem által útnak.
Es ki elsőben is Abel akar lenni,
Békével sok Caint fején kel szenvedni,
Ki penig Dáviddal akar szenteltetni,
Olljan öldözőköt mint Saul kel tũrni.

Latrok kōzt is jámbor szokot fénieskedni,
Mint rosa tövis kōzt szépen illatozni,
Sőt latrokkal jámbor ha fogh társalkodni,
Ottan bűneiből kintelen tisztulni.

Az ki megh nem veti hogy cōt megh vettetik,
Es kōznéptől soha megh nem csúfoltatik,
Szerencsétlen, s-boldogságára sem válik,
Megh vetést megh vetni elsőben is illik.

Jók világon laknak más ember házában,
 Az gonoszok penigh mint tulajdonokban,
 Világh giőniörkődik maga fiaiban,
 Ha nem kételkedünk Christus mondásiban.
 Akár ki jobban él tulajdon házában,
 S-bátrabban mér szolni mint idegen házban,
 Feniegetni s-parancsolni határookban,
 Semmit nem is szenvednek tulajdonokban.
 Idegent házokból kénseritik futni,
 Csak föl tātanijs száját alégh meri,
 A szegényi jővevéni kéntelen halgatni
 Hagazdája miá el nem akar veszni.
 Ugyan-is nem csuda, mert nem ház cselédi,
 Azért kéntelenek mindent el szenvedni,
 Így gonosz a' jambort világban öldözi,
 Nem szűnik akarván kétségben ejteni.
 Az mint bizonitják Christusnak szavaj,
 Hagi az eő szent Országá nem ez világi,
 Kiért-is akartak vakmerőn öldözni,
 Valakik hieit szokták vesztegetni.
 Menniekben semmiék nincsen gonoszoknak,
 Ne légién é földön semmiék hát jóknak,
 Világi jókkal ne vigasztaltassanak
 Inkáb víz szájával szomoritassanak.
 Hamis az igazat oly igen gyűlöli,
 Nem hogy jobbulását, eltétis ellenzi,
 Es mermél émezt jobb, nagioh terbe néki,
 Seha nem-is szűnik azon munkálkodni.

Miképpen edtet is hamissá tehesse,
Vagi árniék világából éppen ki vesztethesse;
Melliel Istentelen kedvét bé tölthesse
Alnok csalárd mérgét azzal engesztellie.

Megkísd az öldöztés hamissá ne tegien,
Hamisság munkája hogy el ne térítsen,
Eshogi farátságok kedvekre ne légien,
Iósagod öldöztést békével szenvedgien.

Az ki gonoszok közl jól tud cselekedni,
Mélián nagi dicséretre méltó fogh lenni,
Ugyanis embernek nagiob dicséreti,
Gonoszok közöl is szentül maradhatni.

Búza szórás előtt poliva nélkül nincsen,
Emberben gonoszság félszket hogy ne verien,
Gonoszok társasága nélkül ne légien,
Abbul több s-nagiob jót származhatni véllien.
Ez életben nagiob csuda mi lehetne?

Aristippus ez kérdésre megh felele:
Kjnek latrok közöl veszedelmes élte,
Még his jámborságból nincs ki rekedése.

HARMINCZ KETTÖDIK RESZE.

Ellenségink többet ártanak magoknak,
Melliek nagi okai szánakodásunknak.

Nicornis veres színnek utálója,
Midőn vadászokat vörösbé láthattja,
Futva megie szébē hogy el fogiathassa;
De vadász ha magát fa mellé vőhattja,

Ez oktan állat fában űti szarvát,
Kinél fogva reked, s. eleveszti hatalmát,
Megh foghattja vadász mint tulaidon rabiát
El töltheti raita minden akarattját.

Erre tanít minket Amánnak példája,

Esther 7

Mardocheussal vólt egy akasztó-fája,
Kit veszedelmére annak csináltata,
Azon fára cőtet Király akasztatta.
Kardal ki követ vág kargját fértegeti,
Es ha kősziklában nyjlait ereszti.
Abban megh űtkőzvén Urát eléb éri,
Ha vak szerencsére magát el nem rejti.
Igy ellenkezési minden ellenséghnek,
Ha tőrészel minket körül véve lesznek,
Haborgatók ellen arczal viszsz a térnek,
Nagyob részét érzik érzékenségűnknek.

Tertulli.

*Az ké megh bánt téged igen örül annak,
Ha fáidalmat szerez minden tagjajdnak,
Mert az megh bántó fél azt tartya kinniának
Ha kinniát nem láttia tőle bántottaknak.
Sértegető félnek nagy bestelensége,*

D. Hier.

*Tőlők sérülteknek oszndes szenvedése,
Muræna éltének kívánatos vége
Nincs; ellenségének ha nincs veszedelme.*

Testet ellenkező dolgok sanjargatiák,

D. Aug.

*De az gonoszságok Lelkünköt rothasztják,
Szenvednünk kel Isten ítéleti hozták,
Kik az gonoszságnak nyilait elrontiak.*

Ez világon semmi nem árt az igaznak,
Ki tikteket illet Isten hatalmának,
Eri szeme féniét, és méltóságának ;
Sértődés anniyval tartatván nagjობnak,
Mentül nagj ob s-felsőb emberen történik.
Betegnek halálra vált dolga nem látczik,
Valamég szemétül képe nem reitezik,
Lelkeis testétül addigh el nem válik.

Plinius.

Ha mikor ellenségh háborgat bennünket,
Maga szemének is fértegetvén féniét,
Következik hogy el reiti maga képét,
Kiben már nem látván közeléti végét.
Ki felebaráttiát szüntelenül bántia.

Isten szeme féniét szertelen piszkállia,
Isten hatalmának nagy megh bántódása,
Eősz tőn ellen rúgván maga fejét vágia ;

*Tulajdon barággal maga magát öli,
Az ki baráttiának személieét öldözi,
Annak minden úton nem szűnik ártani,
Maga vesztő kardot ugyan ot keresi.*

D. Cbr.

Eősrők kárhozattiát azzal közeléti,
Es nem méltatlanul olljanrúl mondhatni,
Kegielmez magadnak, ha eszed fel éri,
Ne bár ellenségünk, ki el giőzi várni.

Uram légi kegyelmes Dávid kétszer mondgia,
Hog Saul meg öllie midőn azt kívánnia,
Mielhel maga lelkét eléb ölte volna,
Mint Samnak testét azt is belé tudva.

Hogy abbúl magának nagio b lehet vala,
 Sokkal mint Saulnak kereset ártalma,
psal. 117 Dávid ellenséget méhez hasonlítja
 Mellick haragiának ki terjed fulánkja.
 Eskeméni viadalt soha nem restellik,
 Noha fulánk mérgét bélekkel fizetik,
 Máson bószszút álván életeket vesz tik,
 Fájdalom sebessen, ráitok halál esik.
 Roszszaságot tűréseddel fárasztani,
 Job lesz, s-ugi rosszszakot szenvedve büntetni,
 Mert valaki jókat véli rossznak lenni,
 Tulaidon maga magát besteleníti.
 Ki felebáráttiát vakmerőn ítéli,
 Minden gyalázatnak reâ kel káronilani,
Num. 12 Valóságos szegénység h fogia illetni.
 Aaron attiafiát, Aronnak morgási.
 Isten őltalmában fellieb aianlották,
 De magát viszontagh azonok vádolták;
 Disznókhoz hasonlók az kik káromkodnak,
 Virágot nem érvén ganeiban turkálnak.
 Sárban vetemedvén tétova forganak;
 Az hová lábokat telzik sertés marhák,
 Száiokat oda tenni nem átalliak—
 Mint az méhszarzékben régen hizlalt kutiák.
 Kiknek száio k gyakran véres szokot lenni;
 Melliről szent David kezd inigien szollani,
psal. 108 Kedvelt káromlásban kedve telik neki,
 Riben mint köntösben fgb belé öltözni.

Végte're mindenkor azzal lepedzeni,
Mint szép finor övel véle eövedzeni,
Es mint hogy nem restelt belé egieledni,
Attúl holtigh soha megh nem fogh válhatni.

HARMINCZ HARMADIK RESZE.

Isten gondot visel minniájunk hasznára

A jól megh gondolliuk könnű megh tanúlni,

Isten engedelme nélkül hogy nincs semmi,
Noha bűn tételre akarattya lenni
Nem szokot Istennek ; de van megh
engedni.

Mellyet igen könnyű jora magyarázni,
Vipera kigioknak mérge tud használni,
Mellyet az orvosok nem szoktak csilnálni,
Hasonlók ezekhez Isten rendelési.

Kitül fűgh rosszaknak minden akarattya,
Noha nem vólt Isten bűnnek alkotója,
Hogy azért ki gonosz siet ártalmára ;
Istentül származik mint büntető proba.

Ambár ellenségek rád dühösködésnek,

D. Aug.

Az menjire vagyon földül engedelme

Nem hogy ártalmunkra nekik engettetnek

Akarat Istentül, csak hatalm övé.

Másra bocsáttatnak bánókért ostorul.

Másra bocsáttatnak csak gyenge probájul,

Másra koronájul, és örök jutalmul,

Kik el nem szorítottak az parancsolattul.

Midőn Ur Christust Pilátus feniegetné,
Pilátus hatalmát mutogatni kezdé;

Ioan. 19

Christus mond: *nem volna semmi része benne
Minden hatalmodnak fölül van őszton.*

Ugians nem méltó rosznak irégileni,
Hogi felebaráttján hatalma tud lenni,
Sőt inkább eő rajta méltó szánakodni,
Hogi minden roszra tud akarattia térni.

Akarat nem hatalom téz-i roszszabbá,
Mint gonosz emberek minden joval viszsza
Elnek, ugi Teremtőnk azt jóra fordittja,
A gonosz embert is vezérli jo útra.

Augusti. Mert az is kép írő sokkal jobban tudgia,
Fekete festéket mint alkalmaztassa,
Es annak körniekét merre csinogassa,
Hogy eő mesteriségét ékeségre hozza.

Mat. 9. Saulust Christus hiveinek próbájában,
Tanításában, és ostromozásában,
El nem hagiot Isten sententiájában,
Völt Christus nevéért része kivallásban.

Sőt Anániásnak Christus igéreti,
Meg mutatta menijt kellyesék szenvedni,
Maga szent Nevéért, és mint kellien élni.

D. Aug. Boszszút állik érte, viszsza adom néki.

Altala másfokot fogok tanítani,
Sőt mások által is fogom taníttatni,
Többekre; mint eddigh tudt cselekedni;
Valamint fősvéniek usorával venni,

Eő pénzekkel

Es pénzekkel szoktak; nem is rosszúl eset,
Mert nekik nyílván nemzet üdvössége,
Nagjok kissébbiknek szolgált kedveskedet,
Hol Iákob Esautúl öldözezt szenvedet.

D. Th.

Mely szolgált Jákobnak legb nagjok jóvára,
Es dicsőségének magasztalására,
Mint valaki bolond lesz bölcsnek szolgálja,
Esau Iácobnak úgy viszsza szolgált vala.

Próf. 16

Öldözve nem kedvezve akarattianak;
Miképpen szolgálnak malmok az búzának,
Reszelő vagi pöröli a fénies araninak,
Es sűtő kemencze keniérnek, s-kalácsnak.

Jámoroknak rosszszak éppen úgy szolgálnak,

Boetiusi

Csak Isten hatalma, kinek rossz is jónak,

Te csak, kívül mindenek igaz gattattnak,

Es giak an orvoságh kit vélünk ostornak.

Csak arra ne tekints, az ki kezétniuitia,

Sőt vigiázz orvosra ki rendnek szabója,

Az Christusnak pohárt kit adott szent Attya,

Mat. 26.

Mi üdvösségünkért, véled megh nem itta?

Világban halando testben születtetni,

Betegeskedésnek tulaidon kezdeti,

Megh lásd ne tanállion ártalmadra lenni,

Kit orvoslátodra, fogh orvos rendelni.

Ha mi vétek dicséretes száitúl esik,

Szivünkben, gyalázo száitúl el foitatik,

Igy az igazakon valami történik,

Mondgiák Isten akarattia, s-jobban esik.

N

Ellen-

Ellens égnek nem kell tulaidonítani,
Ki csak dűcsekedni tud, de nem ártani,
Ha magad ellenzed nem kell tőle félni,

prov. 3. Mert kit szeret Isten szokta érdeklenni

Eötet vezérlésre felsőnek állattja,

Engem örökségnek tanit birására,

1. Tim. Uram en lelkemnek hathato világa,

Bennem ellenségnek bé tőlt akarattja.

Sértegettek és igen megh vesztegettek.

s-hogy távoztam tőled végh tére megh öltek;

Te kezeid Uram engem teremtetek,

1. Tim. Azért ki ne rekesz kegielmedbűl kérlek.

Ugy ostorozz hogy érdemem ne apadgion.

Sőt jo réteményem előtted áradgion,

Bűntetéted rolam soha el ne fogygion,

Hogy malasztod bennē mindenkor maradgió.

HARMINCZ NEGIEDIK KESZE.

1. Tim. Nem méltó gonoszok szerencsés életét

Irigilenünk, s-várnunk baszontalan végét,

3. Aug.

Rgalmos Istennek csudás itéleti,

Imez jámbor szegény, rossz tud gárdagólni,

Imez örül kinek sűrű gonfsági,

Miat, nagy kinokot kel vala szenvedni.

Szomorkodik kinek dicséretes élte,

Mindenkor lesz vala méltó nagy öröme,

Jámbort méltatlanul kizet irigiségre,

Rosz példát mutató gonoszok erkölce.

Igas-

Igaságtalanok örömet csudálni,
Vagi azok szerencséjeken megh indulni,
Nem méltó valaki akar boldogúlni,
Mert kész veszedelem roszszak uttián jarni,

Psalm. 36.

Sőt valakik mondani nem áallották,
Hogi jámborok túrne roszszak virágoznak,
Igias-vegie hasznát megh készült italnak,
üdvösséget szerző Meniei Pohárnak.

Ugians megh giógiúlsz csak akari vigiázni,
(Valamint a széna mind el fognak aszni,
Es füvek giümölcsi szoktana el bu'ni,)
Megh giült taploinknak tűze megh emészti.

Ovidius.

A jo szerencsétül nem óltalmaztatnak,
Nagi minden veszéllel s-talámmal tartatnak,
Theraménes királj életi mutattiák,
Noha Tyrannus vólt romlások marasztiák.

Ki midőn sokára ház rea szakat vólna,
Mind azok közt egyedül éppen marada,
Kiért hogi barátia szerencsésnek monda,
Szörniű búsultában nagon föl kiálta,

Mondván: Mire tartasz engem ó szerencse!
Példázván életét nagyob veszéliekre:

Láttam hogi bolondnak erős vólt gyúkere,
Kiért tölem átkot érdemlett szépsége.

Jobi 5.

Mint megh gyúkerez ve bolond nevekedik,
Fel magasztalása mert mihent el mulik.

D. Greg.

Megh marad egész szén az mi bűn'ettetik,
Kedve sem telbetik ottan el eniészik.

Roszszaak hatalmának ne vigiázz uttiára;

Her. 12

Hanem menij veszéli végre lesi vária,
Mert rövid uttioknak vagion boldogsága;
De végtére nagioab boldogtalansága.

Herodes magának szerencsésnek látczék;
Midőn királj; kőntősben őltőzteték,
Es az ítéletre székeben űteték,
Tyrusóknak és Sidonbelieknek.

Bölcsen prædicálván nép kiáltia vala,
Nem emberi szózat hanem Isten szava,
Es megh űtvén őtet az Urnak Angjala,
Megh emésztteték rút bűdös férgek miá.
Szent Agoston Doctor nagyon csudálkozik.

Lator ez világból kijol mint mulhatik,

D. Aug.

Csudálkozom ugy mond: mert gianussá teszik,
Sok undok bűnci kikkkel terhelletik.

Hogi betegb ágiának el rendelt határai,

Fel vőtt űttiának nem vőltak akadéki,

Sem nem rémitették giermek esztendei,

Kedve szerint látczik foljtak szerencsei.

Halljad megh nijlt füllel Istennek mondását,

Psal. 33.

Hagiván legb rosszabnak bűndösök halálát,

Az kit testi szemed ágyban fekünni lát,

De nem láddé belől pokolra szállását.

Látczik az szerencse io fuálló szélnek,

Melliel kárhozatra giakrabban eveznek,

D. Chry.

Mások Meniországra jobban igiekeznek,

Nagioab erejével viszszaalkodó szélnek.

Nem

Nem méltó azokkal hasonlót követni,
Kik mulando iokért fognak el kárhozni.
Bűnösnek Menieken semmi be 2 nincs köz 6
Ne légien ioknakis ez világban része.

Pin. Bed.

Csúrázik ideigh kellemés szerencse,
Ha valakit látnál hogy tréfára vélné,
Kinek sententia mondatot feiére,
Hohér megh ragadván kinra sietettné.
Bűnös ugyan még is tömlőczben iádczanék,
Biborban, bársoniban, nagy frissen öltöznék,
Utánna csak hamar feiét el üttetnék,
Nem de nem okosnak méltán itiltettnek.

De valljon mit tudnál ennek irégileni,
Artatlanságunkot szerencse nem iedzi,
Hidgied sokkal többek annak szenvedési,
Valakik világon nem tudnak szendvedni.

S. Greg.

Imé az bűnösök világban kincsesek,
Nagy sok gaz dágásra könnyen verekednek.
Ember munkáiban az ki nem részesek,
Eördög munkáiban légien nagio b részek.
Ölni való boniút kedve szerint tartiák,

Psalm 72.

Berard.

Greg.

De kit igát vonni, nem megh ölni tartnak,
Minden eledelét csak mértékkal adgiák,
Nagio b szenvedésre naponként szoktattiák.
Mérges állatoknak ugyan tulaidona,
Mérgeknek hől d rőtén hogy nagio b ártalma,
Az hől don értetik világh bolondsága
Kinek egi állatban nincsen maradása.

Néha nōni szokot, n'ha megh apadni,

Seneca.

Ha tulajdonsága talál nevedetni,

Olliankor emberek testét keméniéti

Estest Lélekkel nem szűnik ellenkezni.

Melliel bűnnek száma megh tud szaporodni,

Szerencseis akar nyughatatlankodni,

Soha nem is lehet békével maradni,

Eōnnōn magát mert nem átallja zavarni.

Világh fiainak ollian boldogsága,

Millien aluúóknak az minémű álma,

Mint az, ki álmában gazdagságát láttia,

psal. 72.

Fel serkenvén búsúl hogi azt nem bírhattia.

Almokat alutták gazdagságh fiai;

Markókban tekéntnek örömmel, hát

semmi,

Szegénieken giakran megh szokot történi,

Alamában nagy kincznek kíván örvendezni.

Hirtelen serkenvén nagon kezd bánkodni;

Mert nem lehet álmában is gyōniörködni,

Okosnak az elég tánúságh fogh lenni,

Kibűl meg tudhassa mit kellyen kívánni.

Istennek szemei néznek igazakra,

Es fűlei azoknak imádságára;

El nem veszi kezét orvos, addig vágia

Erét betegének, míg jonak aránza.

H A R-

HARMINCZ ÖTEDIK RÉZE.

Kárunk vagy kedves jószágunk veszedelme,

Minniájunkat oktat s-int az szenvedésre.

Kincseink el veszvén igen fogh hasznalni,
Az üdőrül, mely bē vesznek, emlekezni,
Kivel tulajdonúl nem lehetet birni,
Ugy nem léte miát nem illet bánkodni.

Mikor veszet kincsed nem vólt birtokodban,

Vélem azért soha nem vóltál bánatban,

Valamint akkor nem vólt gondolatodban,

Ma sem méltó légien rétze faidalmokban.

Minden napi példák eszünkben jutattják,

Hogy Istentül minden jók köcsön adattak,

Es mint nem miénkhez nagjob közi másnak,

Kik-is bizonyitalan szerencsétül várnak.

Semmi ez világon ingyen nem adatik,

3. Amó.

Kedves dugász kinczből itt rész nem hagyatik,

Semmi nem hozatván ki sem vitethetik,

Mint szűrésüktől, hogy nem származhatik,

Sőt mindeneknek kel lenni ollanokká,

Job. 1.

Minemű az úton járók istállója,

Nem mint hon lakosoknak tulajdon háza,

Mert az veheti el, á kijsadhattja,

Az Ur adta nekünk az Ur el vehette,

Job. 2.

Mert semmi nem miénk mindenek Istené,

Világ kereksége vagyunk mijs kié.

Saniarjt marhánkknak történt veszedelme.

Maid

Maid rút kívánságnak leszünk fogoraj,

Teremtő. Tudom hogi mulandó iőt nagira bocsúlmi,
Szoktak az emberek, melinek bocsületi,
Túd csak el gondolat nem valóság lenni.

Példának okáért Babilonnak tornia,
Egy kiseded ház mellé légien könyben írva.
Ember hihetetlen magosnak gondollia,
Noha valósággal egy arasz sincz hossza,
Csak ideig tartó világi fok ionak,

— Igi van dolga látczik giarló gondolatnak,
Megh bocsúlhetetlennek, és igen nagynak,
Nagiob esz mutattya el-mulandóságnak.

Prov. 23 Igazat nem boligat, megh sem szomorítja,
Akár mi történet következik raita,
Rossz szakt el tölti minden rossznak ária
Mert az igazaknak bokros niavaliána.

Kikigazán valo rossznak csak azt vélik,
Az mi más világon örökösnek látczik,
Es mik az embert istentül el rekesztik,
Eő lelkeket örök kárhozatra vesztik.

Sen oca Innen mondatik az haragh bolondságnak,
Melyül kis dolgok is naginak alitának,
Aranyat ocsónak néhut lenni mondgiák,

Teremtő. Hol az rabok is arany lánczon tartják.

Ha nálók az arany lánczanék becsesnek,
Rabiokot ok azzal nem ékesitenék,
Sőt inkáb nevelvén kinniokat terhe'nék,
De nem láddé? hogi csak alitaiak semminek.

Igy akár minek is emberi gondolat,
Hogi hamaréb kellien szabia nagio b árrát,
Mihent unalomra veszi gondolattját
Ocsó leszén, szivnek sem szerzi bánattját.

Christus gazdagságot tövisnek nevezi,
Luc. 8.
Melliek foitogatnak, s-téged is foítani
Megh nem szüntek volna; ha töled el veszni
Nem találtak volna, s-teis menekedni.

Nagi kincs ládában ment tövishez hasonló,
Kit ha ki vonnának megh köszönni méltó,
Igy szintén kárvallás noha bánat hozó,
De mint ki vont tövis nagyi öröme való.

Láthattál sok helyen szája tátot ebet,
D. Chrys.
Ki Urátul niutott darab kemiereket,
Nagi eben kapdosván könnyen megh emésztet
Adván többekre magának reménséget.

Mi raitunk is esik hasonló történet,
Szerecsé valamit előnkben gördítet,
Az bennünköt sokáig nem giömörködtet
Mingiárt mást kívánni s-ragadozni kisértet.

Fősvéniek sok pénzel soha bé nem telnek,
Eccles. 5.
Es kik gazdagságokat birni szeretnek,
Kívánt szép giömölcsöt abból nem vehetnek,
Lelkeknek véghtere veszedelmet niernek.
D. Hier.

Gonosz kívánságok tölem el menni tettek,
Kiket mély tengerben inkább én merítetek,
Hogi sem azon veszélben ti merülsetek,
Vízben halni rettegsz; őnt veszesz, evedzőnek?

D. Aug. Bőldognak mondhatlak ha pénzed el vesztet,
Mert egiszér s-mind azzal fösvénység is vesztet,
Melliel ha szerencse téged ékesített,
Károdnak bár ne tarcs orvosság lehetet.

Jobb embernek kedves marhájátul válni,
Mint kívánatos üdvösség nélkül lenni,
Jobb veszendő jót, mint listent el vesztetni,
Kiért ez világon mindent el kel hadni.

Mezitelen testtel jobb lesz üdvözülni,
Mint szépen öltözve pokolra szállani.

Geno 8. Noe galambia nem fogna vízfzfa térti,
Ha tudhatná másut nyugodalma lenni.

Ha volna ez földön indulatnak helie,
Mennieknek országa kevesbé kellene.

Dyogenes előtt gardságnak neve,
Szerencsnek okádása, volt örökké.

Vallion ki akarná okádást hőrpölni,
Az ki nem kívánná bélt is ki hánni,
Mikor gazdagoknak el vesznek kincsei,
Minden veszedelmet azzal okádnak ki.

Téged mint bölcs orvos s-túdós, okadása

D. Aug. Kényszerit az Isten, és nem szalomra,
Orvosság, nem oster csak magiarázd jóra,
Lelkednek orvoslás, és nem kárbozattya.

Luce. 16. Bár a gazdag ember minden giomra terhet,
Ki okáda volna melitül terheltetet;
Főb fájdalom nélkül mindeneket vesztet,

D. Greg. Melinek birodalma nem látta szerelmét.

Ha kincséd igen sok megb őd szived tőle,
 Hugi vízhez hasonló folióvá ne tegie
 Embernek gazdaság vízben kapo keze;
 Kit midőn szorongat, hugi el ne cseppentsé.
 Mennél keménnyebben kez di szorongatni,
 Annál kénteleneb ujjai közt folni,
 Nem lehetvén kincset sokáig tartani,
 Ne kívánniad sérelmeaddal marasztani.
 Mihent kincsbez való szeretet meg szűnik,
 Miatta való fájdalom is el mulik,
 Nem az gyalázódik az ki szűkölködik,
 Hanem kik szűkséget keménnyen nem tűrik.
 Szűkséget puhaságh nem akar szenvedni
 Ki gonosz szerencsét nem kíván el tűrni,
 Jo szerencsével is nehezen fogh birni:
 Szent Pál szűkölködni, s tudot bővelkedni.
 Valakit nagi bőség fel nem fuvalkodtatt
 Es nagi szűkségben kívánságh nem forralhat,
 Mind szűkölködni, s mind bővelkedni tudhat,
 Mert legh niomorútab, kit szerencse biztat.
 Boldogtalan szőzat: vőlt, s nem maradt semmi;
 Ki azokat szerencsétleneknek véli,
 Kiket Isten szerencséseknek mond lenni,
 Vélekedésekben megf foghnak csalatni.
 Bőldgok szegények; de szegénység java,
 Mindenekkel birót valaki birhattia,
 Mert lator gazdaságidot el lophattia,
 De tőled az Istent el nem választhattia.

Psal. 61.

D. Baf.
Nazian.

Idem.

Philip. 4

D. Greg

Plautus.

Matt. 5.

D. 40. *Keresd azt ki soha nem szokot el fogini,
Ha el lopattatnak némeli adománij.
El nem lopattatik kinek adománij.
Hét esztendőrt értek jóbnak szenvedési;
Más hetven esztendő azokot követte,
Kiket méltán érdemlett ő szenvedése.*

*Labi 13. Mondván: ha megh őlsz is Lelkem reménsége,
Csak te benned leszen örömnem is vége,
Megh valloim előtted midőn jól tész velem,*

psal. 48. Minden időben az Urat dicsőitem,

*psal. 33. Uram jóvát látni élők földén bízem,
Nem halottak földén jóvait reméllem.*

HARMINCZ HATODIK Re'sze.

Kik perlődés után igyeket vesztették.

*S*zoktak veszekedők versengők is lenni,
Perlekedésnek is soha nē vólt szűki;
Empedoclesnek vólt ollian természeti,
Tellies életében nem szűnt perlekedni.

Hyperbolus igen szeretett perleni,
Kiért világh ötet imez szóban kőti:
Hyperbolus felet, Hesiodus pőri.
Mint ha pőrősb annál nem lehetne senki.

*Ysaia 42. Sokan piáczok n csak azért perlenek,
Hogi másokat azzal vesztegethessenek,
Nem hogi munkájokban véget érhessenek,
Es másoknak kívánt példa lehessenek.*

Perléseknek Christus véget akart vetni,
 Nem kiált, veszedik, nem fognak hallatni
 Széllal az úczákon senkitül szorvai,
 Igaz pert sem lehet bűn nélkül kezdeni
 El mulando joknak nagy szerelme miatt,
 Meli akar kibenis gyűlöséget hozhat,
 Mert minden ítélet szívvel induláttát,
 Késérti zavarja hogi vesztessé uttiát.
 Az ki törvénykezik kel vétkének lenni,
 Mert peres okai, bűnöknek módjai,
 Ha ki dolmányodot akarja perleni,
 Job lesz mentédet is peresnek engedni.
 Történik, job peres marhátul megh válni,
 Hogi sem perelve kellien többet kötenni,
 Giakrabban miatta lelkét is vesztetni,
 Világon is embereknek csúfia lenni.
 Niertes akarsz lenni? veszed el pénzedet,
 Ördögön s bűnődön vehetcz giőzedelmet.
 Ephrem dicséretes dologgal kérkedet.
 Keresztien emberrel hogi soha nem perlet.
 Kítkárodnak gondolsz niereségnek tarthad,
 Adva vetted viszsza, vesztve megh tanáltad,
 Ki valamit el veszt, kit lopó megh tagad,
 Annak adófsága mindenkör fen marad.
 Látván Isten, azok néked, s gyermekidnek,
 Valamikor nagy bút és bánt szerezhetnek,
 Lelked üdvösségében is kárt tehetnek,
 Azért megh engedni látczot illendőnek.

D. Aug.

Isaia 42

D. Chry.

II. Cor: 6.

B. Augi:
S. Ephre.

Az mik tőled veszteke perlekedés által,
El veszthetted volna rossz erkölcsök által,
Jobb volt veszni mások fogiatkozásával,
Bűnével perivel, hoga sem magadéval.
Fejed fájdalmi túl hoga fiasztrom használlion,
Szükséghe fiasztromnak helit borbéli borotuállió,
Orvóságh hoga Lelkűnnek is használhasson,
Feltő kereszménien ki ki eleb adgion.

D. Amb. **Az mit kérsz akartva üdvösségért hagyni,**
Nem akartál, kellet kéntelen vesztetni.
Es noha szükséges vérvél bővelkedni,
Melliel giarló testűnk szokot tápláltatni.
Mégis ha több tanál kelletinél lenni,
Orvosok sietnek kevesebbíteni,
Mert jó vérnek sokát ártalom követi,
Illien jó birónak igaz it leti.
Ártalmas értéknek el fogiátására,
Ha bűn nélkül lehet is birodalma,
De mivel felettéb valónak aránza
Csönkittia, lelkedet pokolra ne vonnia.
Üdvösséges hagymáz fejedet terhelte,
Ki megh orvoslását károsnak ítélte;
Igy ha ki kinscedet hamissan el vitte,
Megh téríti neked felső biró keze.
De ha tiéd nem volt, tiéd most sem lehet,
Biró ítéletivel is nem illethet,
Mert senki másén méltán nem keseregnet,
Ítéletem szerint nehéz az sem lehet,

Ha

Ha kereset marhát magad adod vizfíza
Hogy sem más cölteszen megh adására,
Ha már ollian lettél mint vizes spondia,
Ki vizet ereszti nagi szorongatásra
Kelevénnek szűkség megh fakadni s-folini.
Kelevéni embernek hamis kereseti,
Ki soha külföldben nem szokot ki folini
Hanem kényszeríti bíró ítéleti.

Hogy mind éppen ki folit méltó nagi örömré,
Ki mit tanál, s-meg nem adgia mind el vette,
Azt mondgia Seneca: *ezeket feleltve*
Pontról veszekedni bolondságnak jele.
Szégien vallot az ki olliért veszekedni
Nem restelli, mellinek ollian természeti,
Hogi el vonván egytül másnak ugi adhatni,
Es keresőinek veszedelmét nem zi.

*D. Aug.
Seneca.*

HARMINCZ HETEDIK RESZE.

Versen fordulí minden rendű szegényiekhöz.

Szűkségtelen munkának alitom lenni,
Szegényieket biztatással vigasztalni;
Kiket hirdet az **Ur** boldogoknak lenni
Szegénit né boldogot illik vigasztalni.

Matt. 23

Méltó mind az által vigasztalás érie,
Kiket földi szegénységnek kohol tűze,
Szánakodásunkra lévén nagi érdeme,
Valakit niomorgat mulando szűksége.

Sz.

psal. 86. Szegény vagiok én és raitam minden munka,

Ifuságomnak ideitül fogva:

Szegéninek vagion legh nagio b gazdagsága,

Ki meniországot is megh vásárolhattia.

D. Aug. Azért megh ne utállom szegéniségedet,

Ki fölül balad minden drága kincseket,

Vgianis legh nagio b kincs s-érték ot leket,

Honnat Menyországna k is árva ki sülhet.

Ki nélkül mindenek igen szűkölködnek,

Mert ezen kívül van szűki mindeneknek,

Luc. 1.

Ellemben éberők minden jóval telnek,

Es gazdagok minden jótul üresednek,

Jacobi 5.

Földi szegémeket Isten választotta,

Kiknek igaz hitben vagion gazdagsága,

Jacobi 21

Kiknek örökös Mennye kben Vrasága,

Igireti szerint Isten nekik atta.

Nem gazdagé kinek Mennie kben Országí,

Szegénieket Christus mint örvendeztetí,

Luc. 6.

Mondván hogi mind övél Mennie knek határrí,

Igi valaki szegéni, gazdagab fogh lenni.

psalm. 9.

Szegéni vagi? Istennek read gondgia leszén,

Néki mondatot köniörüllíön szegénien,

psal. 10.

Szemei, fülei te read vannak részén,

Istennek szemei szegénire tekéntvén.

Te köniörgé sed Istennél kedves leszén,

psal. 21.

Szegéni köniörgése vetve nemis leszén,

psal. 71.

Szegéninek, szűkölködőnek engedelem,

Bocsánat, és minden nieresége leszén.

Urhoz kiált szegéni, és megh halgattatik,

Psalm. 21.

Psalm. 67.

Készült édeséggel egészen betelik,

Te raitad senkitül erőszak nem esik,

Ki téged sérteget, igen megh büntetik.

Psalm. 20

Megh lássa ne hatalmaskodniál szegénieken

Mert annak bírása Isten maga lesz en,

Erőszakot ne tégi az szükölködőkön,

Valakik bántották megh veszi lelkeken.

Te néked mindenkor szegétségh adatik,

Eski megh nem segít, megh nem halgattatik

Valamely embernek fále fiktetik,

Prov. 22.

Szegéninek kiáltására bé záródik.

Kiáltani fog de megh nem halgattatik;

Bóldogh hát ki szegénj szegénjnek sem látzik

Minden gazdagságon fölül emelkedik,

Kinek menybül gondgiát Istenek viselik.

Nincs embernek szegénivel job Kalaúza,

Menyországba vívő bátorságosb uttya,

Szegénység minden örömnék csendes partya.

Szegéniségben vagion élet bátorsága.

Bátorságosb volt a val külön szakadni.

Túd szegéniséghez gazdagságtól különbözni,

S-Tolvai előtt bátran szegéni énekelni,

Es mint vélekedet régenten valaki,

Mondván hoga szegéniek itt legh szerencsésbek,

Szerencsétlenséghtől mert soha nem félnek,

Az kik gazdagulni hamar igiekernek,

1. Tim. 2

Niakra főre ördögh törciben esnek.

Némeli kíván még is kincsel bővelkedni,
Gyümölestelen fának nincsen kitűl félni.

Térmet fa békével nem fogh maradhatni.

Kik szegénitől semmit nem foghnak kívánni.

Világát mindentől békével élheti,

űdvőiségének sem lesznek akadéki.

Holot minden gazdagságh és kincs vólt eővé,

Hogy gazdagíthatna tulajdon szükségére;

Gordagitot minket kinck Regénsége.

Szegénység nem tanáltatott az Egekben,

De világon neme tanáltatott böven,

Melynek bocsát ember nem tudta mi legien;

Errel Isten Fia kívánságban esvén,

Le-szállt, hogy ezt magának el-válasz-sza,

S-példáival nekünk tegye nagyságosá,

Ki tehet Christushoz minket hasonlítóvá?

Méltó gericsztettnünk nagy kívánságára.

Szerecsenek régen ugyan dicsekedtek,

Midőn királyokhoz hasonlók lehettek,

Ha király sánta volt, ő is mind esdek tek,

Ha penigh fél szemű ki vésték szemeket.

Igy-is hogi királjhoz kasomlók lennének,

Fegyelemmel ne különbözzenek,

Nagiob bõcsületet néki tehetnének,

Meliért dicséretet tőle nyerhetnének.

Azt

Azt mondja Seneca: hoga békével éllünk, Seneca
Szegény, vagy szegénhez hasonlónak legünk,
Hogy pedig Christushoz hasonlók lehessünk
Szükséghez képpé mingiárt meg kel szegéniednünk,
Szegénij vagi: boldog vagi; mert Christus azt mődgia Luc. 6.
Boldogok mert övék Mennieknek országa,

Ezt az ígéteret ki jól meg gondollia,
Az többihez képest méltán csudálhattja.
Mert több boldogságok jelen való képpen,
Egísem ígértetik, hanem idő vendőben,
Melliet szent Bernárd is így vévén eszében: s. bern.

Nagy tollnak nevezi mely vízzen oly könnyen,
Es hamar minden szegénieket az égben.

Mert más jószágoknak jutalmok nincs jelen,
Szegéniség adatik, s nem csak ígéletben,
Nem csak Mennyejek, hanem részek Mennyben,
Mértők az Istenre kincsek meg vetőj; Seneca:

Boldogh szegéniséghez, meli hasonlónak tenni
Tud minket Christushoz, fött el is foglalni,
Kinek világban mindenek tulajdoni.

Kinél Isten semmi jóval nem lesz en, s. cp.
Csak ez ne távozzék, nem hadgia el Isten,
Habánod hogy részed vagion szegéniségben,
Bánniad hoga boldogh vagi ne bízzál Istenben,

Iai néktek gazdagok vigasztalístokkal, Luc. 6.
Jobb volna sirástok minden vigasághnál,
Az ki leszen tellies Urának árkával,
Metczerek tövise csalárd gazdagsággal.

*D. Bern. Gazdagság Lelkünköt sokkal inkább gjötri,
Hogy sem kincsek tudgiák szívünköt bitetni,
Melynek nagy munkával lehet szert tenni,
Birodalma sokot félelemmel lenni.*

*Vész edelme penigh fájdalommal teli;
Kivánsz gazdagúlni? Kivánsz szurdaltatni.
Sokaknak bőségh fogh ártalmára lenni:*

Hebr. 10. Martyrok öröme kincstől szabadulni.

*Bűnnek gazdagságnak mind egienlő neve,
Latrok szegéniségét kincs felet böcsülték;
Zeno hajo törésben mit cselekedék?
Aligh hivé kincstől megh menekedhesék.*

*Cleanthes mongia: béresek munkája,
Nem külömb mint viz vevőknek fáradsága,
Socrates penigh s. Diogenes aranira
Nem haitot, mindenik semminek tartotta.*

*Phocion araninak terhét megh vetette;
Aristidesnek az vólt vélekedése,
Hogi szegéniséghe nincsen bestelenségére,
Valakit örömmel illet szenvedése.*

*Mondhatná valaki mint kel hát el élni?
Minden gazdagságtúl ha csak megh kel válni?
Istentől azért tanúltunk imádkozni,*

Prov. 10. Az Ur igaz Lelket ébel meg nem olj.

Psal. 36. Ezeket táplálta, tegedis véledé

Hogy el nem táplálhat, meg nem székült kezé?

Dan. 14. De megh sem rövidült lévén reménsége

Vra kegyelmében minden igaz hiva.

Szegéniekhöz magát Isten úgy viseli,
Mint anyja fiával szót cselekedni;
Mikor nem vóltál sem tudot felejtetni,
V agj, s-hogy legy akarta gondodat viselni.

D. Amb.

S. Aug.

HARMINCZ NIOLCZADIK RÉSZÉ.

Vdvarbúl ki búcsúzó Vdvariakhoz.

Zúkség Babylon közepiből ki futni,

Jerem. 51

Éz ki a-ja Lelkét üdvözíteni;

Közepi penigh királyi udvart jededzi,

Mellinek helie régen az város közepi.

Matth. 2

Herodes udvarát a cfillagh világa,

Inkáb késérgette, s-vólt elől járója,

Kezd egikor eniészni viszsza felé tartva,

Kívánám megh vetet lenni el választva,

Psal. 92

Hog sem mint zavarnak bailékában lakni,

Holot bús, nem csendes elme szokot lenni,

Udvarok minden gonofzságok fészkei,

Rágalmaz o nielvhez hasonlók fulánki.

Kakas serkenteni, majom hizelkedni,

Ebek marakodni, és száikók csácsogni,

Oroszlániok tudnak mindent őszve rágni,

Pál, királyi udvart nagy méltán nevezzi:

Bán, ideigh tartó gyönyörűségének;

Heb. 11

Sőt továbbis adván hitelt beszédének:

Pharao udvarát mondgia megh vetőnek.

Moyse tartotta nagjób niéréségének,

Idem *Istennek népével inkább sariargani*

Hogy sem mint bűn győniörűségében lenni.

Azért kévánt inkább udvar kívül tűrni,

Mint sem magát udvarban győniörkődtetni.

Sohút Christuson gyalázat nem esik,

Csak udvarokban bestelenítetik,

Luc. 2.

Fejedelmi udvarban semminek tartatik;

Luc. 14.

Bűdös istállóban nyilván imádtatik,

Luc. 19.

Simon Phariseustól bé hivattatik,

Joan. 2.

Zacheustól bűcsüllettel fogottatik,

Luc. 10

Násznapytúl lakadalomban hivattatik,

Joan. 12.

Lázárnak kázában megh vendégeltetik,

Mártha kéri gazda méltozatsák lenni,

Moysesthez Christuskoztí hasonlók lenni

Nem akartok, sem udvaron kívül tűrni

Moysesttel? s-Christussal udvarban szenvedni.

Ki akar világban bátorságban élni;

Király udvartól szűkségű búcsút venni,

Ha Eusebidessal akasztó fán fűgni

Csak azért nem akar; hagy tanált szollani

Király ágyasához, Pannonianusnak,

Kiparanczol vala minden országának,

Tagadván ot lenni heliét vadászatnak

Az kit királlyá mond vala lenni annak

Seneca

Fejét el ütté. Régiek iovalták,

S-Nagj ob embert el kerűlni tanácsolták;

Alljon bár akárki tetei én udvarnak,

En adom magamat szép nyugodalomnak,

Es ha Morus Tamás nagy tudományiának,
Hiszünk, kőniű halál ki látczot iáteknek,
Legh erősebb emberis megh síkomtatyák,
Sok ember csetével simitot útak.

Szerencse kívánságával fárasztatni,
Szerencsétlenségbiúl szüntelenül félni,
Melly nagy kin ha ki iol megh tudgia fontolni,
Vdvarban kívánua nem fogh vetemedni.

Nagi udvarokban családság ura kodik,
Szegény feleink, hát mi okon vitézkedik?
Meddig királliával bátorságban esik,
Nagiob veszéltére veszedelemek lesik.

Királiodnak ám bár késsél udvarában,
Szolgálatid után hogy barátságában,
Juthas, minden felől bizontalanságban,
S-Urad alhatatlan io akarattiában.

Kialárván Daviddal: mire várakozom?
Tajám az Vr leszen kinomért jutalmom?
Udvartul akartva mikor lőtt válásom,
Ki üzetés által lőtt szabadulásom.

Sokszor udvarokban be több jók vettetnek,
Kik nem tanítatnak, sőt vesztegettetnek,
Szerenesés azoknak ki menekedések,
Az kik élőlmenni jobban igiekeznek.

Királij udvarban idejét töltötte
Vénségig egi ember, kérdi tárfa tőle,
Illy nehéz dolognak szerit mint tehette?
Kint szenvedet, köszönettel azt felelte.

Szegényi

Szégien elméseknek uduarokon kapni,
Soktúl megh vettervén, térdeit haitani,
Hol fenki magának csak másoknak élni,
Kevés jutalomért kintelen szenvedni.

Dyogenes aranj békónak nevezi,
Bolond ki békóíát tudgia megh szeretni,
Holot rabságnál nehezebb mi fogh lenni,
Ekes szabadságra illik születtetni.

Megh agván veszet udvarnak kötelei,
Irégi, garázdaságh s-gianúságh fogh szünni,

psal. 115

Mentél köteleimtől, (Istennek mondhatni)

Kiért szent nevedet tartozom áldani.

Christus igájának el-visszafésére,

Hivatalos minden, melynek könnyűsége,

S-megh van edéssége, ki örök életre

Vezet mindeneket, nem lévén el reitve.

D. Basil:

Hom. 52:

Nem kel aboz költség, idő, sem nagy munka,

Nem kel töle félni, mert nagy öö jósága,

Keresztet nem koptat, hanem magasztallja,

Nincs oly nemű élet, hogy ne légien süllia;

Kiben az uduarnak vagion nagio b része.

Erasmus mitioval, méltó követésre.

Hizelkedni (ugy mond) fenki ne szégienlie,

Abban munkálkodni fenki ne resztellje.

Eléb tudgiátok: nálam io uduariak,

Kedueskedni s-hizelkedni kik nem tudnak,

Plutar.

Igen roszszúl lész en életek azoknak,

Külömben ot lábra soha nem-is kapnak.

Tisz.

Tiszteféggel mondva valamint à tetvek,
Halottak testein nem sokáig késnek,
Nagy fogiatkozását látván kellő vérnek,
Hizelkedőknek is olljan természetek.
Szerencsére hivatlan is jelen vannak,
Szerencsétlenségtől oly meszfe távoznak,
Mint emberi árniék mindenűt ott vannak,
Akar hova térűli utánad fordúlnak.
Majom kuvasz módon házadot nem őrzí,
Sem mint szamar nem tud terheket viselni,
Sem ökör modgiára nem tanúlt szántani,
Nevetséget indit s-jol tud hizelkedni.
Igy az hizelkedők semmi nagy dologban
Nem tudnak használni, csak az bolondságba
Törík elméjeket derekas munkában
Akadálieskodnak, s-vaúnak búsulásban.
Theophrastus cököt gazdagok férgének
Hitta kik mikor búzára szert tehetnek,
Valamigh tart benne sohová nem mennek,
Hanem csak mind azon rágódnak s-élődnek.
Erasmus többi közt azt is parancsollia,
Ha ki jol megh hizik magát csak el vonnija
Udvartúl, szerencsésb ugi lehet válása,
Az után magának éllien jol megh lássa.
Magatoknak penigh jobban ugi élhettek,
Kicsini hailektrökkel ha megh elégeztek,
Csendessen élhettek külön mint feidelmek.
Mondván nē vezztetek, azért mert vezztetek.

HARMINCZ KILENCZEDIK RESZE.

Térülj versem Eözvegi Aszszoni állatokhoz.

2. Tim. 4.

Llian özvegieket czélom vigasztalni,
Kiket az Apostol akar bocsúltetni,
Mödván özvegieket méltó megh bocsúlni
Melliek igazán özvegiek fognak lenni.

Kik gyöniörűségben magokat foglalliak;
Görögh bötűszerint el hagiatot árvák,
Mint igaz özvegiek Istenben bizzanak,
Igéreti szerint megh vigasztaltatnak.

Exodi 12.

Régenten tartották igen nagy véteknek,
Ha elől nem vették igiét eözvegieknek;
Eözvegieket, árvákat, megh ne sértsetek,
Attalmokra lenni ne igiಕ್ಕೆzzetek.

Fel síkótnak hozzám és kiáltásokat, (gar
Megh hallom felindúl haragom, megh szag-
Eles kardomnak éli minniájatokat,
Mert kőnihullatások állokra is le hat.

Honnét kiáltások fel hat az egekre,
Büntetést kívánván az sértegetőkre,
Mint ha származhatnék megh annij beszéde.
Szeméből csöppenhet valamenij kőnive.

D. Chry.

Vesztes ember, ki özvegieket sérteget,
Es gondviselőket haragra gerjesztet,
Egi fene s-vakmerő ember sem vesztesget,
Isten őltalmában ajánlot eözvegieket.

Némeli

Némeli birákra Isten panaszolkozik
Igiét özvegieknek hogi megh nem itélik;
Kiért nekik oltor Urtuligértetik,
Istennek haragia rólok el sem mulik.

Eözvegieknek igiét kek megh nem itélték,
Litogatásomban nekik sem lesz részek,
özvegieket soha ne keserítsétek,

Jerem. 51.

Írás tudók s-Pharisausok jai néktek,

Mat. 23.

S-bizelkedők, kek özvegiek házát eszik;

Arváknek Attyának Isten neveztetik,

Psal. 67

Es özvegiek fő birájának tartatik,

Kitül Mennien, és földön, minden biratik.

Nagy Isten Uraknak Ura és Királlya,

Királyok, eözvegiek kegielmes birája;

Kettőt cselekeszik árvák édes Attya

Hatalmasb büntetvén kegielmét mutattya.

D. Chry.

Az Arvák Attyának magát lenni vallya,

Hatalmasb jessz tvén szegénit vigasztallya,

Es meddig özvegiek életben völt Vra.

Gondviselésének reá bizatot súllia.

Kiheliében az Ur magára vállalta;

Eözvegy, ki miatt let Uradnak válása

Tőled, el nem fogy segítsége malasztia,

Fejednek mindenkor léssen nagi óltalma.

Némellyek fok pénzel tárházokat töltik,

Urunk előtt özvegy gazdagabnak látczik,

Egyben gyűlt Tanítványok-is meg-dicsirik,

Marc. 12

Eözvegy garasával tárház fellyeb telik,

Kit jobban szeretünk nagjobb adománya;
Szerzi giarloságunknak közeleb vólta:

psal. 33. Az Ur is azoknak magát Társúl adgia
Riknek keserűséghez sziveket fonnjaztia.

Eőzvegieknek legh kisseb jó tétéménii
Isten előtt szoktak kedvessebbek lenni;
Kiván van inkább magát rágalmaztatni,
Mint sem eőzvegieket megh háborítani.

Isai. 1. Úszoghoz (ugy mond) hasonlók vétkeitek,
Mint égből eset hő megh fejezéstetnek;
Eliás Istentől hová térítetek?

Midőn éhség minden földön uralkodnék.

D. Amb. Ott is az eőzvegie gongia vólta Istennek;
Elisæus által, ugi másik eőzvegiek,
Es kétt fiainak vólta nagi szerencséjek,
Mert vették nagy hasznát az Ur kegielmének.

1. Reg. 4. Nohemus Eőzvegie mind ket leaniával,
Megh körniekeztettek Isten áldásával,
Joltőn Christus eőzvegi aszszonnak fiával,
Luc. 7. Hólta után való fel támasztásával

Szent Pétert megh győzvén eőzvegy imádsága

Mat. 9. Megh hót Doriadest ottan fel támasztá,
Christus erejével, s-életére hozá

Eőzvegy aszszony állatot megh vigasztalá.

Mert Isten olykor megh vonzza segítségét

Hogy több jutalomra nevellye érdemét;

D. Amb. Sirásával, (boldogb.) ki életet nyerhet,
Es kevés munkával könnyen átvészálhat.

Megh

Megh vőnűlt Annának templóm volt szállása,

Luk. 21

Hirdette, világnak el jött megh váltoja,

Ugyanis ha nem lőtt volna ot lakása,

Soha Christust nem praedikállottá volna.

Nem akart másodszor Anna férhez menni,

D. Augu.

Christusnak szüléssel nem akart kedvezni,

Hanem eöz vegységgel kívánt kedveskedni,

Tszta életével igazán szolgálni.

Urátúl váláson hát nem méltó firni,

Melynek kintelenségéből kellett tetczeni,

Valaki férnél van feődről gondolkoani

Tartozik s-mindenkor Urának kedvezni.

i. Cor. 7.

Könnyebe Istennek mint férnek lelmi kedvet

Tessetek annak ki világnak nem tetczet,

Hogy ki feődiekben magának nem kedvelt

Világi nyomörúsághatúl leheszen ment

Azért is vette el Uradot mellőled

Hogy az kinek adományát nem kedvelted

Ki töled el vette kintelen szerezted

D. Chry.

Ajándékát egyenlő szível becsüll ed.

Valeria férhez mért nem akart menni?

Megh felel nagi köñien ha kívánod tudni,

Horatius.

Mert neki mindenkor látz ik Ura élni,

Azért nem is akar másokat kedvelni.

Martia Cāntonak kedves édes leánya,

Midőn megh hólt Urát szüntelen siratná

Kérdik sirásának ha lesz végső napia,

Mond ki életemnek utólso orája,

Ne

D. Aug. Ne gyászold kinek gyász nem szokot használni,
Jobb lesz en eleit imadsággal venni,
Es inkább eö hozzá maga által futni,
Magából és néki jól tetöz eni s-élni.

Vergilius Magával szerelmét elseöben ki adta
Holtával, eöve lött vigye koporsóba,
Vtölsö wölegény ki az elseöt attá,
S-csak hamar el vette lévén akarattya.

Másik s-harmadikrul ki mit fogh gondolni,
Kiknek elseövelis bait kellet szenvedni
Mi okon akartok megh köteleztetni,
Kiknek szabadultak minden kötelei.

Vallyon ki tudgia leszé jobb másik Ura,
De bár meesterséggel tehetné is jobbá.

Romai becsületes eözvegy mondása:

Másik Uram iob lesz vagy lehét roszszabbá;

Ha jobb lesz mindenkor rettegetet halála,

D. Hier. Ha rosz tanáll lenni veszedelmes proba,

Epist. ad Bár ne teöbbitené kinek van munkája,

Euriam. Ha nincsen, magtalan ságon bár ne kapna.

Mint lehet elötte nagyobb szeméremnél,

Bizontalan dologh? lakodalmi levél,

Es táblák iratnak, hogy kinszeritesél

Kivánatos testamentom tétélevel.

Megh betegszik Vrad titkolt egészseggel

Es az mit haló félben cselekedhetnél

Jüvendő éltében azon követti el,

Fiaid maradnak ha mi történettel,

Házi táboroknak ott lesz en kezdeti,
Belső viádalnak nem lesz en szüneti,
Kiket szálltél reájok szabad nem lesz nézni.
Ha emi adz titkon boltnak megb irigylé.
(Ha te fiaidat nem fogod gyűlölni)
Megb nem akarván Attyokrúl emlekezni,
Más feleségétül ha lesz nek gyermeki
Oly irgalmas nem lehetcz hogy tessél neki.
Mostohául lesz nek minden comediák
Ha nyavalyájok lesz en mostoháidnak
Kiálnak mindenek téged boszorkánnak
Ennek ha nem adoz kegyetlennek s-vadnak.
Ha emi atcz mingyárt életének mondnak,
Kérlek másik házasságban mi jök vannak
Hogy emj sok rosszat megb jobbithassanak
Minden fogiatkorást helyre hozhassanak.

NEGIVENEDIK RESZE.

Itt az jó házafok csendessen intetnek

Hogy egymás vétkeit békével szenvedgyék.

Apostol mōdgja, s-ugian prädikalliya,

Házafoknak testben lesz sanyarúsága 1. Cor. 7.

Kiknek szokot lenni fok nyomorúsága

Szükséges következzék vigasztalása:

Nőszök mulatságot ne talám reméltek

Testbül származhatni? s-kinokat szenvedtek,

Ha testbe nyavalyát házafok szenvedtek,

Kibül gyönyörűség származik ugy véttek.

Kiért

9. Hier. Kiért házasodnak: mint lesz en a többi?

*Holot elme, lélek s testis fogh kinlodni,
Menyegzőcök éneken szoktanak kezdeni
Gyász on és siráson gyakran végezödni.
Mert az házassokat szegénységgh terheli,
Gyanúságh emészti, vesződés gericszti,
Gondok lanyargattyák, igen vesz tegeti
Házasságnak terhe, voníza élet végi,
Házasságh s-halokázás, mindegynek látczik
Mint ki fergetegtül szélvésztl hányatik
Békével szenvedni ha mi raita esik;
Mert tengerre menni nem kinszerittetik,
Ki nem szenvedheti tenger h áborúját:
Senki házassággal ne terhellye magát
Ha nem lehet túrni eörmömmel igáját
Mert külömben soha nem veheti hasznát.*

10. clary. Azért mindeneket méltó el követni

*Hogy feleségünkkel csenteségghben élni
Lebessen, s-bonnyakban azzal maradhatni
Minden egyéb nyugodalmunkra fogh válni.
Azon Doctor feleséget nem csak Társnak
Neczi, mondván: Aszszony állatot partna
Bátorsághos életre nagy ártal u'nak.
Ugy kel magokot viselni házassoknak,
Hogy leheffen társa életéknek partya
Es nem rettenetes el válásnak oka,
*1. Cor. 7. Kivel egyben kötve vagyzen házass társá
Okot ne keressen más vigasztalásra.**

Ha keötél szorongat térek biztatásra
Bár ne keres utat az megh oldozásra
Mikor utat vehetcz az vigasz talásra
Erős lánycz szemekhez lévén hasonlóvá.

Segétségh keötélet békével tűrjétek
Ne legyen egyenetlenség közöttetek
Ha köz akaratbul van köteléségtetek,
Ne sértsétek, kivel megh edgyesültetek.

Csudálni s-keövetni ökrök szelidségét
Méltó, az iga vonásban egygyefségét:
Valamikor munkának le teszüik terhét
Véghtére is el nem vesztüük nagy érdemét.

Isten szíveteket ki egyben szerette
Minden terhét együtt viselni rendelte;
Hallottadé menyegzőnek becsülete
Miat, nem maradhat Viperának mérge,

D. B. A. N.

Rút fene vadságot már kine felejtisen.

Jöttem választani embert Attya ellen
Jöttem viszont leányát édes Anyja ellen,
Menyét választani megh esmért veö ellen.

Mat. 10.

De házafok közöt nem akart hasonlást,
Nem hallot Christustul senki olyan mondást
Iöttem házafok közt szerzeni el-válást (vast.
Ugy tarts feleséged, mint him Nőszteni szar-
Varró férjek hivatallyarul mit jóvall,

Feleséged bünét tñrd jo akarat tal,
Az ki élm akar tyuknak tojásával,
Ne gondolhjon annak ködacsolásával.

Seneca.

Egy bölcstül kérdék mért tart rosz feleséget?

Mond: nem akar felejteni bölcseségét,

Hafznos szenvedésben való szelidségét

Mert úgy tanálhat ő is naponként többet.

n. chrys. Ha talál házadnál nehez dolog esni,

Vagy hogy feleséged ellened vétetni,

Nem kel barátodat vele többíteni

Feleséged otthon kedvetleníteni.

Férfi meg-gondollya maga méltóságát,

Mert abban el-tűri társá gyarloságát,

Mert az fő magának szerzi nyugodalmát

Mikor jó modgyával gyengélteni tagját.

Férfi pedig azért lettél Fejedelme

Alattad valonak, látsék gyengesége,

Azt már gyalázattal ki mint illethesse,

Isten szüleinknél ha fellyeb becsülte,

Mint az lépes mézet nem méltó el hadni

Méhek fülankiért nem illik megh vetni

Bűnért-feleséget, s-máshoz rágázkodni

Kivel kárhozatos veszedelem élni.

Ha boreas kemény szele megh fuallik,

Köntösöd erővel tépni igyekezik

De ki palástiával erőssen cövedzik

Hidég-hiá veszély raita nem eshetik

Ha nap meleg-h széllel palástod megh éri,

Magáról is ember csak hamar le veti.

Ambr. Olyan Asz szontis nem méltó férhez adni

Ar ki vereséget szüntelen érdemli.

Galamb

Galamb közös házban megh tartya hűséget
Szenvednek versengést, néha lator himet,
Szelidségek hozván nekik s-a' természet.
Phociáonnak, tárfa alig talált nevet.

Plinius.

*Plutarch.
Xenoph.*

Tygranes Királynak kedves felesége
Cyrus Király mellől midőn vízza-térne
Az Urával együtt és Ura kérdezné
Cyrus Királynak szépségéről mit vélne?

Feleli Urának Isten bizonsága,
Hogy szemét fedődrül el nem fordította,
Az okon minémű volt Cyrus nem tudja
Ez méltan sokaknak lehetne példája.

Penelope Ulysseszt igen szerette,
Hites Uralévén anyira kedvelte
Hogy hűsz esztendeigh cő távul létébe
Tiszteletes ágát megh nem fõrtetettte.

Noha kerengettek sok hízeltedések,
Nagy Uraktul értek sűrű igiretek.
Mondatot Admetus tárfa izeréncsésnek
Es Ulysses ágya hasomlohoz ennek.

NEGIVEN EGGIEDIK RESZE.

Foghd kezét versem igyefogyot Árva'knak
Az kiknek semmi örökséget nem hadtak.

(e) R vendgyetek árva'k Isten segítséghtek
Ha penigh valamit szõbá kételkedtek,
Istéhez szõllo Psalmistának hidgyetek,
Te lesz ugy mőd az Árva'knak segedelmek *Psalm. 6.*

Ha nincsen születek vagyon Istenetek;
Nincs örökségtek? van menybűl segítségtek;
Ha földön szükségtek? menyben nyereségtek.
Halhatatlan Attyalévén valakinek

Szabadon mondbattya: mi Attyánk Menye' ben,

Matt. 23

Nem méltó keresni Attyát földiekben;

Vgyan-is mi nyereség lehet ezekben?

Éörök Atya nélkül semmi jónem lesz en;

D. Greg.
Nissenus

Kisoba meg nem hal s. nem akar el-hadni,

Valaki nem kívánsz tőle el-szakadni;

Könnyű bag yáfinak örömmel engedni,

Szükséges parancsolatit meg-tartani.

Ugy kel cselekednünk mint Isten fiai,

Atya I stben akarván dicsekedni;

Leheffen mi bennünk kedvének bé-telni:

Vram melioratásál segítségem lenni.

Mat. 26. Mert mind Apám Anyám el-hadt anak engem;

Az V rpenig kegyelméből fel-vett engem,

Éöriz eti alá fogadta személyem,

Bé-vett az vezárúl hogy el-múllyék éhem.

Mint hogy el-hagyattál Apádtúl Anyádtúl

Az okon mindgyárt fel-vétettél az Vrtúl:

Okát meg-tanúlhatni Sz: Agostontúl: (túl.

El-hagyattam (ugy-mond) Attyámtúl s. Anyá-

Aug:

Mert mikor ök nékem szolgálni látrattak,

Töled vett, s tulajdonítottam az oknak,

Isten ugy akarván azok már el-hattak,

Hogy semmit nekik ne tulajdoníthassak.

Részec

Részedigyekezzél mindenkor leheffen,
Az élőknek földén; nem halottak földén,
Elég tágas örökséged van az égben,
Csak földit ne kívány bizonyoslab lészen.

Az nyomorult szegény te néked hagyatott
Senkitül örökség jobban nem biratott,
Mint kinek szabados Uraság adatott,
Uram kívül másban reménségem nem vólt.
Irgalmas Istenben légy nagy reménséggel,
Es gyakorlatossággal jót cselekedgyél,
Kitül minden test tápláltatik és jól él,
Tőled-is úgy hiszem hogy nem tagadgya el.

Hollók eledelét tudé ki készíti?

Job. 38.

Nem de maga Isten ki szokta megadni

Marhák eledelét, így hollók fiait

Minden az Istenhez tudnak folyamodni.

Csak bízzál ő benne kedvedet bétölti,

Psal. 146.

Hogy meg-ruházodgyál azt meg-cselekeszi,

Hogy jól tápláltassál azt-is meg-cselekszi,

Hogy sohúlel ne vesz, azt-is meg-cselekszi.

Szüleid helyében számokat neveli,

Io akaroidnak, s. azt-is végben viszi,

Hogy senki nem restel veled dajkalkodni,

Sőt kik fognak minden szükségedrül tenni.

Uraknak bíráknak veled isméreti,

S-kellered leheffen, örömmel cselekszi,

Arvának maga mellett gondgyát viseli;

Szükség idelekor árván könyörülni.

Osee. 14.

Ecl. 36.

Eccl. 34. Soha meg ne vészed árva könyörgését;

Igy kérjétek véle Isten segítségét,

Árvák siralmára nyisd meg füledet,

D. Aug. Es kiáltásokra indítsd meg szívedet.

Kik hozzád kiáltnak: téged Atyánk kérünk;

Matth. 6. Minden napi kényerünk add meg mi nekünk,

Kinek erejében éjle nappal járjunk

Az te sz. helyedre miglen el-juthatunk.

NEGYES-KETTŐDIK RESZE.

Irot versem köszöny az Szerelmeseknek

kik bánnak hogy viszom ok nem szeretetnek.

Prop.

alakiket el-tud szerelem foglalni, (ni,

Vigasztalást, orvost meg-szoktanak vet-

Emberi nyavalya orvossággal múlni,

Egyedül szerelem orvost nem kedvelli.

Vald-meg jó barátom ha méltóé bánnod?

Hogy kel szeretődnek szerelmértül válnod,

Mellyet meg-tartani let volna oly nagy gond,

Kivel kellett volna ellene mondanod

Elatednek, hirednek és bősületednek,

S-kivelellezet lelki isméretnek,

S-ha még több hiával téged ejthetnének,

Veszedelme iofzágidnak és üdődnek.

Testednek, elmédnek el ki-széllýedése,

Lelked isméretit őszve rágó férge,

Isten szereteritül el-rekedése,

Számadás, és ödvőtségnek nagy kétsége.

Felsőb szeretettül ki ki el-ugy válik,

D. Greg.

Testi szerelemben mikor gyönyörködik,

Io tanács és magának is jobban esik,

Ha testi szerint téged szeretni meg-szűnik.

De te magadnak is job tanácsot adnál,

Ha annak vesztével semmit nem gondolnál,

Ugyan-is az testi nem egyéb rothadásnál,

S-féregnél, kik vannak testi kívánsággal.

Rút ferget izeretnek s-csak gondollyák holtnak,

Leg job orvosága testi vágyodókonak,

Nagy izerelmek czéliyát mingyárt által látták

Kit élteben szeret gondollyá csak holtanak.

Hidd-el holt a wán szemek záródnak,

Mem.

Kik valaha téged oly hamar el-fogtak,

Szája, ajaka kit mások is csokoltak,

El-bálnak, sok bialesz ábráz attyanak.

Mert meg-ránczolódik, szemedet nem csallya,

Teste is el-rothad ki szerelmed vonta,

Válik tőled, Isten teremttel állattya,

S-talám teremttől léssen el-válása.

Rút szerelmednek fog ez jutalma lenni,

Cicero

Vesztett elme, ki nem tudgya meg-gondolni,

Hirt, nevét meg-otvón csak képet szeretni.

Ovid.

Csuda dolog; vesztét az szerelem ézi.

Még-is hová tovább örömmel szenvedni,

Es veszedelmének okait keresi:

Sem víz, sem tűz abban nem tudgya gátolni,

Valamig egyszer smind fejet is nem vesztí.

Az ki

Az ki most el-hagyot, ugyan-is valaha
Csak el-hagyot volna, mert nincs földön más
Mint Aszszony állatnak állhatatlansága,
E' fűstnél mi könnyeb? ember fuvallása;
A' fuvalálnál szél, szélnél Aszszony állat,
Kinél földön nincsen semmi könnyeb állat,
Tuddé micsoda ki szerelemre biztat?
Szörnyű keserűség ki téged el foglalt.
Nagy keserűségnél tud keserűb lenni,
Az kinek keserű csak emlékezeti.

Ecc. 41.

Ó Halál te ne ved keserű fog lenni!

Aszszony állatot Salamon mint emliti?

Ecc. 7.

Aszszonyt tanáltam halálnál keserűbnek.

Szemérem engedni tehát szerelemnek.

Iob. 3.

Fogja-elrút bomály (rolad ne mondasék)

Esnagy keserűséggel körül vétefsék.

Osia.

Tenger seles partján séllel mennyi csigák,

Meg annyi fájdalmok szerelemben vannak,

Az miket némellyek szenvedni láttatnak,

Igen sok méregben fülánk maradtak.

Mikor Aszszony téged nem akar szeretni.

Ektelenül, halál-is búcsuját veszi,

Még is nem átallod miatta búsulni:

Tuddé Affloritæus minek nevezi?

Házakban ördögnek, ablakon bagolynek,

D. Choyt

Kertekben Kecskének, kapuban Sárkánknak,

Agyban bűböségnek; leg nagyob gonoszknak

Ördögök czidája, oka minden rossznak.

Mond-

Mondván: te általad nagy háborúk lesznek
 Világban, miattad beölesek is el veszttek,
 Szentek is általad sokan előltettek,
 Általad nagy roppant városok el égett.
 Általad világban az élet el vesztet
 Általad az halál közinkben érkezet,
 Általad sok gazdag-is meg-szegényedet
 Általad kisebb volt rút és úndokká let.
 Általad mindenek sző fogadatlanok,
 Es Isten előtt méltán utálatosok
 Imez Aszszony állat; régi gonofságok,
 Kik Paradicsomban maradni nem méltók.
 Ez vitte pokolra emberi nemzetet; (tet,
 Győzd meg, ne légy tőle nyílván el-győze-
 Ha téged eléb el-hadna mint te őtet:
 Sámson Dalilának hiában kedvezet, *Isa. 16.*
 Nagy gyalázat volt Sámsonnak rabbá esni,
 Csalárd Aszszonkának nyelvétől győzetni.
 Távozzék, Urával ki nem akar tűrni,
 Es őtet szeretőt egyaránt kedvelni.
 Szépség hírság, de nem tartós kegyetlenség,
 Alattomban való csalárdság s keménység, *Prov. 31.*
 Elefántok csontyábiúl állóképesség, *Pheobr.*
 Rútság borítékja es szerencsétlenség, *Trochr.*
 Valóságos szépség az ki nem változik
 Igaz keresztyének csak Christust szeretik,
 Agostonnal bánkod, ha ki azzal késik,
 Mert tiltot szerelem onnét el-távozik.

Sőt fog Isten szerelmétől gerjedezni,
Es ki fog Vénusnak szerelme rekedni;
Ha valamely nagy kő le-akarván esni,
Pók-hálón tartoznék mit fognál mondani?

D. Augu. Menyben gondolodé mennyin csudálkoznak?
Aszszony csalárdsági téged hogy el birnak.
Gondolatid Istenhez folyamodgyanak,
Kinek szent kezei egyedül nem hadnak.

D. Bern. Edesgeti embert Isten szereteti,
Edesden terbeli, hasznossan kötözi,
Gyönyörűségesen mint fiát érdekli;
Szerelmem vizált akarván szeretetni.

Prove. 8. Szeresd Istenedet; arra int bennünket,
Mondván: szeretem én, engem szeretőket,
Bóldog sziv melyben van Isteni szeretet
Kit világ mindenkor viszsza nem gerjeszt.

Undok rút szerelmet ki kel rekeszteni,
Szükség Isteni szeretettel bé telni,
Oridius. Szerelmenél dögölöletesebb nincs semmi,
Mint meg-alut szemet szurokkal illetni.

Ki megh élt szikrából igen nagy tűz válik
Ig y ha nem kerülöd te benned va'amik
Világon éltedben az szerelmet nemzik
Szikra ki semminek látzatot fellobbanik.

Poeta. Tanullia rülem; hogy mesz sze kell távozni,
Ki akar szerelmen győzedelmet venni
Szerelmet nagy kőz feőd tudgya lankasztani;
De máfik Poeta versét úgy végezi:

Haza-

Hazájának ember határin túl mennyen
Győzedelmes lenni akarván szerelmén
Mert mint tűzes hamu csak bé-fedve lészen
Szerelme; ki közel szeretőhez lészen.

D. Chry

Szerelem bemielő léleknek munkája

D. Hier.

Elmének, s-nagy észnek unalmas rosdája,

Ember kedve tunyúl ha nincsen munkája,
s-mint vasat à rosdá; rút szerelem fogja.

Szeretőt indulat kevésben segiti,
De bizonynyal veszedelmit közelíti,
Aszszony állataknak méltó azért tudni,
Szeretők közzül egygyik sem szereti.

Csak szépségén szokot ideig kapdosni,
Ha változik, vagy más okból ot felejtí,
S-csak hamar ot szakad szerelmének végi.
Adám példájából könnyen meg-tanúlni:

Mert Adám ki Evát eléb meg-szerette,
Az kinek szerelme bűnre gerjesztette,
Féltében s-ijetében vádolni kezdte;
Onagy csintalanság nem lehet mentsége!

D. Bern.

Az ki nem akartál magadért bűnbödni,
Mert nem átalottad magadért bűnt tenni
Férfiaknak is igen jól megh kell látni
Szeretők kedve nem fogh tartós lenni,

Megk alszik, és féleő haragra ne vállíék.
Hogy Putipharnénak kedve nem telheték
Akarta, iffiu hogy megh öletessék
Es szeretőjének hogy feje el essék.

Illeendő micso da szerető nem láttya,

Mert fiket füleknek szerelem mostoha

D. Amb.

Nincs lehetetlenség szerelmnek sója,

Sem fogyatkozásban semmi orvossága,

Tanács nem enyhíti szemérem nem bírja,

Elme nem mértékli, és nem szabózza,

Plaut.

Boldog kivel nem bír szerelem háloja,

Nyomorút kilehet szerelmnek rabja.

Plaut.

Nem fog mástul kérni, sem túle más kérni,

Kintodik, s-kintelen magát-is átkozni,

Es boldogelmével káromkodva szólni,

Ha nem fog hirtelen élete jobbulni.

Iámbor aszszony versemben meg ne űtközzék,

Aszszony nevezetben meg ne botránkozzék

Mert könyvek hol aszszony állatot neveznek

Aszszony embereket onnét ki-rekesztnek.

Kétségben ne esék szépségében fenki,

Melyhez ha erkölcsse hasonlo fog lenni,

Eőrköidvősségét nyilván közelíti,

Ioságnak szépekben nagyobb becsületi.

NEGYVENHARMADIK RESZE.

Kiket vénség terbe naponként nyomorgat.

Psalm. 118.

Em tanítok véneket okoskodásra,

Holot vénnek felet nincs elmém la' alma,

Hanem békeséges tűrést jóvalnia,

Egyedül ha veszik leszen verlem czéllya,

Vgy

Ugy hiszem az nékik felettébb szükséges,
Vénség alkalmatlanságotúl nem üres,
Sőt azokkal nyílván mindenkor egyeles.
Szent Hyéronymus mit mond emlékezetes: *D. Hier.*

A' fejek megh összűl, hajok mind el búlnak
P-öpicfel a nyelvek, fogaktúl megh válnak,
Nyálok el foly, térdek reszketéssel vannak,
Homlokok ránczokkal fel barázdáitnak.

Alloktúl ajaki külön szakadoznak
Szemei kettőznek fájdalmot gyúlasztyák,
Szorongató köszvény, s-Chyagra fonnyasztják,
Elet nagyob reszelétek mint csónkának.

Sőt hót elevennek mondhatná valaki
Torkát-is unalmas hurut vesztegeti,
Szomorú vénségnek annyi galibát,
Hogy eönnen maga-is nyavalya fogh lenni.

Melynek véghtére is csak balál égeség,

Mert balál ugyanis közelítő vénség,

A' vagy természet szerint való betegség,

Ki ellen semmitis nem használ bölcsesség.

Igen vén emberek nem annyira élnek,

Mint apronként s-lassan megh halni kezdenek,

Mint az összűl idő mert olyan életek,

Kivel igen birnak minden fergetegen.

Vénelet némellyek fél balálnak binak,

Hót eleveneknek mely tárfa balálnak,

Mert ugyan-is félszke minden nyavalyáknak,

Es hogy maganem jár rettegni méltónak.

Ætna sok terhénél nagyobb vénséghez terhe.

Cic.

Antiphō.

Unalom házának Cicero nevezte,

S-minden gonosz retek börtényének ítélte.

O vénséghez! sokaknál kinek boldogb neve.

Sok emberek téged mely igen óhajtnak

Gyraldu

De mibent érkezel mungyárt unalmasnak

Nebőznek mondanak mindenek átkoznak,

Terhes gyűlölséges, vénséghez mind azokna

rsal. 70. Gyermekek gyűlölik, Aszszony nevetsége,

Vénséget Istenis nyomorulta tette

Ne vess el engem vénségem idejére,

Ne hagy mikor el fogy testemnek ereje,

Azt mongyák némelleyek hogy Dávid elméjé,

Kivánt mutogatni régi nemzeteekre,

Persziában ha ki vénséget elérte,

Ottan elevenen áldoztatot teste.

De vén Aszszonyokat megh foítani szoktak.

Tuddé Scythiában vénekkel mint bántak?

Megh vendégeltek, s-igen vigan tartották

Szép kofzoro alatt keő szálla állatták

Melyről a tengerben nyakra feőre hánták.

Hasonlo izokások Tyberiusoknak,

A véneket Indúfok, és Massagéták

Kegyetlenül apro darabra vagdalták.

S-nem vólt soha nekik kedvesb cledelek.

Sardusok vént agyon nagy botokkal vertek

Helespontus melet Có-szigetbéliek

Véneknek csak hatvan esztendőtt engedtek.

Mások

Mások eledelét hogy még ne ehetnék,
Strábó bizonyíttya iziben meg-ölték,
Némellyeket mérges fűvekkel étettek.
Caspiusok szörnyű az mit cselekedtek.

Hetven esztendő's Attyoknak, és Anyoknak:
Egy szoros alacson házikóban zárták,
Ehen szomjuhan kinlódni, s-velzni hatták.
Szokások ilyen vólt, bűnnek sem tartották.

Bezzeg más nemzetek nem azt cselekedték,
Kik az szép vénséget igen meg-becsülték,
Lácon egy városban midőn csudálkoznék,
Iffiaktúl vének miként becsültetnek.

Illyen szép mondásra kezdte ki-fakadni,
Egyedül Spártában használ meg-vénülni.
Az mi véneinknek méltó örvendezni,
Mert Isten-is hadgya őket meg-becsülni.

Mondván, *ősz fő előtt fel kell emeledni,*
Es vének sz eméliyét igen meg becsülni,
A Papok orszaja nem szokot pirúlni,
Sem az vének ábrázattyán könyörülni.

Eccl. vi.

Thren. 4.

Mert a vénség nem csak mind bánattal teli,
Kiért is nem méltó békételen túrni,
Alkalmatosság is gyakorta követi,
Vénségnek is olykor vannak mulatságyi.

Fiam nincs minden rosz a vénségben hídgyed,
Vénséget talám leg-nagyob terbének véled?

Eccl. vi.

Roszgyarant vénséget sz ememre nem vethedd,
Kat hanem őrsz halálsodat közelited.

Grates.

Mibent

Mibent el érkezik mindigárt búcsút adunk
S természetnek oly báládalának vagunk
Noha nem volna olyan illendő bánunk
Kit gyors halál nélkül el nem távoztatunk.
Vagy hamar meghalni kel, vagy megh vénülni,
A' vént iffiúnál szerencsesbnek véli.

Cicero. Cicero, kit vén ért, iffiu remélt
Emez sokaigh élt, emez kíván élni

Vének szép mondását méltó megh tanulni,
Nem kell vénségemen semmit szánakodni,
Sőt hogy éléb kellett iffiúnak lenni
Gyermeki dolgokat vénnek szégyenleni
Szoktak; tehát bűnnek kel eleb megh halni.

Democr. Hogy vén iffiu volt nem kell kételkedni,
Nem minden iffiú szokot megh vénülni.
Tyrannusnak Solont vénséghe felelteti,
Mert egyébben nem vólt semmi reménsége,
Kivél Pisistratusnak megh felelhetne,
Tanácsnak vénséghtől vagyon nevezete:
Vénséghe nem gyarmakséghe bűnök veszedelmé.

Seneca. Hálát adot vénségnek hogy nem lehetet
Ugy élni, emberségéhez mint nem illet,
Az mit nem akarni magamnak is kellett,
Akarom tehetséghtől is hogy nem lehet.
Ambros. Bőldogh idő keben hívásigot kerülnek.

Mit vádolsz ő ember! látják edessébnék
Vénségheben jó erkölcs; tanácsban életsbek,
Halálnak szenvedésére keménybbek.

Senecius

*Semmit nem bajtanak testi indulatra,
Testnek nyarvalyája elme józansága,
A bűnöket edk, sem bűn edket nem bírja.*

Boet.

Hetven Esztendő ember kincsre akada,
De csak meghvetette, nem kellett s-ott hadta;
Mondhatná valaki, mert talám nem bírta?
Mások kincsét teőbbiteni nem akarta,
S-csak nem akart lenni, senkinek tréfája.

*Vénekben minden gonosz sághis vénbedik,
Egyedül csak az fős vénség iffiadik,
Kik úti kölcséget úton kívül kedtik,
Nagy tanács azoktól soha nem származik.*

Aug.

Senec.

Cicero.

*O kívánt időnek kedves adománya!
Ki tőlünk valami rossz mind el választja,
Erős szokot lenni vénnek bágyatsága,
Mert azzal űzik világ alnoksága,
Bölcs ki mulatsághtúl távozik akartva,
Az ki penigh soha ugyan nem kívánja
Boldogh, ez mind kettő vénség tulajdona.
Jobb vénnek tagjait hogy hidegh faglallya,*

Hogy tiltot dolgokra ne gerjedezzenek.
Tulliusztól vénségében azt kérdezték
Ha engedé olykor Vénus szerelmének?
Monda-dühös urtól Istenekis szőknek.

Testi vágyódásoktól űresnek lenni
Vénnek igen méltò, s-azzalis öltözni
Istenes erkölcsben, s-hasonlóvá lenni,
Dicséretes példát másoknakis adni.

T

Chri-

Christus vén Atyától szépen köszöntetik,
Es vén Aszszony állattul praedikáltatik;
Igy mind á kettőben vénség dicsértetik,
Egyenlő nagy hűség mindenekben látczik.

Apoc. 4. János, az élet, ki Thronusban ül vala,
Térdre esett huszonnégy véneket láta,
Mind eörökkön eörökké élet imádvá,
Becsületes vénség, mehetet ki nagyra.

Isaiacl. Senki előtt vénség unalmas ne légyen,
Ki magának ilyen nagy jutalmot vészén;
Vének ba'ála vendég-fogadó helyben
Iffiák halála vagyon számkivetésben.

Plato: Az mely balálnak betegség vagy seb oka,
Erőszakkal szokot járni minden baja,
De ki vénség miatt közelget földára,
Minden ba'al nemét az felül ba'adgya.
Kivánsággal nem fáidalommal történik
Eörületek vének kinek könnyen esik,
Még szörnyű halál is mindenek úgy hiszik,
Jobban kerülhetni az mi elől látczik.

Cic. de S.
Epist. 16. Vénséget mondom en gyönyörűségnek,
Halálomhoz meimél inkább közelitek
Min ha már földmre s temetőre látnék,
Hajó törés után kívánt partra jutnék.

El kell valamikor élet partra érni,
El jövetelitül soha nem kel futni,
Vénség kedves tudgyon, s-nē terhünkrelenni
Iffiaktul is tilalmas bűnnekkel távozni.

Mivel az vénségnek sok rossz nevezereti,
Kanchal, fogatlan, és egyéb gvarlosági.
Nem kel bűnökkel is bösteleníteni,
Mert vétek nélkül is elég ezt szenvedni.

Caro:

Vének ábrázattya bár nézzen az földre,
De minden elméjek vigyázzon az égre,
Réghi sok bűnöknek legyen egytzer vége
Megh lássa vén ember ugy follion élete.

Hogy azért idejét senki megh ne vesse,

Cyprian:

Moft jo erkölcs nélkül haszontalan élte,
Megh virágzott fának nem lévén gyümölcse,
Megh érdemli kertből gazdája ki vesse.

Errül vén Uraim eleget érthetnek

Ugy élljenek hogy öröкке élhessének,

D. Greg:

Vénség ha jelen van, jele ítéletnek,

Nauzai:

Eghi trombita szot tarcha fel ülőnek.

NEGIVENNEGIEDIK RESZE.

Nyomorult kőszvényben kínló betegekhez.

Ikor el távoznak kőszvének fáidalmi,
Ha fogiák tanacső kőszvényesekveñi,
Hallani verlemet, s. olykor olvasgatni,
Nélvén illendő mindenkor henyélni.

Kőszvének ha nem is el kergetésére,

Bizonnyal szolgálnak könnyeb tűrésére,

Hetedik Sévérus Császár ágyban fekve,

Kőszvényben, kit látván böstelenségére,

Némellyeknél lenni, tőn szert, lectikára,
Sietve viteti magát tanács házra,
Megh vetőit hamarlással czitáltáttya,
Fejszével nyakokat el vagdalni hadgya,
Fejeknek kegyelmet kérni mind kezdének;
Eszetekben látom tiis. Már veszitek,
Király fejétül nem lábátul függőtek;
Agyból sem parancsol keveslebbet néktek;
Mint ha Lovon űlne: hát nem lehetetlen
Köszvényes nagy dolgot hogy el végezhesse.
Szent Gergely egy helyre levelét el küldvén,
Eulogiusnak írja nagy csendessen:

*D. Greg.:
ad Eulo-
gium Pa-
triarch.*

*Fájdalmok gyengénis, igenis érdeknek,
Sem oly Lassan, tőlem hogy el készülnének,
Sem olyan keménnyen hogy megh ölbe nének,
Seőt balálban ejtőén naponként őriznek.*

*Miképpen balálul szabadithassanak
Nem csuda mert engem nagy bűnök foglaltak,
Kik ez rothadásnak fészkeben lakoznak,
Elettül, baláltul azok tartoztatnak.*

Nem is ellenkezik köszvény az szentséggel,
Csak betegh fájdalmat szenvedgye békével,
Izenként nyavalygo volt ilyen beszédvel,
A mikor ennem kell nem brok kezemmel.

Philem:

*Mikor penigh járnom ninsenek Lábaim,
Hakell fájni vadnak kezem, Lábaim,
Noba segitenek érdemre fájdalmim,
Eördőgh késértésit űzik szenvedésim.*

A' Csomós kőszvénnék, nincsen orvossága,
Es ha mi volnais szegénység fő oka,
Kőszvének szegénység legh job orvossága,
Szükség vagy akarat, akar melly ki hozza.

Coelius azt írja: kik így nyavalygottak,
Sokan Jofzágokat mind el adogatták,
Nyomorult cletre magokat szoktatták,
Isten csudájára mind megh gyógyultanak.
Illendő volt mind azt, szükség hogy ki űzze,
Valami lehetet búség szerezeménye,
S-hire gyengén élő leszen kőszvényessé,
Soha el nem ragad herélt emberekre.

Es ha kőszvényesek úgy nem cselekesznek,
Végre ámbár csak olyanok legyenek,
Kik szép országiért, magokat, Mennye'knek
S-közeleb Istenéért, akart vaberélték.

Szent Gergely magát, és másokat biztatni
Soha nem izűnt azzal, bánrúl emlékezni
Szükség min nyájunknak, s-nagy bálákat adni
Irgalmas Istennek szűntelen szolgálni.

Testi indulatból kik sokat vétkezünk:
Testi fájdalmoktól könnyebben tisztulunk,
Ha Istori között Istenhez fordulunk,
Lelki veszelytőlis mindgyárt szabadulunk.

Nemis illik hoz zánk gonosznak mondani,
Kiből szabad leszen sok jot szedegetni,
Saul házainak történvén romlásí
Miphyboseth kívül nem maradot fenki.

Hipocr:

Galen:

D. Gregi:

Ezt penigh eő néki véledé mi hozta,
 Harczon nem volt, lévén Sánta mind két lába,
 Erős Izraelnek mikor lőtt romlása,
 Az Eőss földöket is mind egyedül birta.
 Dávid Királynak is asztalához hitták,
 Lábai fáydalmi melly igen használtak
 Elete napjai tovább, s-jobban folytak,
 Nyavalyái penigh semmit sem ártottak.
 Kik nagyot vétettek hányatnak Tőmlőczre,
 Vasban verik s tésznek csincsért az kezekre,
 Bűnhődnek hogy keduek ne legyen vétekre,
 Hasonlo Istennek is cselekedete.
 Rendelvén, ágy legyen betegnek tőmlőcze,
 Chyragra csincsérie, lábán vaskőszvénye,
 Vagy hogy nagyob legyen betegh büntetése,
 Vagy hogy nevededgyék tūrésnek érdeme.
D. Greg. Hogy el nem hagyattunk valóságos jele,
 Valakit ostornak ér mindenkor vége,
 O ti kőszvényesek! nézzetek Istenre,
 Szíveteket annak szerelmé gerjeszse.
 Istennek szűntelen io lesz bálát ádni,
 Mennél inkább nincsen sok jainak szűneti,
 Melly szenvedésének nagy jutalmát veszti
 Kőszvént ha Istenért nagy cōrőmmel tűri.

NEGY-

NEGÝVEN EÖTÖDIK RÉSZE.

Kit veszedelmes kőszüntelen Háborgat.

Int jó hajós mester hajót igazgatni
Akarván hamaréb kívánt partra jutni:
Istenis ugy akar fiaival tenni;
Mert Gállya fenekét jó hajós megh tölti
Kővecscsel, s fővennyel ne biria el vinni,
Minden könyűszél vész; s kőhöz ütköztetni,
Es velle nem birván tengernek habjai,
Porondon lehesse jobban fenekleni,
Mikor el repülni készülnek az Daryak, (nak *Solim.*
Fővennyel kedveznek meg-héhvült gyomrok-
Kő darabocskákat földről fel kapdosnak,
El mennek és olyan formán szaporodnak.
Hát ne legyen nehéz kis terhet viselni,
Az ki érdemeffen akar üdvözülni
Megh koronáztatunk, s lesznek fő okai
Üdvösségünknek főveny, s kő-szenvedési.
Törhetetlenségen verén győzedelmet, *Apoc.*
Titkos Mánnából is az vész en legh job részt.
Néki adom amaz szép fehér kővecskét,
Annak tetejére iratván oly nevet.
Mellyet senki nem tud csak az ki el vész,
Azért Victorinus drága kőnek veli, *Vicor.*
Primarius penigh bölcsen azt itéli,
Hogy az meghígért kő, amaz gyöngy fogh lenni
Kire

Kire midőn Aros embert talált volna,
Ottan erősmében mindenét el adta
S-hamarsággal tőtte kincsét magáévá,
Nem híván magához senkit osztályára.

Isaia 6. Scraphimok közöttül egy hozzám repüle,

A' Kinek kezében vala egy kővecske;

Hogy ne? mert fájdalmok tehetik kedvessé.

Kiket érnek, s-méltán ároffá és szenté,

Mivel Dávid nem volt az Papok számából

D. Hier. Nem volt szabad enni az szent kenyerekből

De mivel Saulnak sok üldözéséből,

Davidnak erkölce naponként megh jobbul.

El szaladván az szent kenyereket vész,

Istennek mindenben akarattját teszi,

Ugy mint szinten Machabæusok fiái,

Kik szenvedés által tudtak szenteltetni.

Ki üldözéseket békével szenvedett,

Megh szenteltetésre alkalmas lehet,

Igy ki nagy erősmmel szenved a követ

Tanál drága követ, és igen nagy kincsét.

Nerestelyle ki ki békével szenvedni,

Mellyel könnyen lehet kincsre verekedni,

Fővenyes helyeken szoktak régen vinni,

Minket is fővenyre akar szállítani,

Az Ur, vagy mi belénk fővenyt szállítani,

Szükséghelebb apro fővennyel harczolni,

Hogy sem tűrés nélkül könnyen üdvözülni,

Mert az eget senki ingyen el nem éri.

Mely

Mely gazdának lészén mész nélkül fővenye,
El hiheti szomat nem rakat falt véle,
Ne légyen testünknek meszetlen fővenye,
Ott légyen mindenkor szenvedésnek mészé.
Szenvedgy csak kemennyē nagy hasznodra lészē,
Segit keserű kő fok betegségekben,
Szoros, és nehéz út ki életre visz en
De kik fel tanállják, csak igen kérvesen.

Mat.

Ne fellyen az semmit, mert úttýátt megh lelte,
Ki keővei süllyát Isten ért szenvette,
Csak hamár megh esik által menetele
Melly el siethetünk örök üdvősségre.

Luc. 9.

Nagy keőveket István örömmel szenvette,
Hogy ducsősség korónáját erdemelne
Keőveknek Istvánnál nagy volt edessége,
Isten kezeiből lévén eredete.

Bekecséges tűrés vagyon keménséggel,
A kemény keőveket mellydedről haitsdel.
Dávid vrátáldván hallyád miként beszél:

Aldom én Vramot minden veséimmal,

Psal. 33.

Kik engem felettéb igen megh zavarták,
Vagy à mint olvassák *meghiobbitottanak.*

D. Hyer.

Mongya Hyeronimus: *meghtanítottanak,*
Kérvánságh gyűkeri vesék hivattatnak.

Eubjym.

Keőben és feőveniben fekvők tanitnak,
Hogy dicsériük Istent untalan szólitnak,
Tellyes életeket, mindenek iobbitcsák
Bűnőköt ismervén it fanyarogyanak

Pœnitentiátis azonért tarcsanak,
Mindenio erkölcsben magokat foglallyák,
|Tűrhetetlenséggel kárhozattúl ojják
Istennek áldását érdemekre vonnják:

NEGIVEN HATODIK RESZE.

Szánya megh Istenis a belpoklosokat.

Tiletünk szerint nehezebb nyavalya
Eski volna méltób az szanakodásra
Nincs mint ebereknek rut belpoklossága
Mind azért hogy nincse sem orvossága,
Mind penigh hogy ember testit el rutittyá

Vt első csontokigh megh emészti szontya,
Minden emberek előtt urálatossá,
Attyok s Annyok előtt teszi rút undokká.

Seőt társaságokat senki nem tűrheti.

Városokon kívül kintelenek lakni,

Vir. 13 Valaki tanál belpoklosságban esni,

Az Táboron kívül egyedül kel lenni.

Ezt azon kívülis fokban választották.

Seneca tudde mit mond Luciliusnak??

Seneca Megh ne higgye magát nép sokaságának,

Sokak barátságát hívén ártalmasnak

Félszvényeb, kívánsób, fertelmessé lettem,

Fennkegyetlenséghez vekeket bennem,

Seőt embertelenségben is egy lettem

Emberek sokával mikor is mértettem.

Pycn.

Gyenge társ ugyanis ligije s. erőtlent
Gazdag szomszéd penigh kévanságra indit,
Gonosz társ io embert megh Zavar s. egyelit,
Addigh iobb, még h te ti belpoklosságh rútít,

Hogy sem Bűn belpoklosságha mait veszni.
Senecánál szokta valaki mondani:

Nékem elégk kevés, elégk nékem tenki.

Myson az pusztában talált vólt nevetni;

Kérdezik némellyek: maga mint nevetet?

Azért, hogy pusztában csak egyedül élhet.

Philosophia ban Antisten mit kedvelt?

Antist.

Hogy magával beszéltet, és élhetet.

Földi szám ki vetet, Paradicsom fia,

D. Basil.

Es az mint egy némely mondogálni szokta,

Hogy emberekkel való társalkodása

Tb. Képi

Emberségében is alacsonitotta.

Világhis ti néktek belpoklos had légyen

Mint ti a világnak, legyetek őromben

Hogy ti dolgotok is helyebre nem megyen

Minéműnek lenni világhis kintelen.

Igy szent Pál Apostolt követni iob lenne

Ki világnak s. néki vólt világh fészitve,

Galat 6

Mint belpoklosokhoz világh gyűnlőlsége,

Ollyan ti hozzátok méltó gyűnlőlségdé.

Azért kel bánkodni? miért kel bánkodni?

Hogy világh rőletek végh bucsúját vészí?

Es olly dolgh készűl bennetek el hadni

A kit néktek kellet vólna éléb hadni.

Mint belpoklosokat vizsketeg sűrgeti
Kire nagy bizonságh Ióbnak rút Sebei,

Job. 19.

Riket kentelen völt cseréppel vakarni

Keze daganattya miát enihitreni.

D. Aug.

Dejól tudom szerelmes Attyámfiat,

Hogy ti testeteket belpokloságh veszti,

Erdz nektiktek Istennek oston,

Szenvedések közöt nem io banya'láni.

Iúv endöben fordul nagy dücsösségekre;

Jób belpok losfágot békével szenvétte.

Az Táborrúl való kivetését túrte;

Aligh meri vetni szemét emberekre.

Kiktül el hagyattván, cötet csak megh vetik;

Olykor után járóktól is pögdöztetik;

Maga feleségétül szidalmaztatik;

Mindentül rothatnak, s-dögösnek tartatik.

Mat. 53.

Mint belpoklos előtt Sidok ugy szalattak

Christus Urunk előtt, seött annak mondották;

Mert nem, vala szépségh benne mikor látták

Velekedésekben azért csalatkoztak.

Hányás igen használ a belpoklosoknak.

Luc. 11.

Ha hitelt keladni Cælius szovának,

Ki aztis iovallyá hogy hajokázzanak.

Lelki poklosághatúl, büntül irtozzanak.

Ki hányással megh nem orvosoltathatik,

De szentGyónás által megh könnyebbítettik.

Mert ha lelki testi pokloságok érik.

Testi orvossággal hiaban éltetik.

Bűnök

Bűnök poklofságát méltó elkerülni,

Ki nem csak táborrúl meny országbüls vétki,

Lelki poklofságot legh job megh átkozni,

S-ha mit akariz nem kel bűnben keveredni.

NEGIVEN HETEDIK Rész.

Vakságban nyavalygo szegény betegekhez.

M Armad egész napigh Pál semmit nem látá Mat. 9.
Damaseusbá s-akkor lón szeme nylása,
Mikor néláthatván embert, Istent látá,

Eléb szem einek, Egh, föld, mind egy vala.

Mégh vakon maradot illyén szókat monda:

Vallyon Vram mit akarsz hogy cselekedgyem.

Nyomorult vakságban ha nem eset volna,

Isten akarattyát nem ismérte volna.

Vakságaban magát Istennek aianlya

S-az-előt hivet igen ölte s-vágta,

Az Ecclesiát oltalmazni akaria

Az előt senkire nemis tekint vala.

Boldogh vakság ki vaknak látást megh at'a, Aug.

Es dühös farkastis bárammá csinálta,

Pál földhöz veretik, és hogy megh vakulna,

Megh vakúlt, és hogy lehetne változása,

Megh változot hogy küldetnék küldetet,

Es miket azelőtt bűnben cselekedet,

Annális szenvedne igazságért tédbbét.

De vallyon az szemnél hámissab mi lehet? Ecl. 31.

Thren. 3. Szemem én lelkemet éppen el rablotta:

Lucian. Tiltot szerelemnek az szem által uttya,

Ovid. Veszret mindencstül személyed látása,
Es semeim voltak minden rossznak oka.

2. Pet. 4. Szent Péter Aztmongya: hogy sokaknak szemek,
Paráz nasággal és több bűnnel teltyesek,
Kik hol egy, s-hol más Afzszőbā egyelednek
Masképpen is az szemek telhetetlenek.

O. Bern. Sedt az szemek bűnök alkalmatossági,
Megh eset bűnöknek kemény itéleti,
Es megh esendőknek szemek feő okai.
Sokszor ember szive nem tudna kívánni;
Ha botrankoztato szemek nem mutatnák,
Es nemis vagyodnék de szemek iovallyák,
Kit szem által eczer gyűkerezni hattak,
Szivekben megh válni tartő nagy munkának.

Clemen. Sziv elsőben élni kezd, utólb megh halni,
Alexan. Szem halni elsőben, utólb kezd élni,
Szemnek ugyan méltó vőlt eléb megh halni,
Ne lehessen szivet utólb el veszteni.

Senec. Szemeid világot nem méltó sira mi,
V annak éczakának is gyönyörűségi
Testi kívánsághoz nincsen semmi közü,
Senkit megh sem iyeszt nem kel attul felni.
Sokoly dologh nélkül ingyen fogh el lenni
Kiket Isten szerint, nem szabad vőlt látni
Sedőit vakaságh az szép artatlanságot idezői
A szemek peniglen csak bűnök vezéri.

Es aZ szem sok féle fadalmoknak oka.

Vrunk, szemét vaknak Sárval tapogatta;
Hogy szemeit Sáros feöldre fordítaná.
Mennyekek országát inkább ohaitaná.
Mideöñ por gerjeztö szél kezd fuvallani.
minyájan bé szoktük szemünket hünni,
Kinízerítettünk fokáigh vakok lenni.
S-annak sülylos terhét hasznaért szenvedni.
Igy hogy az ördögnek poros ingerlése
Szemeink világot ne vesztegethesse,
üdvösségyessé és iob be hunya léte
Kik által lehetet volna veszedelme.

Kérlek Vram fordítsi szemem világot

psal. 138

Soha ne láthassák világnak hiúságát

Püspök nem gyógyítja betegnek vakságát

Matth. 23

Testért nem akarván lelki nagyobb kárát.

Ki bűnbe hogy vakok mindenek éczaka
még his az nem indit senkit Siralomra,
má is lehetvén elmének mulatsága,
Ha érzekenségi el vannak is Zarva.

Metellust vaksága nagyon becsültette

Mert az Tanács házban szekerem vitette,
De sok ember véghben bár csak azt vihesse,
Holta után lelkét hogy üdvözithesse.

Testi vakságtól kevésbé méltó félni

Inkább elmének vakságától tartani,
Ki bűnben általkodás nem egyéb semmi.
Mideöñ ember szokot Istétől távozni

Isten nélkül vagyunk ki nem akar térni
Annak idejében bűneit megh szánni
Es valaki fogot Istentől tavozni
Legh nagyobb vakságban történik eseti.

NEGIVEN NIOLCZADIK RÉSZ.

Egyeb nyavalyában lévő betegekhez.

Ecc. 30.

Inden drága Kincsnél világi emberek
Aio egészséget nagyobbra becsülték
Es a mint módása bizonyitva bölcsnek
Legh nagyobb adója teszi egészségnek,

Philon.

Meandez azt mongya semmi ninc oly drága,
Testi egészségnek nincs életben mássa;

Lucien:

Az orvoslágot Isten kez ének hitta,

D. Aug.

Kivál-képpen való ajándéknak monita

De min nyavalyát istartjuk ajándéknak.

S-el mult rész életünk megh iobbulásának.

Hur-ut bánt, tudód fogi, vā baja gyomrodnak,

Száraz betégség vesz, bor nē tetezik szádnak.

Rút vérhas foitogat? ezek mind Istene,

Attyának ostorit fiu megh ne vessé,

Agyát némely viadal helyének velte:

Mint ki éllenségét a feődhez verhetette,

Megh yedven amaz kezd kegyelmet kérni,

Maga alkalmaztatását ajánlani

Mint feődes vrátul bocsánatot kérni.

Igy szokot mi velünk, az ur Isten banni.

Beteg.

Betegségekkel látogat és ágyban eit,
 Faidalmoknak sebet nyitai val ijeszt
 Es az igazságnak uttyaira geriezt
 Habűnt megh ismérjük magátul nem veszt.

Isai. 15.

Igen megh szaporodva eő betegségek,
 Megh téreffeleők is igen siettének
 Bűnösök Istenhez lassan lépcsikélnek,
 Bánatra sietni azért kintelenek.

Embert nyavalyája gyakran megh szolittya,
 Hogy lévén halando magát el ne bízza
 Öröme kerkedem ba érde nyavalya
 Hogy lebesseñ bennem Christusnak lakasa.
 Nűlván minden jóságh betegh testben lakik,

Plutare,
2. Cor. 12.Nazian.
Joelis 31

Beteges lélek, Istenhez közel esik;
 Mikor betegh vag yok eröm szaporodik
 Mondhassam betegnek eröm ne vekedik.
 Testnél job léleknek egészséghben lenni
 Testnek nyavalyai lélek orvosági.
 Betegségh testedet, nem elmédet ferti,
 Es a bujasságot bádgyatságh gyengiti.
 Mert az ember olykor hamar el fájulna
 Ha testit nyavalya nem háboritaná
 Jobbis hogy itérje, hogy sem kárhozatra
 Vesze; mert betegségh lelkét boldogittya.

Isidorm.

Betegségh tudónak à Propheta mondgya
 Christust, és faidalmok emberének bija,
 Ki nyavalyájnkat magára vállalta,
 Es betegséginket eő maga hordozta.

Isai. 53.

Matth. 8

Benjam Mint ama Reimete vízi betegségén

Eremita Semmit nem bánkodot, csak hogy vala bűnbé
Vakmerőségünket miedeön láttya Isten.

Jobban cselekedni kinszerit betegen.

Betegeket Isten eő magához vonzza

Kiket io egésséghez idegenit vala:

Miedeön szent Ferenczet betegséghez el birta,

Világot örömmel meghvetni tanulá.

Nyavalyákat Isten azértis bocsáttya,

Hogy beteghez hívságtúl magát in' ab oja,

Minden nyavalyáknak mert a bűn teő oka

Deut. 32 Ezt büntetem, s. lélek gyógyító orvosa.

Job. 13. Ha meghőlsz is engem, benned remétségem.

Psal. 118.

Tied vagyok Vram, Vdöröztethsz engem,

Bizonnyal fogadom ezzel megh elégszem,

Akaratod szerint ha parancsolsz nekem.

Es a mit parancsolsz ha megh adod nekem

Seőt cseleked hogy akarom és lehessen,

Valami te néked akaratom lézen

Mindenekben te szent akaratom légyen.

Seneca. Megh halvesz, de nem azért hogy betegességtől

Hanem hogy szűletvén ez világban élél,

El hisz mondásomat s-veß számat elmeddél,

Hogy az mit kévanok elérhész békével

NEGI-

NEGIVEN KILENCSEDICK RESZE.

Az kik ez világnak Siralom völgyében,

Sirnak és va-reszek nagy keserűségben

AZ Könyhullatások lélek veritéki

D. Hila.

Szent Iános mondása biztatással teli

Siro igasságát elettől nem félti

Mert könyvet számérül Isten mind el törli. *Apoc. 7. B. Bern.*

Boldgh könyhullatás mert Terempts keze,

Regyelnessen leszen törli kez kenője

Csak hamar el szárad minden orcZák könyve,

Isaia 25.

Istentől adatik siralomnak vége.

Annya siro hát me h szokta cölelni,

Pannón.

Sűrű hízeltetésekkel kecsgetetni,

Szemérül könyvet édesden törteni,

Teijel bővelkedő emőjét nyuitani.

Rövideden talám nem árt megh tanulni,

Kik könyveit fogya Isten el törteni

S-kik könyhullatását megh boldogítani

Mint kik igaz okbul kintelenek sirni.

Más bűnét sirattya mert Istent bántotta:

Más jot cselekedni, mert hogy el mulatta;

Kit cselekedettis hogy nem gyakorlotta:

Más jo barattyának, bűneit sirattya:

Szent Jób megh bántódott barattyát siratta,

Jóbi 30.

Es az szegényeket Jób lelke megh szánta:

Másokot érdeket nyavalyák ostroma:

Más Ecclesiának bantodását látya.

Más bűnösök nagy szerencsáját csudálja;
Vétkes embereknek erőmért átallya:
Máznak nehéz Isten, s-törvény bántódása:
Más hogy indulatit el bírni nem tudgya:
Más hogy könyörgésben, és jó erkölcsökben
Máznál eddigh magát viselte restebben;
S-hogy nem nyekezet eléb menetelben,
Es minden jószágos cselekedetekben.

Igen megszűnnek sírások nemei,
Szentek szemeiről Isten mind eltörli,
De mindazonáltal el nem vesz tegeti.

Psalm. 55. Könyhullatásima előtt viseli.

D. Hier. Könyhullatásit tömlőjében Zária

D. Bern. Megh terők síralma szent Angia'ok bora,

Luc. 15. Csak egy bűnösnek is penitentiája,

Angyaloknak válik nagy vigasztalásra.

D. Chry. David szemeinek nagyobb ékesége

Gyakor síralminak vőlt keserősége

Drága köveket megh balatta szépsége

Riben tölt egészen Istennekis kedve.

Marth. 5 Bóldogok kik sírnak, megh vigasztaltattnak

Megh győzhetetlenis enged síralomnak,

Legh erősebb kötele mindenhatónak,

Ördögök szaladnak, az Egek megh niynak.

D. Chry. Minden te bűneid könyvben vannak írva,

De könyhullatásid nedves spondiája,

Mihent az zal ér ed csak könnyen le mossa.

Bűnösök síralmát Istenis ohaíya.

s-éhezi,

Széchezi és könyhullatásit szomjuzza

Eber tem de senki falattyát sem attá

Mat. 25

Szomnyuságomtis senki nem oltotta

Fáidalmok gyümölcse szem könyhullatása.

Siralom gyümölcse nagy öröm fogh lenni,

Psal. 125

Ki vet siralomban vigá fogh aratni.

Lélek furdallásnak négy tulajdonsági:

Elmult rozt dolgainak emlékezet.

D. Greg.

Jüvendőt nem tudván Isten itéleti,

Vagy hogy életére akarván vigyázni,

Hol volt, vagy on, s léssen mindenkor sürgeti.

Egrül gondolkodván hol nincsen könyvezi.

D. Amb.

Hakönyhullatások ez okon származnak,

Nem csak nem kinezók, ugyan vigasztalnak,

Elméjek könnyűdik zokogva síróknak,

Mellyek hivesedik szomoruk vigadnak.

Sírás keferedet embereknél kedves,

Obidius:

D. Aug.

Halála Didonas annak volt keserves,

Kinél volt Aneas igen kellemetes,

S-tulaidon halála nem volt rettenetes.

Idem.

Es mint azon Doctor nagy bölcsen taníttya,

Bűneinek némely ostorát síráttya,

Tulaidon bűneit soha nem síráttya,

Idem.

Nincs könyhullatásnak Istene ki mondgya?

Az ki valamikor sírással mutatta,

Világi faidalmit, valaki síráttya,

Feődí kár-vallásit, téfzi csak ollianná,

Mit hit hagymával, vagy füstel fácsart volna.

Nagy bőséggel vannak sirásnak okai
chryst. Jobbis sem büntetést nagyon meg sirátni
Hogy büntetést méltabban szenvedni
Ez világhban élén méltob sirankozni.
Ne kinszerittesünk gyömcüstelen élni
Es az más világon örökké bűnhődni,
Minden haszon nélkül kinokot szenvedni,
Hol könnyhullatásnak nem fogh haszna lenni.

OTVENEDIK RESZE.

Rabsághban nyomorgó szegény Emberekhez.

Blatt. 25

Zok száma közölénis hogy ne legyenek,
Kik az ur Christustul illjé szókat vétne ki
Az mikor bevernék feneken tömlőcznek
Gondolván töletek látogatást veszte.
Csak az zalis engem megh nem bősájtetek
Akarám hogy verfel rabokat kőszöncsek,
Kiért kőszönetet tőlökis vehessek.
Elsőbenis azért megh emlekezzenek,
Hogy mindenek az mik az Egh alatt vannak
Tulaidon tömlőczben, s-rabsághbā tartattnak
Feöld, viz, mint egy kerék golyobis ugj vannak
Levegő Egh tömlőczében szoronganak.
Tűzet környül veszi holdnak kereksege,
Határánál tova b-nincsen engedelme,
Minden Elementum megh vagy on rekesztve,
Mellyen kívül nem hat semmi természet.

Egi i

Egi testek vannak egymásban foglalva
Egi telek is mint fában göres szorúlva
Honnét kinem mehet, s nincs szabadulása,
Vagyon madaraknak tulaidon fogsága:
Ugy mint levegő égh; Kik közzűl is fokban,
Gyenge síp szó után esnek kalitkában.
Halak a tengernek vannak fogságában,
Eörvényekben mint egy tömlőczben záratván.

Nem de tenger vagyok, vagy annak ezet hala Job. 7.

Hogy kemény tömlőcznek körmékez barlangya
Lélek is az testben mint hűvelyben zárva,
Kibűl szabadulni szüntelen ohaitya.

Lelkemet zár alól szabadíts! Kialtya. Psal. 114.

Vagy mint szent Agoston így szépen olvassa,
Hogy őrezt alól lelkét szabadítsa.
Fogaink, s ajakink, szó lló nyelvünk zárja.

Szemeket szemöldök, szokta óltalmazni,
Az emberi nemzet egymást tömlőczözni.
Mideőn várasokat kövel bé keríti,
Házakat építvén, azokat rekeszti.

Ki felől mondani szabadossan lehet, *osid.*
Szorostársaságban irigységh rekesztet,
Seőt az mit legh inkább elmem nem feleithet,
Kit s-eliem bogárnak hozot az természet;

Szájával tömlőczét halálára szövi:
Mindengyümölcszőknek heiak tömlőczei;
Nem lehet töretlen szép diót megh enni:
Drága keőnek, s gyöngynek rűt csigák rekeszi.

Ara-

Aranjban foglalva, mint tőmlőczben zárva
Minden drága kincsnek legh nagj oltalma,
Hogj légyen nagj szoros rekeszben foglalva;
Igj ha mindeneknek tőmlőczj job hailéka,
Azon nem méltó búsulni, s-csudalkozni,
Hogy fok embereknek tőmlőczők hailéki:
Vilagh főjét tőmlőcz, és nagy búzzal teli.
Rab hiveket, mivel tudja vigasztalni?

Torulli. Világot tőmlőcznek ba gondollyuk lenni
Tőmlőczből könnyeb vőlt mint tőmlőczben menni.

Világnak tőmlőcznél nagyob sötétségi,
Kigyarlot embernek szívét vaklátszai.

Ez világh nehez eblánczokban ölőzik,

Kik az embere'nek lelét is megh kötik:

Midőn Jugurthais Romarúl el esik,

S-megh kötözve rabul tőmlőczben vették,

Tőmlőcz aitaibanis csak tréfáladot, (dot);

Nayro. Mert hogy a tőmlőczből tőmlőczben vagyó-

Ki által indulat megh biratni szokot,

Hogy cselekedettel ne tegyen tilalmot.

Lánczbul s-tőmlőczből fokban léptek országra,

Seőt mikor akarja mehet menyországra,

Csak legyen Istenért rabságának kinnya,

Es alázatossan bűncit megh vallyá.

Nem lehet elmének tőmlőcze ki testnek,

Szabadot határa néki mennek feődnek,

Nyájas beszédinkben egekis részefek,

Elmének láncz, tőmlőcz, akadék nem lesznek.

Midőn

Midőn gondolatid az egekben járnak

Veledé ollyankor tömlőczben maradnak?

Hogy rabya ne lenne örökös fogságnak,

Rabúl atta magát kegyetlen pufztának,

Seőtt úndok Scorpiók, s-feme vadak tárfa,

Midőn ártatlanúl vettetél rabságra,

Lehet méltán tellyes örömednek oká,

Ártatlan szenvedés nem méltó bánátra.

Hincit Isten ot szokta vigasztalni;

Hol nagyob szűkségét arányázza lenni,

Embernek tömlőczben lévén szenvedési

Erik ot Istennek szírábban malasztí.

Ártatlan Iosephnek lelke ismereti.

Legh nagyob kinnyátis láddé mint szenvedí?

Szelidség, szenvedés, lettek kenyerei,

Valamigh Istennek segítsége éri.

Igyedet ha Isten másként igazgattya,

Tömlőczbűl törvényre, törvénbűl halálra

Köszönetre léssen okod, s-vigasztágra

Hogy veled azoknak nevededik száma;

Kiket ártatlanságh vit szörnyű halálra;

Szent Jánosnak történt tömlőczben halála,

Kit Anya méhében szentség el foglala

Méhnék Confessor, tömlőcznek Mártýra.

Szent Janos tömlőczben midőn kínoztatnék

Legh fellyeb Istentűl akkor kedvelteté,

Hérodés palotán mideőn gyönyörködnék,

Legh ottan Christustűl igen elhagyaték.

D. Hier.

D. Amb.

De Iosep.

D. Chryf.

Ser. 133.

Mat. Péter és Pál mennyi tömlőczöt szenteltek

Menyi lánczot kötelek ékesítettek,

Menyi gyalázatot, s kínokat szenvedtek

Mertő hogy azokról meg emlékezzetek.

Colos. 4. Az én köteleimről ne felejtkeztek.

Valakik rabságot ártatlan szenvednek

Az mi Socratesről rolokis mondassék

Seneca Tömlőczre szállottak hogy meg szépségienek

Jerem. 38 Jeremias tömlőcz fenekén maradot,

Kiről cő rea semmi mocsiok nem ragadot,

Philip. 3. Sok szenteknek, s-nékem tömlőcz bailekünk vót,

De bestetlenségünk igen méltatlan vót.

Te jelen léteddel tömlőcz ékesedik,

Ha nagy ártatlanságh benned találtatik,

Foghságh nyomoruságh, méltán nem illetik,

A kik tömlőczözést ártatlan szenvedik.

Mert az igazságnak törvényt nem téteret,

Péter a tömlőczben bátrán heverdegélt

Mert sötét tömlőczben büntelen rekedet:

Mellyik akar sz lenni, válaszd el edgyiket,

Chrisos. Angyalé ki Péter kötélét el odgya,

Vagy Péter kötelekkel meg szorongatna?

Itélcsem Pétert inkább vigasztalná,

Kemény köteleknek nagyob aiándéka.

Mint napot állatni, vagy feődet mozgatni,

Megh láthad mit téfzen-ok nélkül szenvedni,

Ártatlan fogatni, és tömlőczöztetni.

Valaki tömlőczöt büne mja tűri,

Vagy

Vagy hogy büntetlenül fogságát ízenvedi,
Mint sem nagyobra, se őtt pokolra vettetni
Ha bűnös vagy iob lesz tömlőczőt szenvedni
Büntetlenül penigh Josephet követni.

Rabok látogatók menyit érdemlenek,
Tömlőczben heverők többet remélhetnek,
Ha minden kinokat békével szenvednek
Hogy eők más vilagon ne keseregyenek.

Oly panasz ne érjen Istenül és átok,

Tömlőczben hevertem s nem látogattatok,

Matt. 20

Isten elrendelte hogy legyenek rabok

Akarván hogy iobra változnék szokások.

Bűnnek és pokolnak rabságát kerüllyék,

Egi szabadságnak hazáját szeressék

Phrygiában fiak el adok lehettek,

Mert sokszor rabságban rend fölött tétettek.

Attioknak ezekben későre jutottak,

Mert fiokot addig haza nem váltották

Miglen szenvedésre másutt nem, szoktatták;

Laconok fiokat szolgálatra atták,

Hogy szolgálat terhét ekekben forgatnák,]

Az szép szabadságot kívánni tanulnák.

Mások Diogenest váltani akarták,

Cheneidas udvarátul hoga el vonnák;

Melire Diogenest senki Nem vehette,

Ki magát nagi bátran ilyen szokkal menté:

Oroszláni szolgáját (de nem tud áitoke)

Sem jó táplálóját Urnak nem ismerte.

Táplálóia inkább oroszlánj szolgáláia,
 Táplálót oroszlánj soha nem szolgállya;
 Niertes lészen, innét á ki megh tanullya,
 Hogy keresztiénségben legien maradása.
 Semmit el ne hadgyunk ki keresztiént illet,
 Ki szolgálátrjára eddig] kinszerített,
 Mi szolgálatunkra kintelen ugi lehet;
 Ki nem szolgál bűnnek, bátor szabad élet.
 Azt is pedig könnyen rábságh nem követi,
 A kihez rút bűnnek nem lehet férkezni,
 Legh nagio b szabadságh Istennek engedni,
 Ki csak szögletbül is embert üdvözíti.

(E)TVEN EGIEDIK RESZE.
 Az számkivetésben boligo emberekhez.

Socrate.

Cicero.

Ind egy hazánk vagion Socrates azt mondja.
 Számkivetés fulliát Tullius megh iria,
 Sörni sz számkivetés ha rövid batára,
 Iobb ki ez világot egy várasnak tartja.

Democr: Mert okos embernek minden föld bajléka,

Es erős léleknek egész világh honnya;

Ovidius.

Mint szinten halaknak tengerben lakása,

Szárnias állatoknak mindenütt szállása.

Nem számkivetet ki Istenhez közelget,

Seneca.

Az ki Iambort kerget inkább számkivetet,

Ki bölcs után bogi ne legien útá vesztet,

Kész akartua bolond lészen számkivetet.

Mert

Mert bizonios heliell háza nem tiltatik,
Idegen földönis maga földén lakik.
Es számkivetésnek egyyk sem tartatik,
Valahon job vagion, mind házának tettezik.

Igi legh jobb helyétis ember teszi jobba,

Házának Seneca világot alitá,

Seneca.

Számkivetés gianánt világh mind egy háza,

Tulaidon hazának kedvesseb láttattya?

Ki édesésgével Urát el foglallya,

Es el feleiteni eö magát nem hadgya.

Gienge valakinek édes csak hazája,

Hugo.

Igen erős kinek minden föld hazára.

Az mi köz mindennek, nem kell panaszkodnunk,

Mert nincs ez világon állandó várasunk,

Hanem más világon iö vendöt keressünk,

Röpsös madártul nagy példát vehetünk.

Kinek levegő égh tulaidonab honnja,

Igi az embereknek kerek föld hazája,

Madár maga fészket csak semminek tartya,

Ugi ember hazáját bizvást megh unhattya.

Mert ugianis az égh minden felöl éri

Szoros elme kit csak föld tud vigasztalni

számkivetésünkkel méltó hát ugi élni,

Hogy leheffen éghi hazát érdemleni.

Sullios niavaliáktul giakran menekednek,

Lacædemonius bizonsága ennek,

Ki végét szakasztván à gienge életnek,

Végét szakasztotta minden betegségnek.

aertius Io erkölcsök nélkül minden számkivetett;

Rutilius exiliumban küldetett,

Kivel cő hazáia iobban szégienedett,

Hogi sem haza jövetelin keserget.

Mélto nagy méltatlan te számkivetésed,

Ha méltó, nem méltó nehezen szenvedned;

Sőt igaz bírónak szűkséghe megh köszönnied,

Hogy mint Doctor éget változtatni enged.

Az ki számkivetett csak heliett változtat,

Heli változtatása büntül is el szoktatt,

cicero Számkivetés neve rossz szót nem bíztható.

Szerencsétlen, bájos, nemrut nevet adhat.

Sylverius Pápát mikor Theodora,

Pontia szigetben vitette rabságra,

Kedves Püspökiének ezen szókkal íra,

Szenvedés kegyetve életem tartása,

Es szorongatásoknak keserves vize.

Jut mégbis eszemben tisztelnék kötele,

Boldogh számkivetés nem vész el érdeme,

Mert martyromságnak éri dűcsösége.

Job számkivetéssel menjet érdemleni,

Mint sem azon kívül számkivetet lenni.

Kitül okvetetlen kellenék megh válni,

Földön számkivetét kit nem tanál érn.

④ T V E N K E T T Ö D I K R É Z E.

Szüleink halálát kel békével tűrni,

Fiák Attyáfiak halálát szenvedni.

Enki rendetlenül azon nem törődik,

Ha elzében veszi: *valaki születik,*

Hebre 9.

Hogy minden bizommal meghalni tartozik,

Isten vegezése fenkirul nem mulik.

Változhatatlanul el vagy on rendelve,

Senki hogy halált el ne kerülhesse,

Az ki (*megh nem haltok*) Adámnak éneklé,

Gene 3

Mindenek halála hazugságban eité.

Kiki halálakor nagy bátran mondhatod,

Hazucz ördögh; nem ez vala biztatásod.

Ki nem szégienletted hittel is tagadnod,

Emberek halálát, eb volt tanításod.

Azért jól cselekszi ha békével ki ki,

Mind maga, mind mások halálát szenvedí,

Minden élő ember kintelen megh látni

Isal. 88.

Halálát, ki mellől nem lehet el menni.

Oda még az, hogy mindenek el mennek,

Se. ep. 77.

Mivel ily törvényre élők születettek,

Kitül Apád, s Anyád megh nem menekedtek

Ősid jó barátid el nem kerülhettek.

Kit el nem kerülheczen nagy bolondságh félni,

Halál mindeneket egy aránt fogh hini,

Halálra születünk méltó megh gondolni,

Módnélkül illetlen attul megh ijedni.

Halál bizonyos, bizonytalan orája,

Augusti.

A mi valóságos senki ne sajnálja,

Bizontalanságra légien vigi az ása.

Hog bizodalmának kárát ne valhassa.

Haláltul

Haláltul vélem senki nem irtózik,
Megh gondolván menij rosztul menekedik,
Foglalatossága mindennek érkezik,
Ecclesi. 40. Adám igájában kinek rész adatik,
Anniok méhéből jö vetelektül fogva,
Valamig el jö vend temetések napja,

Melljen be fogadja mindeneknek Anyja,
Köz bailéka lévén, mindennek föld gionra
Mind ez világh harczal, s-verseggéssel teli,
Mert kinek haragban s-fősvéniségben részei,
Testi vagiodáshoz s-indulathoz közi,
Akarattja ellen kintelen bait vini,
Gjőzetvén fősvéniséghe geried faitalanságh;
Az is elniomatván, biztatt az Uraságh;
Kit ha megh vetettél, késztet karagosságh,
Kevéliséghe, erőszak és föl fualkodságh.

Cyprian. Az gonosz irégiséghe eggiekséghe romlása,
Elestörök közöt elni méltán csuda,
Mint lehet embernek életre vigsága
ördöghe kísérteti midőn szorongattja.

Publius. Hosszu élet sokszor nagy bánatnak oka,
Halál nagy könnyedséghe szent Ambrus mondása.
Ambrosius. Sőt minden faidalmok szüneti aztmondgja
Seneca. Seneca; s-természet legh jobb találmannia.

Minden munkásoknak kívánatos vége,
Uti embereknek jó szállás reménye,
Szántókot vigasztal aratás ideje,
Béres örül mikor telik esztendeje.

Enczóknek

Evezőknek vagion akkor vigaszága,
Mikor eljuthatnak kívánatos pártá,
Igi halálát minden kedvesen várhattya,
Ki faidalmot szüntet, s-élet kívánt partya.

Rinkek ifjantán történik halálá

Seneca
Epist. 71.

Hamar evezettel egienlő panasza,
Mert vagion egiedül csak halálnak partya;
Sőt halál nemét jól ha ki megh gondollya,
Halálnak s-álomnak nagy egienlősege,
Melljen minden bölcsnek megh nyugot elméje.
Az halálnak álom holtak álmos neve,
Tagadást álmarul szent Jób is tehete.

42. Annyá méhében halálát kívánta,
Álmában halgatás lenne nyugodalma,
Lázár mi basátunk csak álmát alusza.
Halgatoit szent Pál mivel vigasztallja.

Jób 3.

Halottak alusznak, ne szomorogdjatok,
Kik alunni mentek vigan mondhattjátok,
Elet s-jó szerencse végét áldhattjátok
Mert halálnak álmát jól ki alutatók.

1. Tesz. 4.

Seneca.

Álom mint egy rövid halálhoz hasonlő,
Halál pedig hosszú álomhoz járulő,
Halál szokott álom rendi felet való,
Ha felni haláltul álomtul is méltő.

Ovidius.
Chrysof.

Ha megh holtak miat nem restelsz aggodni
Az kieszik s-izrik is az ont érdemli,
Valamint ez, ugiaz ember természeti;
Kesebbségednek légyen szabot rendi.

Z

Hogy

Hogy hja ne legyen Christsban hitednek,
Akárván engedni szent Pál intésének,
Hogy az aluvokért ne keseregienek,
Ne ály ellene Isten rendelésének.

Gonoszágh elméjét hogy ne változtatná,

Sapien⁴

Csak el ragadattot, vagy hogy el ne bírná
Valami találmány, s-lelkét is meghcsálná;
Es mivel Istennek nagy kedvében vála,

Gonoszágh fész. kéből sietet ki vinni,

Másná fokkal éléb szokot menekedni,

Kinek lelkét Isten fogia kedvelleni,

Világh bűneiben nem hadgia fertezni.

Seneca.

Életed hosszú as idő nem teheti jobbá,

Velzet könnyhullatás kinek nincsen modgya;

Ajzík nem holt Leanzó mert Iesus azt mongya

Elevent haldokló méltatlan sirattya.

Ha nem akarna Isten szabadítani,

Világj fok bajtul, és megh niugo ztalni,

Tested tömlőczeben hadná lelked vesni,

Egy üdvözülendőt sem méltó siratni.

Chrysos⁶

Kinek holt a nehéz nem kívánod éltét,

Hát ne szíránkózzál hogy viszsza térhetet

Minden a doszágod, s-már nem érzed terhét,

Megb tiltot siralmod, Istent mert sértetget.

2 Mac. 7

Machabæusoknak dicséretes Anyja,

Hét fia halálát soha nem siratta

Mint az legh kissebbik szépen mondgia vala,

Raitam s-batáimon szűnt Isten haragja,

I Hara-

Haraguván Isten emberi nemzetre
Csak Fia halála hogi megh kélelhetre
Ki bűneink zolgiát érdemmel szenvedte,
S-hogi maga népéert Átlya veregette.

Isaia 53.

Christus hólta után Emberi nemzetnek
Könniebedet dolga dupla szenvedések,
Isten hívőire többször nem érkeznek,
Nem miomoregh kétszer háza Izraelnek.

Roma. 2.

Caldano.

Házadot jövőendő szenvedés nem éri,
Jelen valo baját ha békével tűri.
Megh hólt barátidtul öröm légien válni,
Kik töled mindenkor lelve szoktak veszni.

OTVEN HARMADIK RESZE

Kik sullios Galliára vannak itéltetve.

Ti niomorultak kiknek lába keze, (ve,
Rútkeméni láczokkal meg vannak kötöz-
Teste szíjjal verve, borotválva feje,
Mezitelenítve, s kinra kötöztetve.

Tűrés Paisára vagion nagi szűk ségtek
Mert kinra sokan azért vetemettetek,
Hogy gondolkodni arrul is kezdenétek,
Kit eleb minnyájan semminek véltetek.
Nem vólt eszetekben kárhozottak kinnja,
Mellickehez hasonlít ti galliátot fullja,
Hallatván vereséghez sírnok hangja
S-láncz zördülés, a mint Virgilius írja.

Virgilius.

Chrysoſt. De job vas, mint tűzes lanczokkal köttetni,
S noha vezéreknek szabad szokotlenni,
Szijakkal paczákkal testeteket verni,
De szabad nem lészen lelketeket érni.

Es hogy örök pokol eszeteiben jutna,
Ideig valót is tűrni szűkségh vala,
Job nehéz gállianak érdekellien kinnia,
Mint sem vetemedgiél örök kárhozatra.

Es hogy ne jussatok kínokul kinokra,
Ideig valórul örök kárhozatra
Kivált képpen békételenségtek mia,

Luca 22 Tolvajaival mongjátok érdemetek hozta.

Ha cselekedetnek el nem vész jutalma,
Szenvedéseknek is el nem veszet zolgia,
Igi maga bűneit valaki megh vallya,
Bizonnyal nem vész el érdemlet jutalma.

Pokolban ugyan is mely fokban kinlodnak
Meljre nálatoknál kevesb okot attak,
Kiktől ha valamint szabadulhatnának,
Gálliaák tellies kinniát kérveohaitának,
Kik pokolhoz képest volnának játékban,

Seneca. A testek hárlandok, s-Urok hatalmában

Az elme magának van birodalmában,

Ki csak égi lánznak vart tartalékjában,

Eletnek szerelme, ki élni restelli,

Mind azokkal nem fogh megh irt lánck birhatni.

Nincsmi iridleni kikirúl azt mondhatni:

Jobi 21. Hogi napiát jól élvén pokolra kell szálni.

Egy Istenes Fiú maga édes Attyát,
Gálliatul megh menté adván érte magát,
Hogyel tavoztathasd Lelked kárhozattját,
Békével szenvedgied minden kínok fulliát.

Tűréstek Őrdögnek légien rettenetes,
Embernél kellemés, és Istennél kedves,
Hogi Őrdögnek szive leheffen felelmes,
Kinek nem szokása békeséges tűrés.

Közel vagion az Ur hivataloshoz

Kiknek nagyb közök van az Igaságához

Psa. 144

Melyben foliamodván sziveffen Urokhöz

Azokat eörömmel fogadgia magához.

Vadold magad, tery, és dicfira Istenedet,

August.

szanjia! Uradnak mindentűrésidet,

Várba az ugy méltabban töle segítségét

Es igazságodban hivatalos lehet.

Akarnál te talám kintül szabadulni

Megh enged y Isten mindent megh elég hi

Latván te szivedet eő érte szenvedni

Megh szabadit téged bönöd is el törli

Szent Pálról azt iriák: mindenkor báldoklot,

Christin.

Testi halál arrul valo gondolatot

Ha szerezzén bennünk, mely érne nem szokot

Közelis lelkünkhez, hanem ki haniatlot.

Az Eörök életre, kit fogh érdemleni

Békével tétünk; arra tem kel nézni

Hol vagyunk, hanem hová kellettik menni

Gálliaák szegletiről Itületre lépni

Uram

Aug. Uram **JESUS!** vagy csak kegyelmes Erőkké
Bernard Aldot **JESUS!** bűnöm poklot érdemlete,
De, ha te akarod, nem lesz veßedelmé,
Nem: szermit neve leszen üdvösség
Ha késvit: teknek tamadnak szélvész
Es ha kőrmiekeznek azok Vessedelmi
Csílagbra tekin: vén segítségött bini,
Máriát se késsél, hogy lehessen vezy

OTVEN NEGIEDIK RESZE.

Kinek Törvény szerint megh kell ölettettni.

Hebr. 9.

Eghzet dologh mind nembernek megh halni
Biró Feyét azon Sententia éry,
Ki téged halálra fogot ellitelni
Ki ki jól tanúllion s-Christusnak megh halni.
Ez ostarat Isten, ki rád bocfátotta,
Lelked Isméretti megh visgalására
Gionást mégh előrszükségesnek latta,
Kinek rendes halál akadályt tet volna.
Nem szükség egiébről semmit gondolkodni,
Csak lehessen tiszta leked Isméreti,
Ez-álnok világhból hogy tisztán mehesky
Christus halált kivant éréttünk szenyvedni.
Legh rettenetesb léven az kereszt fa,
Galat. 3. Mert átkozot ki van fára fell akasztva
Csufos gialázatos vólt keroszt halála,
Ki vólt szerencsétlen és légh bestelenb fa.

Az fidoók nevezték kegyetlen törvénné,
Leghrútab halálnak és Veszedelemnek ;
Mírel azért Christus tükere szenvedésnek,
Vgy örök s. bizonios jutalma tűrőnek.

Bernard

Igazán mondhatta : hogyminden fájdalmi

Psal. 37.

Isaia 53.

Előtte mindenkor ; látván számláltatni

Magát latrok között ; le vén szennyvedésy

Csak mi vétkeinkert, és minden gőrtrelmi.

D. Bern.

Eösmérd meg, ember mely nagynak kell lenni

Bűneink sebeink , kért lebet semmi

Kintelen Vrank is, akarván el velni

Eörök hálálunkot s terhet orvosolni.

Szükséges minden jó cselekedetekben

Es szenvedésekben nekünk részünk legien

Christus szenvedésének nagy érdemében

Mert meg kell hédnünk itavagy jövődőben.

Bűnt követ bűntes, mint árniék a Tefztet

Vétek büntetlen soka jó nem lebet

Hate meg bűnteted ötéged nem bűnted

D. Augu

Né lássa ked tedet, vegien itiletet.

Jobb lez ideig, mint örökké szenvedni,

Csak ideig tartó szenvedés fogh lenni,

Örök büntetésnek keméni itéleti,

Valaki éltében ostorit jól tűri.

Mert küömben innét örökké valóra

Kellenék vetődnőd, s. kinokrul kinokra.

Igiekezzék minden hogi el tavoztassa,

Erdemlet ostorit kedvére forditcsa.

Nem

Nem jo bűnös tolvaj piildáját követni,
Az ki Christussal nem akart edgyűt lenni;
Hanem csak a Kereszt fátul menekedni,
Nagjob terhelvén kinnia mint bűnej.
Másk eő keresztt őrómmel szenvedni,
Mert kíván Christussal menyben országolni.
Kintelen ostorit őrvendézve tűri,
Szükségnek érdemét akarván nevelni.
Erdemlet szenvedés hatalmazot raitam,

Joan. 15

Kérlek Vram tégedem kezezzél rogam,
Hogy tolvaijalén is eget ohaithassam,
Szenvedésim után színedet láthassam.
Most nagy seregh népek tégedet késérnek,
Szánakodván rajtad látom keseregnek.
Lelked keserői Angyalok maid lesznek
Es paradicsomban ő kezeken visznek.
Nem tudde, hogy Isten elővel megh latta
Szivedet hogy oly nagy vétele foitogatta,
Kivallására lépni nielved lilalmazta,
Eletednek végét közel azért hozta.
Isten téged megh sem ostorozot volna
Ember által, hanem vólt egiedűl oka,
Hogi bűnöd akarát med nem ostorozta,
Mert a bűnt bűn'ettetlen az V r nem badgia.

s. Greg.

Cz ki bűneiért békével kész halni,
Minden vétkeiért eleget fogh tenni,
Cselekedet vétken illendőb pirulni,
Mint sebe kötéseit kifeőn szégienleni.

Isten

Isten valasztotti sok jót cselekesznek,

Gregori.

Meghis nagy kegyetlenségeket szenvednek.

Kiért szenvedcz, talám mások cselekedték,

Megh nem szánt bűneid halni kinszeritnek,

Artatlan többire ki bűnét megh szanlya.

Seneca.

Valaki bűnei bocsánattiát varia,

S-ellene vétetnek bűnét megh bocsáttya,

Istennek eő lelkét szabadon ajanlia.

ETVEN ÖTÖDIK RÉZE.

Kik kétségben estek üdvösségek felől.

EMbert az ördögök annyra giúlólik,
Hogi noha vétekre eő magok kistselik;
Poenitentiátul elidegenetik,
Bűnök fokaágát szemekre térítik.

Annak szörniű voltát addig hánniák vetik,
Miglen szegény embert kétségben eithetik,
Előnkben ha illien késértett vetődik,
Tudgiuk embert Isten mikre méltoztatik.

Mert széles világot ugi szerette Isten,
Hogi maga egi Fiát érte adná ingien,
Es valaki benne hiszen, el ne vesszen
Sőt mind azoknak örök élete légien.

Joann. 3.

Lelkedet az Isten annyra szerette,
Hogy üdvösségedért menjből Fiát kütte
Giarlo szolga formájában öltöztette
Midőn emberi testet magára vette.

Philip. 2.

Aa

Midőn

Midűn Pharifæusok csudálkoznának
Társaságokban hogy Publicanusoknak
Volt, s-barátságosan egriánt laknának,

Matt. 9 Felel: bűnösök nem igazak bívattak.

D. Augu Szent Agoston magát ezzel vigasztalta,
Bűnre mjatt kétségben eshetet volna.

Sokszor, ha mindenkor annak sókása,

Birta volna inkább, mint Istennek szava.

S-Testélött szent Ige nem lakoz nek bennünk,

Szolgá segítségét á Fiúban lássuk,

Bűnünk bocsátáttát szentségétől várjuk;

Ertünk mit szenvedet eszűben járassuk.

Ki cszah egi szoval is efeget tehetet

Világ bűneiért; vagy öntvén esep vére;

Ha' r'g'ni készdhet ki nagyon v'etkezet,

De V'ünk sebe kétségben nem eithet.

D. Berni

D. Augu Már kétségben esni nem tudom ki merne,

Christus halálával lévén béke sége,

Mindennek, az ki v'ölt neki ellensége,

Hát mennyvel inkább élhet reménsége;

de. c. 30. Nem akarod V'ram bűnösök halálát,

Holtak élteéért megh öltetted magadat,

Ha' áld meg ölte bűnösök halálát,

Kérlek haláladdal ved et haláloamat.

Biztatnak tol'vaiok, és Publicanusok,

Kik megh sz'abadultak, és sok f'aitalanok,

Mert lesznek mind azok üdvösségre méltók,

Kiknek ö bűnökből lehet tisztulmok.

Térészt

Térést halónak, nem akarom vesztét,
Csak tértü akarion, el nem veszté éltét;
Annak kegielmérül mert kétséggh nem lehet
Ki Profeta által nevelte hitelét.

Ex. 16

Es nagy esküvéssel tévén igiretet,
Elekgimond, s. nem akarom bünös vesztét
Hanem meghtérését uttyárul, és éltét,
Idvözölendőknek nem akarván vesztét.

Idem. .
capit. 30

2. Petri 3

Nem akar közülök valakit vesztetni,
Hanem poenitentiára téríteni,
Es nem csak valakit nem akar vesztetni,
Sőt mindenzket akar idvözíteni.

2. Tim. 2.

Viszát sügó ördögh szavát nem kel hinni
Ki nem szünik veszélytt emberrel hitetni.
Nem kényszerit Isten kész akartua veszni
Senkit, s. nem akarattya idvözölni.

D. Amb.

Szabad akaratban tanácsát végerzi,
Es ki akarattját véle eggiezteli,
Kész lesz en azokkal minden jot közlenni.
Kétségben eséssel hát nem méltó veszni.

D. Hier.

Isten io voltának, és akarattjának,
Nem csak pulzta iele; menyben iuthassanak
Emberék lelkei, sőt azt magiaráztak
Csak nem minden része paranczolatnak.

Ostori mutatták és sok ajándéki,
Akarattya lelkét azonra vezérli,
Es Isten részérül nem fogh hijatenni
Csak ember akarion véle tudva élni.

D. Am-
brof. ep.
ad Sabi-
anum.

Igy fenkijs méltán ha keresztién Lélek,
űdvőisége felől kétségben nem esik,
Mert kétségben esés egiedűl oly vétek,
Akiben orvoslást sóha nem lelhetnek.

Ha ki sima utonezerfzer megh esik,
Ezerfzer talpra ál meg is telepedik;
Valamig ereje megk nem fogjatkozik.
Igy ha ki bűneitűl szorongattatik,
- Abbul is fel kelhet, ha fogadást téfzen;
Alkalmatafságot bűnűkre nem vészen

D. Chrys.

Ezerfzer vétkezéél? Két szemed könnyűvézen
Ezerfzer, s bánattal grónást vallást tegien.
Isten irgalmának nincsen akadéka,

D. Hie,
epist. ad
Laram,

Es az megh térés nem lehet kézfő sóha.
Ne kéfsél megh terni, veszedelmed oka
Nem léfzen, ki néked életedet adta.
Kétségben eséssel be ne találđ zárni
űdvőségű aítaját, melljet nitva hadni,
Kegielmébűl akart Isten, s-vigasztalni,
Mint Attya fiait, s-eggyűt is izoktatni.

Augusti.

Isteni jószágű aítaját bézárta,
A kinek Istenben nincsen bízodalma,
Bűneinek sulliát ha ki megh gondollya
Isten irgalmának nagiságűt forgassa.
Akarű űdvőzűlni Daviddal kel sirni,
Bűnőkűt bűnőkűl nem jó el niomatni,
Vagi kétségben eséssel szaporítani,
Kibűligen nehéz végre menekedni-

Senki

Senki hozzád nem kütte Náthán Prophétát,
De küldetet Dávid, halljad kiáltását,
Kialcs te is s-halljad panaszolkodását,
Panaszoly ; és halljad keszerves siralmát.

Bűne bocsánattját merite remétségben

D. Chrys.

Dávid, és szábeli töredelmétségben,

Vízben halo felbén sem eset kétségben ;

Hieron.

Melljel Judás eset legh nagyob vétségben,

Kéfszeb volt tulajdon Urát el arulni,

Mint magát kétségből fára akasztani,

Ha ki kéfértetűen tanulna vetődni,

Hafznos leszen im ez orvos, ággal élni.

Menyel Sátán, Urnak ki merted mondani,

Marc, 8,

Bocsásd le magadot megh akarván lenni

Luca 4.

Ha szerit tehetné ; akarattján lenni

Bár ne igiekezzél, ha nem akarsz veszni.

Istennek nagy segétsége és irgalma,

Eccle, 10

Nem szerint elől valljon ki számlállja ?

Nem akar igazat, Christus azt nem monta,

De irgalmaságát nagyon ajánlotta.

Matt, 9,

AZ Istennek Fia mind azt jút kereszni,

Matt, 19

Valami el veszet és üdvözíteni ;

Minden dolga földt ed irgalmasági ;

Psal 144

Es azt mindenekre nagy bőséggel méri.

Senkit is nem szokot el vetni s megh vetni,

Hanem ha bolondul tanál megh vettetni.

Mert mind egészen is nincs én bennem semmi,

Augustin

Kítúl megh lehetne téged el szenvedni.

cap, 30,

Könövrüli

Könidrüli én vaitam és ne ints kétségben

Megh bennem az lélek tarcs io reménségben.

psal. 76.

Nagi irgalmaßágát el nem metczi könnyen,

Valakit Istennek keze el nem metczen,

Megh lássa, magátul senki el ne melle.

D. Bern

Valakinek bűnben történik cséte,

Mellien fölül siet kétségbe esése;

Mint ki maga torkát metélné sietve.

Valaki életnek eö nevét kialtia

Megh pihen, s-bizonnia életre támasztja.

Töredelmes szivet mert örömeft lattja

Istennek kegielme, hijaban sem hadgia.

Nem késő csak igaz légien s-töredelmes,

Es megh bocsáthato valami egieles

Szabad akarattal; ha szives megh térés.

Meliben végső ora nem lesz ellenkezés.

Cyprian. Akár meli rossz életnek is undoksága

Nem lesz megh tér'snek semmi akadályja,

Nem lesz megh térőnek bűne bocsánat'ya,

Csak ne szünniék töredelmes kívánsága.

D. Augu

Serm. 21

de tempo

Szivek töredelmét Isten megh nem veti,

Valaki edgigién s-igazán ielenti.

Adgia Isten kezem és pennam munkai

lehesenek síróknak vigasztalási.

Es Ovid'ussal igazán mondhaßa

Nagi Sebeim után erőm mind elhagya

De szép tanítással életre támaszta

Mint bor vágót érnek egésségét hozza.

